Lei 4.50

IOANA PETRESCU • AUDACIA

EDITURA TINERETULUI

IOANA PETRESCU

AUDACIA

IOANA PETRESCU ● AUDACIA

Ilustrații: ECATERINA DRAGANOVICI

Coperta: DUMITRU NEGREA

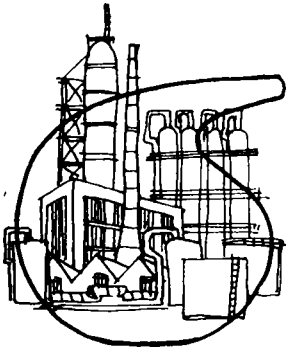

IOANA PETRESCU

AUDACIA

EDITURA TINERETULUI

O DIMINEAȚĂ DE MAI

O rază de lumină strecurată printre obloanele închise atinge fruntea Anei. Coboară apoi pe pleoape, într-o caldă mîngîiere. Și tremură jucăușă pe toată fața nemișcată. Ana deschide ochii. N-a sunat încă deșteptătorul. Dar nu-i mai e somn. Brațele nu se întind leneșe. Trupul nu trîndăvește în culcușul cald.

Ana sare din pat. Își trage halatul și trece în vîrful picioarelor prin odaia băieților: amîndoi dorm încă... Peste cîteva minute, deșteptătorul zbîrnîie înfundat în perne, unde a fost surghiunit, ca să nu trezească toată casa.

În bucătărie, Ana rînduiește totul cu mișcări iuți, precise, ca în laborator. A pus la foc ceainicul și cratița cu lapte.

Între timp, intră la duș, se îmbracă la repezeală, fără să arunce o privire în oglindă și sosește tocmai la vreme ca să ia de pe plită laptele, care dă în clocot.

Într-o clipă, a pus masa și a deschis butonul la radio. Sunete vesele de fanfară alungă tăcerea somnoroasă din casă.

Urmează un glas răspicat:

— Brațele în lături, un, doi... Respirați adînc... un, doi!

E ora de gimnastică.

— Haide, Mihuț! Hai, Șerban!

Șerban mormăie ceva; se întoarce pe partea cealaltă. Mihuț, în schimb, s-a ridicat în capul oaselor. Scutură somnul, zvîrlind de cîteva ori brațele în sus, voinicește. Apoi se repede în camera de baie.

— Bună-mneața, mamino! strigă de acolo, cu gura plină de spumă, lucrînd de zor cu periuța de dinți.

Ușile de la terasă, larg deschise spre dimineața de afară lasă să pătrundă soarele și vuietul străzii. Apartamentul se află la etajul al zecilea, într-un bloc nou-nouț, alb-verzui, cu o uriașă pălărie teșită pe creștetul lui.

Terasa este o adevărată grădină. Trandafirii îmbobociți se cațără pe zid și fac o umbroasă perdea verde într-un colț unde este așezată masa. Într-un alt ungher, cactușii ghimpoși și ursuzi se înșiră într-o lădiță, lîngă acvariumul în care înoată peștii, care-și așteaptă tainul. Mihuț le dă porția lor de firmituri, apoi se așază la masă, lîngă Ana.

— Ce ai azi la școală, Mihuț? se interesează Ana.

— Teză la chimie.

— Și te-ai pregătit?

— N-ai grijă! N-am să te fac de rîs. Păun Mihai, fiul chimistei Ana Păun, nota zece! Ca și ieri, la problema de algebră. Mai puțin — nu se poate. E onoarea familiei în joc.

— Bine, Mihuț, zîmbește Ana. Ei! dacă aș putea lua și eu nota zece la problema pe care încerc să o dezleg...

A vorbit mai mult pentru sine, urmărind un gînd.

— Care problemă? sare Mihuț, frigîndu-se cu cafeaua cu lapte.

Ana are privirea pierdută, visătoare și o lumină neobișnuită în ochi.

— O problemă grea de tot. De ea depind atîtea lucruri. Întreg viitorul. Ar fi o mare biruinţă...

A tăcut. Parcă îi e teamă să-şi prindă gîndul în cuvinte, să nu se destrame.

— Spune-mi şi mie, se roagă băiatul. Nu mă sperii eu de probleme ştiinţifice, oricît de grele...

— Am să-ţi spun altădată. Acum n-avem vreme. Du-te de vezi ce face Şerban.

Şerban e încă în pat. Îi place să viseze.

Cască lung şi se cuibăreşte mai bine în culcuş. Ce poveste, cu sculatul de dimineaţă! Ori prea devreme, fiindcă aşa vrea mamina şi eşti somnoros şi fără chef toată ziua, ori prea tîrziu şi pierzi ora întîi de la şcoală. E aşa de bine în patul călduţ şi moale. Şi tocmai se simte inspirat. În minte prinde să se închege un vers:

„În culmea disperării păşeam îngîndurat“...

Buf! o pernă a venit să-i turtească nasul şi să-i schimbe şirul gîndurilor.

— Zim Badabum salută pe marele poet Nazone şi-l poftеşte să-şi bea cafeaua cu lapte.

Nazone e o poreclă îndreptăţită atît de calitatea lui de poet, cît şi de forma nasului, pe care Mihuţ o găseşte „aerodinamică“.

Şerban sare din pat mînios şi aruncă perna înapoi spre Mihuţ, care se fereşte rîzînd.

— Zim Badabum se închină smerit.

— Lasă-mă-n pace!

Perna, transformată în bolid, s-a năpustit iar în capul lui Şerban. Cu Mihuţ nu-i de glumit. E un ţintaş fără greş, iar poetul e molatic şi adormit pe jumătate.

De dincolo, glasul mamei, matinal, rosteşte un ultimatum:

— Îți dau cinci minute. Vrei să vin eu acolo să-ți ajut să te îmbraci?

Mamina strică tot. Rima a fugit speriată. Inspirația a luat-o la goană. Nu mai e nimic de făcut. Șerban oftează. Cuverturile o iau care încotro. Pornește tîrșindu-și alene papucii și se ivește în pragul ușii, somnoros și ciufulit. Îngînă o „bună dimineața" din vîrful buzelor.

— Bună dimineața, Șerbane! Știi că nu-mi place să vii la masă în pijama. Ce obicei e ăsta? Du-te și te îmbracă!

— În *„negligé"*, frumusețea lui cîștigă, îl apără Mihuț.

Șerban îl fulgeră cu privirea.

— Iartă-mă, mamina, parcă nu mă simt așa de bine. Adineauri m-a luat cu frig. Cred că am puțină febră.

Ana îl privește îngrijorată. Șerban a avut acum doi ani o congestie pulmonară și de atunci speculează mereu, deși vindecat, boala lui veche. Dar azi nu e nimic de făcut.

— Vino-încoace! spune mama. Scoate limba!

Șerban e de-a dreptul jignit. Doar nu e un plod de trei ani!

Ana îi pipăie fruntea, gîtul. Apoi hotărăște:

— N-ai nimic! Du-te și te îmbracă.

— La... la... la!... Mihuț maimuțărește aria cea mare din Traviata, pe care a văzut-o astă-iarnă la operă. Biata Violetă e pe moarte!

Șerban îi întoarce spatele. De ce nu-l lasă în pace? Toată lumea îl sîcîie cînd el are atîtea probleme importante de dezlegat; uite, de pildă: el nu e unul singur.

A descoperit de curînd că în el sălășluiesc mai mulți inși; unul e bun și cuminte, o iubește pe mamina, nu vrea să iasă din cuvîntul ei, vrea să fie prietenos cu toată lumea. Altul însă parcă stă la pîndă în spatele lui, ca să strice totul. Acela îl îndeamnă să tragă chiulul la latină, să răspundă arțăgos maminei, să-l repeadă pe Mihuț, să fie de capul lui. Lui Șerban îi pare

rău totdeauna după ce s-a lăsat ispitit de el. Dar mai e încă unul, care nu se amestecă în treburile acestea mărunte. Acela e poet. E singur cu taina lui. Mai tîrziu, toți au să-și dea seama că au greșit... că Șerban Păun nu era la fel cu ceilalți, ci în el „țipa talentul". „Șerban Păun"... Numele lui, cu litere de o șchioapă, pe coperta unui volum de versuri...

Apa țîșnește puternic, cîntîndu-și arpegiile sonore. Biciuiește trupul tînăr, alungînd lenea și somnul.

Pe lespezi s-a adunat un pîrîiaș, care curge repede la vale, spre sifon.

„În culmea deznădejdii păşeam îngîndurat"...

Şi apoi?... „zăceam însîngerat"...

De ce deznădejde? Trebuie altceva. Idei noi turnate în tipare noi...

Nu se mai simțea abătut, nici somnoros, cînd ieşi din odaia de baie. Nu-l supără nici gluma lui Mihuț din fiecare dimineață.

— Haide, mireaso, eşti gata?

Ana plecase de mult. E opt fără un sfert... Amîndoi se reped la uşă.

Ascensorul coboară vertiginos, cu un uruit de maşină solidă şi cuminte. Pentru Mihuț e o petrecere pe care ar dori-o mereu repetată: ca într-un avion cînd a întîlnit un gol de aer...

— M-am hotărît. Pilot mă fac. Şi bat toate recordurile. Brrr!... Zvrrr!! şi zbor cu racheta în Cosmos.

— Şi cu pasiunea pentru chimie ce faci? întreabă ironic Şerban.

— Chimia m-aşteaptă acasă. Am vreme şi pentru ea.

Ce păcat că s-a sfîrşit aşa de repede călătoria! Şerban se ține după Mihuț, care a pornit în pas alergător.

— Stai, măi! Domoleşte viteza, că doar nu vrei să cîştigi maratonul?

— La ce an a fost Revoluția engleză?

Mihuț s-a oprit în loc îngrijorat.

— 1688...

Şerban păşeşte uşor, parcă ar călca pe nori, cu fruntea sus, cu părul blond răvăşit în vînt, ducîndu-şi servieta de piele ca pe un trofeu. Lumea îi pare minunată. Soarele scaldă strada într-o lumină de aur: culoarea florilor de rujă...

„În cîmp înverzit, brodat cu flori de rujă"...

„Rujă" are rimă sau n-are?

Între timp, Mihuț lîngă el leagănă ghiozdanul, fluierînd.

— Știi că am teză la chimie, ora întîi? Dar nu-mi pasă... Aici sînt eu tare...

Șerban, între florile lui de rujă, nici nu-l aude. Un cățel fără stăpîn, o corcitură de șoricar, cu picioarele strîmbe și coada covrig, s-a luat după el.

— Uită-te la el, Șerbane, imploră Mihuț. Uite ce haz are.

Cățelul îl privește cu ochi mari de chihlimbar, plini de înțelegere. Zburdă deodată fără motiv și latră vesel: Hau! Hau! cu botul în vînt, ca să lege prietenie. Apoi, iar nemișcat, ca o jucărie. Pe urmă, o ia la fugă, îl depășește pe Mihuț, se uită la el cu coada ochiului, cu capul lui lungăreț aplecat pe o parte, ghiduș.

— Măi javră, îl interpelează Mihuț cu simpatie, ți-o fi foame.

Stă în loc, scoate din geantă o felie de pîine unsă cu marmeladă de caise și i-o întinde. Cățelul o miroase bănuitor. Nu pare să-i placă, dar nu îndrăznește să refuze. Clefăie de cîteva ori în silă, apoi o lasă jos. Dragostea lui pentru Mihuț e fulgerătoare și dezinteresată. Se ține după el, cu nasul în călcîiele lui și latră amenințător la alt cîine care vrea să se apropie.

Ajung la poarta școlii. Mihuț intră după Șerban.

— Să m-aștepți aici, cuțulache, îi recomandă în chip de bun-rămas.

Cățelul a rămas nedumerit. Și fiindcă portarul îl privește încruntat și strigă aspru: „marș, potaie!", pleacă trepădînd grăbit și se pune la pîndă mai departe, acolo unde mînia omului cu mustăți tușinate nu-l poate ajunge.

Pe ușă scrie clasa a VII-a A. Dar ai crede mai curînd că e vorba de o menajerie. Cele mai felurite țipete, mugete și orăcăieli fac parte din repertoriul clasei a VII-a A pînă ce sună clopotul de intrare.

În tărăboiul dezlănțuit de o discuție asupra meciului Dinamo-Progresul, clasa s-a împărțit în două tabere, care se războiesc înverșunate. Dintr-una se desprinde Costi Aburel, zis și Țumbri. E roșu ca un stacoj și ciufulit. Strigă cît îl ține gura:

— Golul al doilea, pe care n-a vrut să-l acorde arbitrul, era perfect valabil.

— N-ai văzut că arbitrul de tușe ridicase stegulețul? ripostează un altul.

Abia atunci Țumbri îl vede pe Mihuț și îi lasă pe ceilalți să lămurească pricina.

— De ce n-ați trecut să mă luați? V-am așteptat. Am o veste mare.

— Îl știi pe Șerban. Am întîrziat din pricina lui. Ia spune-mi ce veste?

— Lasă că îți spun pe urmă. Spune tu întîi formula azotatului de amoniu. Bromul e lichid sau solid?

Mihuț, care e „tobă de chimie", îi explică la repezeală.

— Și acum spune vestea.

Dar Țumbri n-a apucat s-o spună. A intrat profesorul.

Cei doi prieteni stau în aceeași bancă, lîngă fereastră. Au fost nedespărțiți din vîrsta cea mai fragedă. De mare ajutor i-a fost Anei prietenia cu Aburel, atunci cînd își pierduse soțul într-un accident de avion. Rămasă văduvă cu doi copii, aflase sprijin și ocrotire în familia colegului ei de laborator.

Izbutise să se mute în același bloc, ca să fie mai aproape unii de alții, spre bucuria celor doi copii care nu aveau pe atunci decît patru ani.

Se tîrau împreună pe covor, făcînd castele din cuburi sau pornind trenurile electrice.

Încălecau caii de lemn, se duelau, porneau să exploreze un continent nou, cu căști de hîrtie și tolbă la șold, răvășind tot

apartamentul tantinei. Tantina era mama lui Ţumbri. Era bălaie şi dulce şi surîdea la toate năzdrăvăniile băieţilor. Mai tîrziu instalaseră un post de telegrafie cu fir, care cobora de pe terasa lui Mihuţ în apartamentul lui Ţumbri de la etajul al doilea. Aveau şi serviciu poştal regulat într-un coşuleţ. Era mai comod şi mai amuzant decît telefonul. Dar acum, că erau băieţi mari, aveau alte preocupări. Pe Ţumbri îl interesau numai maşinile şi motoarele, în timp ce Mihuţ avea mare slăbiciune pentru chimie.

S-a făcut tăcere. Profesorul s-a suit tacticos pe catedră.

Pe pupitre, hîrtie albă liniată, condeiele pregătite. Treizeci de perechi de ochi îl aţintesc. Aşteaptă sentinţa.

În sfîrşit, profesorul rosteşte:

— Despre cărbune.

Cărbunele e o jucărie pentru Mihuţ. Se întoarce uşor spre Ţumbri, care îi zîmbeşte cu o mimică expresivă. Nici o grijă! Se descurcă şi el.

Atunci abia se apucă să scrie data în colţul stîng: 12 mai. „2" frumos caligrafiat e graţios ca un gît de lebădă, în schimb „1" e înţepenit ca un soldat care prezintă arma. Fruntea se apleacă pe hîrtie. Peniţa scîrţîie. În silinţa lui de a scrie cît mai bine, Mihuţ se încruntă şi scoate vîrful limbii. Profesorul trece între bănci şi se uită peste umărul lui. Nimic de zis. Teza se prezintă frumos şi ca formă exterioară. Mihuţ o mai admiră o dată şi apoi se duce să o pună pe catedră. Ţumbri îl urmează.

— Cei care au predat pot ieşi din clasă.

Atît aşteptau cei doi.

— Hai şi spune o dată ce s-a întîmplat, îl apostrofează Mihuţ nerăbdător, îndată ce a închis uşa.

— Am o veveriţă, rosteşte Costi, cu mîndrie.

Mihuţ face ochii mari.

— Veveriţă, de unde?

— A adus-o aseară moşul meu Nicu, vînătorul. Să vezi ce drăguţă e!

— Şi eu am un căţel de rasă, se laudă Mihuţ, ca să nu rămînă mai prejos.

Drept răspuns, Ţumbri povesti capturarea veveriţei şi Mihuţ trebui să se dea bătut. Abia aştepta să treacă dimineaţa să poată vedea şi el sălbăticiunea adusă de moş Nicu. Dar, ca niciodată, clipele se mişcau alene, cu o încetineală de melc.

În sfîrşit, soneria zbîrnîi prelung, primită cu oftaturi de uşurare. Băieţii îşi înşfăcară ghiozdanele şi dădură un iureş vesel spre ieşire.

Fetele, mai domoale, îşi strîngeau lucrurile, îşi potriveau beretele şi porneau în grupuri, ţinîndu-se de braţ şi chicotind între ele.

În stradă, corcitura de basset aştepta prudentă, într-un colţişor ferit. Cînd îl zări pe Mihuţ, se apropie dînd din coadă.

— Ăsta e căţelul Zdup, îl prezentă Mihuţ.

Cîinele păru că a înţeles că-i vorba de el şi miscarea cozii se acceleră în semn de mare bucurie.

Îl privea pe Mihuţ cu adoraţie.

— Măi, ce pocitanie! se miră Ţumbri. Unde l-ai găsit?

— La expoziţia de cîini. Nu vezi că m-a adoptat?

Într-adevăr, căţelul nu păruse jignit de vorbele de dispreţ. Se ţinea mereu la un pas în urma lor.

Ajunşi aproape de casă, băieţii o luară la goană şi Zdup după ei, lătra întărîtat, crezînd că asistă la un joc.

N-au mai avut răbdare să aştepte ascensorul. Urcară cîte trei trepte deodată pînă la etajul al doilea, unde locuia Ţumbri.

— Pe „şeful" îl lăsăm aci în vestibul, să nu sperie veverita, spuse prevăzător Ţumbri.

Mihuţ amuţise în faţa unei colivii cilindrice, în care se afla o vietate mică şi drăguţă, care moşmondea de zor alune.

Costi se bucura de uimirea lui.

— Ei, ce zici!? exclamă triumfător. Julietta! Julietta! Vino încoace!

Dar veverița parcă se supărase deodată. Pesemne că nu-i plăcuse numele eroinei lui Shakespeare. Roti niște ochi speriați. Mormăi ceva cu glas aproape omenesc, mai privi o dată la ei cu mustrare, apoi își săltă coada stufoasă pînă deasupra capului și prinse să alerge pe drugii coliviei, care se învîrti cu iuțeală tot mai mare. Băieții făceau haz și ea îi privea supărată. Țumbri luă de pe masă un pumn de alune:

— Stai să vezi cum o împac. Și îi întinse palma plină.

Sălbăticiunea se opri din cursa ei de viteză și, apucînd între lăbuțe alunele, începu să le ronțăie de zor.

— Și ce ai de gînd cu ea? se interesă Mihuț, care îi urmărea toate mișcările cu mare plăcere.

— Tata îmi dă voie s-o păstrez. Cușca asta a comandat-o tot moș Nicu, vînătorul, se făli Țumbri. Mi-a povestit că în vremile de demult colivii la fel cu asta se foloseau prin ospătării ca să întoarcă frigarea. Veverița alerga neobosită pe barele coliviei, la fel cu a noastră și axul se învîrtea încet, rumenind friptura pe toate părțile.

Mihuț era încîntat de explicație, dar mai încîntat de mica vietate atît de sprintenă în mișcările ei. Și Julietta parcă se mai îmblînzise. Mihuț încercă și el s-o îmbie cu alune.

— A cui e javra asta?

Cireșica, sora mai mică a lui Țumbri, se năpusti înăuntru. În urma ei, Zdup dădu și el năvală în cameră. Vederea veveriței îl îndîrji peste măsură. Se repezi furios la colivie, lătrînd și schelălăind.

Mihuț îl înșfăcă de ceafă, luptîndu-se să-l scoată din odaie, iar Țumbri căuta să-și liniștească veverița, care se ghemuise îngrozită într-un colț.

— Ce mi-ai făcut, Cireşico? se tînguia el. De ce ai dat drumul cîinelui?

Fetiţa privea consternată tot tărăboiul iscat din pricina ei.

— N-am ştiut, Ţumbri, spuse cu un glas muiat şi tremurat, care vestea plînsul.

Zdup fu iarăşi surghiunit în vestibul.

Mihuţ se întoarse victorios.

— Tu, Cireşico, semeni cu veverita, îi spuse fetiţei, ca s-o împace.

— Crezi? Cireşica se privi în oglindă, măgulită de comparaţie.

Acelaşi păr roşcat, strîns într-o coadă stufoasă, aceiaşi ochi vii, lucioşi, ca nişte mărgele, aceleaşi mişcări graţioase şi zglobii.

— Îţi facem şi ţie o colivie, o necăji Mihuţ.

Cireşica îi întoarse spatele, adînc jignită.

— Mai bine spune unde ai găsit javra asta.

— Javră? E un şoricar din rasa cea mai pură, îl apără Mihuţ. O să distrugă toţi şobolanii din cartier.

Cireşica făcu ochii mari.

— Unde vezi tu şobolani?

— Sînt multe lucruri pe care nu le vezi, deşi ele există, îi explică Mihuţ sentenţios.

Ţumbri interveni.

— Cum îţi închipui că o să-ţi dea voie mamina să-l ţii sus, la etajul al zecelea?

— De ce să nu-mi dea voie? E un cîine folositor. O să ne dea de veste cînd vine cineva. Şi am să merg cu el la vînătoare, ca moş Nicu, hotărî Mihuţ.

— Veverita noastră e mai folositoare, fu de părere Cireşica. O să răsucească frigarea cînd vom vrea să mîncăm pui fripţi.

Cucul din perete se arătă şi făcu o plecăciune, iar ceasul bătu un sunet lung, armonios.

— Au! Vai! se tîngui Mihuț. E tîrziu! Și mai am de făcut niște cumpărături pentru masă.

El era comisionarul familiei. Dar nu rezistă la invitația lui Țumbri.

Pe bufet se răsfăța o franzelă lungă rumenită și într-o fructieră se aflau cireși.

Într-o clipă și franzela și cireșile se făcură nevăzute ca prin farmec, spre uimirea tantinei care se ivise în prag.

— Ce mi-ați făcut, căpcăunilor? Vă stricați pofta de mîncare! spuse cu mustrare. Dar glasul ei suna tot blînd, deși se silea să-l înăsprească.

— Nici o grijă, mamă dragă, o liniști Țumbri. Mi-e așa de foame că aș mînca-o și pe Cireșica. Și se repezi în glumă spre sora lui.

— Ba mai bine mănîncă-l pe Zdup! ripostă indignată fetița.

— Mihuț, să-mi cumperi și mie cinci sticle cu bere.

Tantina îi numără în palmă banii și Mihuț o și zbughi pe ușă cu Zdup după el, îngînînd un „Săru-mîna" grăbit. După o jumătate de oră, se urcă la etajul al zecelea.

Ușa de la intrare bufni, izbită cu putere. Mihuț o împinse cu cotul, căci mîinile amîndouă le avea prinse în două plase încărcate.

— Cuțu! Cuțu! Zdup!

Cîinele înaintă prudent, adulmecînd.

— Mm! mormăi Șerban, ursuz, n-ai putea să umbli mai încet? Mă doare capul.

Cu fruntea în palme, se lupta cu rimele în fața mesei de scris.

— Ah! Poetul are migrenă? Mihuț se apropie rîzînd și se uită peste umărul lui. Văd că te chinuie talentul. Hai, surîzi, mireaso! Ți-am adus toate bunătățile la picioare numai pentru un surîs. Uite! Ce vezi aici? Compot? Nu! Atunci? Ananas! Natura a făcut ananasul, dar geniul omului a făcut cutia din

jurul ananasului și așa ne putem bucura și noi cei de pe paralela patruzeci și cinci de gustul ales al acestui fruct exotic. Iată aci tot ce-ți poftește inima: de dulce și de post. Migdale dulci și migdale amare, piper, vanilie și scorțișoară, toate bogățiile Orientului la domiciliu. Sau poate dorești ceva mai picant? Șuncă și muștar? Nu trebuie decît să le înfuleci. Și asta ți se pare prea greu?

Șerban tăcea.

— Nimic nu-l ispitește pe domnul? Poate o iahnie de caracatiță? Dar, din păcate, n-am găsit caracatița proaspătă. Cea pe care mi-a oferit-o vînzătorul avea vreo sută de ani. Chiar mi-a spus că e o caracatiță istorică. A văzut marele act al Unirii Principatelor.

— Du-te de aci! Am treabă! se stropși la el Șerban.

— Bine, mă duc! mă duc! Dar teamă mi-e că ai să mă chemi înapoi. Mamina a spus să ne așezăm la masă. Are să întîrzie. Trecu în sufragerie și-și deșertă plasele, fluierînd. Cățelul Zdup căpătă o felie groasă de șuncă și toată coaja de la cașcaval, un adevărat ospăț, de care n-avusese parte în scurta lui viață. Dădu din coadă recunoscător.

— Ți-a plăcut, cuțulache?

Printre perdele, soarele zvîrlea o dîră luminoasă și miriade de mici particule albe și sclipitoare se năpusteau din întuneric ca să se scalde în razele lui, se zbenguiau, tremurau, zburau într-una, fără astîmpăr.

Mihuț se uită o clipă la ele. Tulbură cu mîna lumea microscopică zbuciumată în scopurile ei ascunse, apoi își văzu de treabă.

Puse fața de masă înfloratâ, trei tacîmuri, trei farfurii, sarea, paharele, șervetele. „Gata!“ Își contemplă opera cu plăcere. Mamina o să fie mulțumită.

— Șerbane, tu nu vii la masă, Șerbane? spuse, imitînd glasul autoritar al mamei.

— Lasă-mă în pace! Nu pot să mănînc!

— Ce faci, măi? Ai vreo criză de ficat? întrebă sincer îngrijorat Mihuţ.

— N-am nici o criză... Nu mi-e foame!

— Biine! Atunci stai să-ţi cloceşti poezia.

Mihuţ a fugit ca să evite cartea pe care Şerban o zvîrle în el, dar care nu-l nimereşte.

Se întoarce la poezia lui. Versurile vorbesc despre noapte, mireasma florilor şi lumina de argint a lunii. Sînt banale. Ar vrea să fie un cîntec de orgă şi sună a ţambal...

— „dar, lunar, februar..."

Cu asta nu se poate face un poem. Ideile sînt ca nişte năluci, vin, se apropie, te amăgesc, nu poţi să le apuci.

Începe să declame, plimbîndu-se cu paşi mari prin odaie:

„Mi se face urît
Să fiu singur
În frunte...
Poetul
Nu poate sta în loc.
Doar
Timpul
de-o naşte
Mai iute
Încă unul ca mine,
Cu călcîie de foc"...[1]

«Aşa versuri aş vrea să fac şi eu... Ah! De ce nu pot fi eu poetul „cu călcîie de foc"?»

[1] Maiakovski. (n.a.)

VÎNĂTORII DE TAINE

Trecînd pe sub ferestrele deschise, Ana ascultă un zvon de voci, de rîsete, venite din laborator. O voce de bas cantabil le acoperea pe celelalte: e a lui Mefisto, adică Emilian, solistul echipei de amatori, cu care se făleşte institutul. A urmat şcoala de muzică şi cînd e în toane bune, fredonează sinistru şi înfiorător Serenada din Faust. Chipul său îngust se înscrie într-un triunghi isoscel şi ochii aduşi spre tîmple sub sprîncene arcuite i-au îndreptăţit porecla, deşi firea lui bună şi cinstită n-are nimic mefistofelic în ea. Astăzi glasul lui adînc cu sunet de orgă se împleteşte cu trilul unui rîs argintiu, ca într-un duet de operă. Par angajaţi cu toţii într-o discuţie aprinsă cu Drina, răsfăţata institutului. Toată lumea o iubeşte, fiindcă e vioaie şi şăgalnică, arătîndu-şi tot timpul şiragul de dinţi fără cusur, într-un rîs molipsitor.

În timp ce-şi îmbracă halatul, în anticameră, Ana priveşte lung ramura de cireş, de lîngă geam, cireşul sădit de ea, acum patru ani.

Boabe roşii de mărgean strălucesc ispititoare printre frunze.

— Ați văzut, duduie? Anul ista o rodit cireșul nostru.

Un laborant bătrîn, veteranul institutului, s-a oprit lîngă ea cu o tavă plină cu baloane și biurete.

— Văd, moș Ichim. De ce nu le culegi?

— Apoi, că m-am gîndit eu, dar tăt nu mă înduram.

— Au să le ciugulească vrăbiile. Du-le acasă nepoatei.

— Dacă zici matale...

Moș Ichim se depărtează încetinel, în zăngănitul baloanelor și borcanelor de pe tavă.

Ar fi trebuit de mult să iasă la pensie. Dar nu se îndură să-și părăsească laboratorul. Face parte din el. Nu-și poate închipui să trăiască altfel decît printre aparate și în mirosul tare de reactivi.

Cînd Ana deschide ușa, Aburel perorează. Se întrerupe în mijlocul unei perioade, ca să se întoarcă spre ea.

— Bună dimineața la toți!

— Bună dimineața, Ana! Unde mi-ai fost pînă acum?

— La bibliotecă.

— Ai sosit tocmai la timp, ca să bei o cafea.

Lîngă cuptorul electric, Drina supraveghează ibricul care dă în fiert.

Aburel își pune ochelarii și cercetează un precipitat. Apoi reia firul vorbei.

— Ana, vino-mi în ajutor! Mai sînt troglodiți care nu vor să înțeleagă că noi trăim vremuri cu adevărat extraordinare.

Mefisto dă din cap: „Drept e!" Tănăsescu își vede mai departe de probele lui, catalogate cu grijă. Sînt obișnuiți cu mania lui Aburel, care e apucat uneori de „accese de elocvență", cum le numește Drina.

— Sîntem istoria în mers. Nu e puțin lucru să simți că faci parte din istorie. Lumea se schimbă sub ochii noștri. Viața se face tot mai bună și mai frumoasă și dumneata vii să-mi

vorbeşti de trecut. Îndreptă un deget acuzator spre Drina. Nu înţelegi că e absurd şi fără sens?

Fata îşi scutură buclele rîzînd:

— Nu! Ascultă, Ana! Am spus că aş fi vrut să trăiesc acum vreo opt sute de ani într-un castel întărit, înconjurată de paji, de cîini de vînătoare şi de trubaduri. Aş fi purtat o rochie de catifea vişinie şi un valtrap subţire, atîrnat de un cornet înalt ca o căpăţînă de zahăr. Nu crezi că mi-ar fi stat bine? Iar pe dumneata, Aburel, te făceam majordomul meu.

— Mulţumesc! Dar dacă în loc să te naşti într-un pat cu baldachin te-ai fi născut pe un braţ de paie, atunci aş fi vrut să te văd: o biată ţărancă nevoiaşă, cu o droaie de guri flămînde în jurul ei, roabă stăpînului pentru un codru de pîine.

— Orice mi-ai spune dumneata, vremurile acelea erau pline de poezie.

— Auzi! Poezie!... Aburel ridică braţele la cer. Ah! Judecata femeilor e pentru mine mai obscură decît un text sanscrit sau o ecuaţie diferenţială cu derivate parţiale.

Ana e obişnuită cu duelurile lor. Caută să-l împace:

— Nu vezi că vrea să te necăjească? De ce te superi? Doar nu crede serios ce spune. Aşa e ea, şugubeaţă.

— Crezi? mai întreabă Aburel cu îndoială, uitîndu-se bănuitor spre Drina, care abia îşi ţine rîsul.

Cafeaua în clocot e gata să se reverse. Drina suflă uşor, cu dibăcie. Ibricul mic forfoteşte mînios. În cameră se răspîndeşte aroma pătrunzătoare şi amăruie, pe care nările o respiră cu nesaţ. Aburel soarbe cel dintîi băutura fierbinte, turnată într-un „berzelius" şi se îmblînzeşte pe loc.

— Oho! Se aprobă! Cînd face cafea, castelana noastră e neîntrecută. Dacă trăia pe vremea lui Soliman al III-lea ar fi fost desigur cafegi-başa.

— Atunci, ne-am împăcat? întrebă Drina rîzînd.

— Ne-am împăcat, oftează Aburel. Cine poate să reziste farmecului dumitale? Eu, unul, mă dau bătut. Aş putea chiar să-ţi torn şi un madrigal, la fel ca trubadurii după care tînjeşti atît de mult. Dar noi stăm de vorbă şi analiza mea aşteaptă. Ia să fac eu mai bine citirea temperaturii. Îşi pune ochelarii şi se apleacă spre termocuplu, notînd indicaţia aparatului.

Drina aduce cafeaua Anei şi se instalează la masa ei de lucru... De la o vreme, are mereu ceva de povestit:

— Ştii că mă logodesc...

— Cu cine? Ana zîmbeşte neîncrezătoare.

— Cum, cu cine? Drina e indignată. Cu Titi. Cu Titi Botez cu care am fost pe munte la Plaiul Foii, acum două săptămîni. Şi se avîntă într-o povestire în care eroul este acel Titi sportiv şi necunoscut.

Ana o întrerupe.

— Drina, destulă vorbă! Avem de lucru. Cînd logodna ta va fi fapt împlinit să mă anunţi şi pe mine.

Fata nu pare supărată.

— Ai dreptate. Sînt o fiinţă uşuratică, asta sînt! Dar am să mă îndrept. Pînă într-un ceas dau gata tabloul de emulsionări.

Ana e singură acum în colţul ei. Îşi poate vedea de treabă. S-a făcut linişte.

La masa lui, Tănăsescu cel tăcut şi posac stă aplecat asupra microscopului. Are un cap rotund ca o tărtăcuţă, pometii ieşiţi în afară şi o privire ageră sub ochelarii bombaţi de miop. Aburel îşi trece mîna peste ochii obosiţi. Mefisto, după obiceiul lui, morfoleşte în dinţi o ţigaretă goală. O albină beată de lumină a intrat pe fereastra deschisă. Bîzîie asurzitor, vestindu-şi prezenţa şi zboară năucă în zigzag. Toţi au ridicat ochii şi o urmăresc fără voie, afară de Ana, care e prea cufundată în calculele ei. Explorează toată încăperea. Se învîrteşte ca la ea acasă printre baloane şi retorte. Apoi, poposind cuminte pe geamul de la

bibliotecă, pare că citește titlurile cărților. Și iar pleacă mai departe. Într-un tîrziu, descoperă raftul pe care-și ține Drina zaharnița și rămîne acolo. Ca și albina, toată lumea își vede de lucru. Cîteva ceasuri de tăcere...

Apoi Aburel se ridică de la locul lui și vine lîngă Ana. Se apleacă peste umărul ei, citind rezultatele.

— Cum merge?

Ana are un gest de descurajare.

— Greu!

— Oțelurile astea aliate mi-au scos peri albi, declară Mefisto, trecîndu-și degetele prin pletele lui bogate și negre ca pana corbului.

— Ca să fiu sincer și eu m-am împotmolit de tot, oftează Aburel. Trebuie să reiau măsurătorile. Rezultatele sînt departe de așteptări.

Lucrau cu toții într-un colectiv care primise însărcinarea să găsească o metodă industrială pentru obținerea unor oțeluri crom-nichel cu rezistențe foarte ridicate. Pînă acum, aceie oțeluri se importau, fiind furnizate de cîteva fabrici străine, care însă își păstrau secretul de fabricație.

— Acum să vezi că apare Șoimu, spuse Emilian. Își scoase un colț al batistei din buzunarul de la piept, își zburli moțul de pe frunte și începu să-și pipăie nodul cravatei:

— Cum stăm, tovarăși? Ați mai progresat? Aveți vreun rezultat pozitiv?

Asemănarea cu șeful colectivului era atît de izbitoare, încît zîmbiră cu toții.

Dar zîmbetul le pieri de pe buze cînd se arătă în pragul laboratorului însuși Hercule Ștefănescu-Șoimu. Drina își aplecă fruntea pe hîrtie, luptîndu-se cu rîsul. Emilian se întoarse la masa lui, băgîndu-și batista în buzunar.

— Cum stăm, tovarăși? Ați mai progresat?

Aburel luă cuvîntul:

— Am analizat oţelurile Boehler şi am încercat să reproducem aceleaşi proporţii. Rezultatele sînt însă diferite. Am obţinut variaţii de temperatură...

Şoimu cercetă la iuţeală tabelele ce i se înfăţişau. Avea într-adevăr o figură de pasăre, dar statura lui pipernicită nu se potrivea de loc cu numele eroic. Un moţ de păr i se zbîrlea pe frunte, ca o creastă. Fruntea era îngustă şi osoasă, nasul subţire ca tăişul cuţitului şi coroiat între ochii bulbucaţi, cu pleoapele căzute.

— Hm! Văd că nu merge de loc. Nu se apropie de caracteristicile cerute. Trebuie să schimbăm metoda. Dacă am încerca varianta propusă de tovarăşul Tănăsescu?

— Am mai lucrat la ea, spuse acesta, ieşind din mutismul lui, dar nu sînt mulţumit. Nu cred să dea rezultate. Prezintă dificultăţi mari ca să fie realizată în instalaţii industriale.

Ştefănescu se posomorî.

— Atunci, ce ne facem? Termenul de predare se apropie şi n-am avansat de loc. Nu s-a întîmplat nici o dată ca Hercule Ştefănescu-Şoimu să-şi ia un angajament pe care să nu-l poată ţine. Vă rog să nu uitaţi asta. Sper că m-aţi înţeles.

Nici unul nu răspunse.

— Tovarăşă Păun, te rog să-mi începi împreună cu Tănăsescu prepararea unor probe după metoda indicată. Tovarăşe Aburel, să faci măsurătorile. Şi dumneata? — se împiedică el de Emilian — dumneata ce faci? Redactează-mi un memoriu în care să arăţi în ce stadiu au ajuns cercetările.

Distribuia ordinele ca un general pe cîmpul de bătaie.

Îşi consultă ceasul-brăţară, rotind braţul cu un gest elegant.

— Eu nu pot rămîne. Sînt chemat la minister. Contez pe dumneavoastră. Nu admit să nu reuşim. Nu admit! Bună ziua,

tovarăşi! Şi porni spre ieşire în pas de defilare, cu înfăţişarea ţeapănă care îi era obişnuită.

— Nu admit! spuse în urma lui Emilian, imitîndu-l. Frumos lucru să promiţi că dezlegi o problemă atît de importantă la termen fix fără măcar să-ţi dai seama ce dificultăţi prezintă.

— De ce nu stă şi el aici să se războiască cu nichelul şi cromul? spuse Drina, cu năduf. Deşi ea nu făcea parte din colectiv, lua cu totul partea colegilor ei.

— El se mulţumeşte să ne încurajeze şi, cînd va fi cazul, să ne felicite pentru rezultate.

— Pe care desigur că o să şi le atribuie dumnealui, spuse şi Tănăsescu, cel scump la vorbă.

Nimeni nu mai rîdea.

Erau mîhniţi cu toţii că şeful nu se alătură sforţărilor făcute de ei, ca să ducă cercetările la bun sfîrşit. Apariţiile lui erau teatrale şi nu rezolvau nimic. Ştefănescu-Şoimu era un om agitat. Se împărţea între minister şi institut, între conferinţe şi articole de specialitate, în care nu se sfia să se împăuneze cu ideile şi rezultatele colaboratorilor.

Izbutise să se menţină în postul său, dînd celor dinafară impresia că are o pregătire temeinică şi că se dăruieşte cu totul muncii lui. Pe cei din jurul lui însă nu putea să-i înşele, aceştia ştiau bine că totul nu era decît poză.

* * *

Încă înainte de ora trei, Drina fu cuprinsă de un mare neastîmpăr. Mereu îşi arunca ochii spre ceasul electric din perete, care parcă îşi rîdea de nerăbdarea ei. Acele înaintau cu încetineală.

— Mă aşteaptă logodnicul meu la poartă şi n-aş vrea să întîrzii, îi şopti Anei la ureche. Înţelegi?

Ana zîmbi îngăduitor.

— Sigur că înțeleg.

Drina puse pe masă un teanc de hîrtii.

— Să știi că mi-am isprăvit emulsionările.

Cu cinci minute înainte de trei, își scoase halatul în fugă, trecu în anticameră, își potrivi buclele în oglindă și ieși pe poarta institutului, cu pasul ei legănat, cumpănindu-se nesigură pe tocurile prea înalte. Peste cîteva minute, Tănăsescu și Emilian și-au strîns și ei lucrurile și au părăsit laboratorul. Ultimul a plecat Aburel.

— Nu vii cu mine, Ana?

— Aș mai rămîne. Știi, vreau să încerc experiența. Nu-mi iese din cap că aș putea realiza lucruri mari cu ea.

Zîmbi, cu un aer vinovat. Aburel o privi lung.

— Vrei să rămîn și eu să-ți ajut?

— Nu. Prefer să fiu singură.

— Atunci, noroc bun!

Lui Aburel singur i se destăinuise mai demult. Îi mărturisise gîndul care se înfiripa în mintea ei și nu-i da pace.

— Ce zici?

— De! Ce să zic? Mi se pare destul de fantastic. Și totuși de ce nu? Astăzi, lucrurile cele mai fantastice se înfăptuiesc aievea. Merită să faci o încercare. Dar cu mijloacele de care dispui, o să fie foarte greu.

De atunci, Ana se pusese pe lucru cu dinadinsul. De cîte ori mergea la bibliotecă să se documenteze în privința oțelurilor aliate citea ultimele publicații de fizică moleculară în legătură cu structura cristalină a metalelor. Astăzi chiar descoperise o carte nouă, pe care o cercetase cu înfrigurare, culesese de acolo date și precizări, care-i puteau sluji ca puncte de plecare. Uitase de oțelurile aliate în zelul ei pentru problema care o preocupa.

Acum cînd adunase date suficiente, se hotărîse să încerce experiența. Ideea îndrăzneață, care-l uimise pe Aburel, avea să capete trup.

În ușă, se arătase bătrînul laborant.

— Ce-i, moș Ichime?

— Apăi, duducă, matale mai rămîneți? spuse cu îndoială.

— Da, moș Ichime, mai am treabă. Nu am nevoie de dumneata. Poți pleca. Eu închid peste tot, cînd sfîrșesc, și las cheile la portar.

Laborantul s-a dus acasă, fără să aștepte să-i spună de două ori.

Ana trece alături, în sala cuptoarelor.

Este o mare tăcere aci. Și totul, deși în plină lumină, a căpătat deodată dimensiuni de poveste. Ana e tulburată. Tulburată, de ce? Parcă păşeşte într-un domeniu interzis. Se apropie cu un fel de sfială de cuptorul electric, care așteaptă masiv și neclintit voia ei. Pune contactul.

Dintr-un borcan, răstoarnă în palmă cîteva bucățele care au o strălucire metalică. E un aliaj de zinc și cadmiu. Le cîntărește o clipă, le privește stăruitor, parcă le-ar șopti ceva, parcă și-ar lua rămas bun de la ele. Apoi le dă drumul într-un creuzet și pune capacul; iar la capac fixează un tub subțire de cuarț. Gesturile ei măsurate au ceva solemn, un fel de liniște ciudată, care parcă ar avea cadența unei muzici tainice.

Apucă creuzetul cu amîndouă mîinile, ca pe un lucru nespus de prețios și-l pune în cuptor. Capătul celălalt al tubului ajunge într-un vas cu ulei, pregătit anume. Închide cuptorul și potrivește temperatura la 780° la termostat. Apoi se uită la ceas. Acum, are de așteptat. Ca să-și mintă nerăbdarea, rînduiește hîrtia cadrilată, creioanele, apoi scoate din servietă două franzeluțe cu șuncă, întinde un șervețel pe colțul mesei și începe să mănînce. Fărămițează gînditoare miezul de pîine...

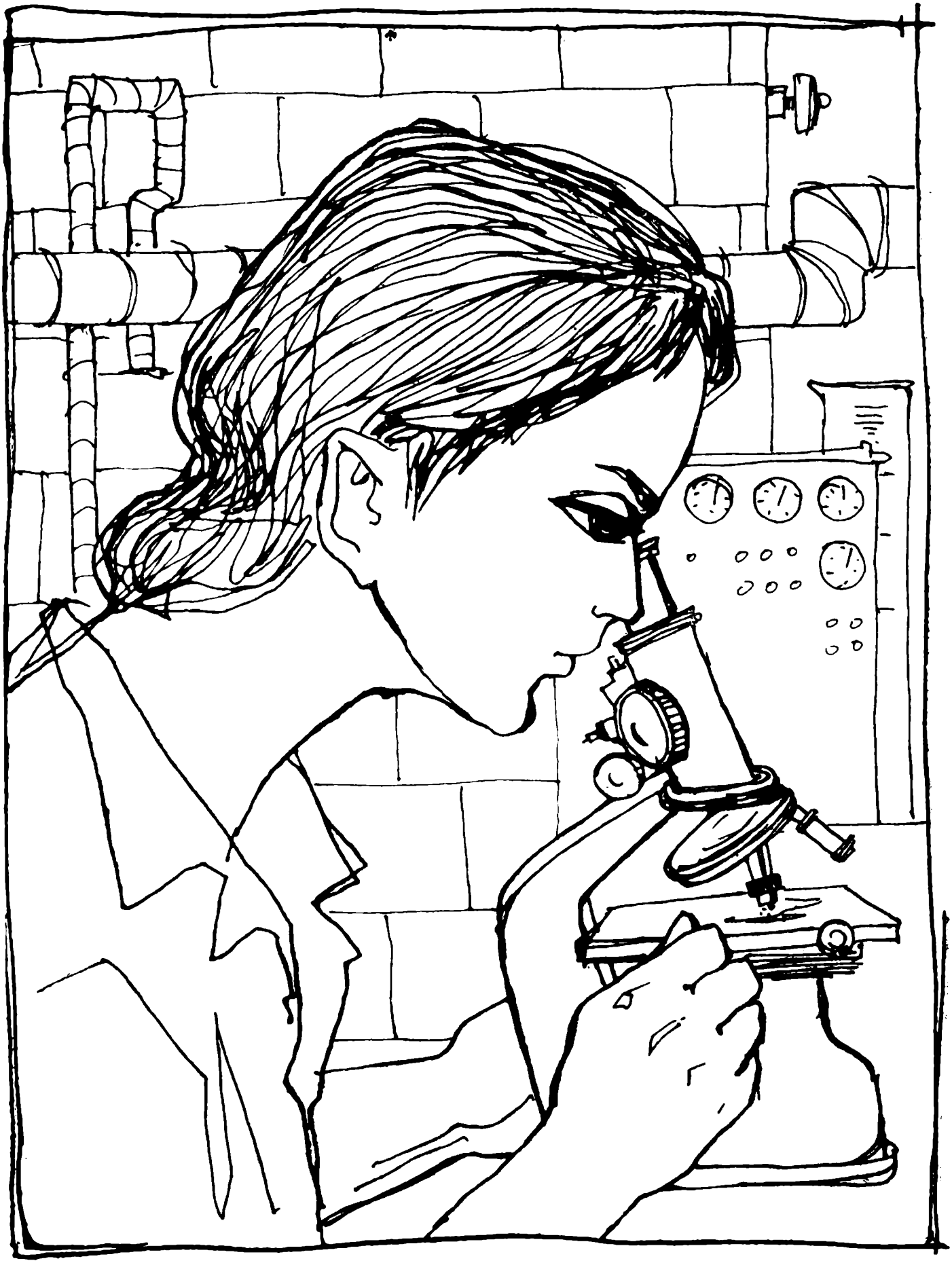

Gîndul îi fuge la băieții ei. Ce-or fi făcînd? Sînt la masă, Mihuț are grijă de toate. Știe că se poate bizui pe el. Șerban e zvînturat și cu capul în nori, dar cel mic e un omuleț de nădejde.

Un oftat scurt. Nu-și poate îngădui să viseze... Cercetează cu ochii termoelementul introdus în creuzet. Temperatura a urcat la 765° și acolo s-a oprit. Unele particule din aliajul folosit de ea au început desigur să se vaporizeze... Și anume cadmiul... Aproape o jumătate de oră, cît timp Ana se plimbă neliniștită prin sală, de la cuptor la fereastră și înapoi, temperatura rămase constantă. Și acum? Ce avea să urmeze acum? Neastîmpărul e de neîndurat. Iată că temperatura începu din nou să urce. Totul se desfășura așa cum prevăzuse. Ana scoase vasul cu ulei de sub tubul de cuarț și puse un altul, pregătit mai dinainte. Pe la 900°, rămase iarăși pe loc. Ana se uita la ceas. În timp de douăzeci de minute, nu se petrecu nimic; desigur că și zincul trece în stare de vapori.

Și procesul se desfășură mai departe, încetul cu încetul. Cele două metale din care se compunea aliajul se evaporaseră și se condensaseră pe rînd în cele două vase cu ulei, trecînd prin tubul fixat la capac. Ana le lăsă să se răcească treptat, apoi scurse uleiul, tremurînd de emoție. Parcă s-ar fi așteptat să găsească pe fundul vaselor aurul atît de căutat de alchimiștii veacului de mijloc.

Erau într-adevăr în ele niște pulberi, care de la prima vedere difereau de la un vas la celălalt.

Ea luă cîteva probe din fiecare, le curăță bine de ulei și începu analiza.

Trecuse oră după oră....

Lumina scădea violetă în ferestrele largi. Ana aprinse lămpile. Cu un fior de nerăbdare, puțin palidă, cercetă rezultatele. O cută i se adîncea între sprîncene. Strînse cu grijă într-o cutiuță

produsele obținute, făcu să dispară urmele încercărilor ei și porni spre casă. Ceea ce urmărise deocamdată, era realizat: separarea era perfectă. Analiza arătase că nu mai exista nici urmă de amestec al celor două metale. Dar, cum era de așteptat, experiența desfășurîndu-se în aer, ea nu obținuse încă decît oxizii de zinc și cadmiu. Mîine va continua încercările, folosind un gaz inert....

Un autobuz s-a oprit la un pas și ea nici n-a băgat de seamă. Lumea îmbulzită în spatele ei o împingea, ca să înainteze și îi întrerupse de nevoie șirul gîndurilor. Se strecoară cu greu prin mulțime și-și face loc între o femeie trupeșă, cu mîinile prinse în plase și un tînăr pirpiriu, care poartă o servietă mai mare decît el.

E nevoită să se sprijine pe pieptul necunoscutei, ca pe o saltea moale pneumatică, care amortizează toate hurducăturile.

Își cere iertare.

Dar femeia nu se supără, ci îi zîmbește cu bunăvoință. Gîndurile prind iar s-o ia razna... Mîine va folosi un gaz inert: azot sau argon...

— Mi-am cumpărat bocanci. Sîmbătă plec la Bușteni, spune tînărul de lîngă ea, unei fete sprîncenate. Vreau să fac „Omul". Mă opresc la cabană și cobor pe la Vînturiș... Mergi cu mine?

Și Mihuț are nevoie de bocanci pentru munte, își amintește Ana. Cei vechi i-au rămas mici. Cum cresc băieții ei! Lui Șerban hainele i-au rămas strîmte. De cînd își dorește el un costum albastru. Cînd va lua leafa, are să-i cumpere un costum albastru. Și dacă i se dă primă luna viitoare, cum i s-a mai dat și în trecut, va pleca pe munte cu amîndoi. Ar dori atît de mult să se bucure de ei măcar o săptămînă, fără griji. Gîndul i se oglindește pe față, care a căpătat o expresie duioasă și zîmbi-

toare. Dacă experienţele ei izbutesc, ar putea face o călătorie pe mare, în Crimeea...

Şoferul a frînat brusc şi călătorii se tălăzuiesc unii peste alţii, vociferînd.

Ana grăbeşte pasul. În colţ se opreşte. La fructărie tocmai se trage oblonul, dar mai apucă să cumpere cîteva roşii. Sînt cam necoapte. Dar sînt vestitoarele verii şi îi plac atît de mult lui Mihuţ. Îşi încarcă plasa cu salate şi ouă proaspete. Cînd ajunge în faţa locuinţei ei, aruncă o privire în treacăt în vitrina cofetăriei. Cataif proaspăt. Slăbiciunea lui Şerban. Ana mai întîrzie o clipă ca să se încarce şi cu un carton cu prăjituri.

De la florăria de alături cumpără trei lalele roşii.

Şi acum, în sfîrşit, cumpănindu-şi cu grijă pachetele, se îndreaptă spre ascensor.

Şi-a deşertat poverile pe măsuţa din vestibul. La zgomotul uşii, Mihuţ i-a ieşit în întîmpinare. Zdup latră prietenos. Parcă ar şti că trebuie să cîştige bunăvoinţa stăpînei casei.

Ana se încruntă, Mihuţ i-o ia înainte:

— Mamino dragă, să nu te superi! E un căţel credincios. Rasă pură. Îmi dai voie să-l păstrez? Ţumbri are o veveriţă, să ştii.

Cîinele simte că e în joc situaţia lui. Face sluj ca la circ, întinzînd lăbuţele spre ea.

— Uite-l ce frumos te roagă! Ana şovăie.

Se uită la Mihuţ. Se uită la cîine, care imploră cu privirea lui.

— Ţii tu mult?

— Da, mamino!

— Bine! Îl ţinem o săptămînă, două, pînă îi facem un rost undeva.

Mihuţ se repede s-o îmbrăţişeze, fericit. Şerban s-a arătat şi el în pragul uşii şi-i sărută mîna ceremonios.

Masa ovală îi adună în curînd pe toți trei în jurul ei. La un capăt e un scaun gol. Scaunul tatălui... Poza lui Emil, în cadră de argint, le zîmbește de pe scrin. Lîngă ea, o glastră cu cele trei lalele, care-și apleacă leneș capetele.

Parcă n-ar fi plecat niciodată dintre ei. Uite, părul lui blond, ochii albaștri i-a moștenit Șerban. Și surîsul lui Mihuț e aidoma cu al lui.

Înduioșată, Ana își plimbă privirile de la unul la celălalt, în timp ce Mihuț vorbește într-una și se războiește cu o ciozvîrtă de miel.

— Tantina ne-a făcut friptură... Eu am cumpărat tot ce trebuia. La prînz am pregătit o masă pe cinste. Dar Șerban nici n-a vrut să guste.

— De ce? se alarmează Ana.

— Nu-mi era foame.

— Îl necăjește muza, toarnă Mihuț gaz peste foc.

— Șerbane, ce sînt mofturile astea? Vrei să mă superi?

— Nu, mamino! îngînă Șerban. Dar crede-mă...

— Să-mi faci plăcerea să mănînci și dacă nu ți-e foame. Nu vreau să am și grija ta. Am eu destule alte griji.

Șerban se ridică de la locul lui, îi prinde mîna în zbor și i-o sărută.

— Îmi pare rău, mamino, că te-am supărat.

Are o mlădiere caldă în glas, care o îmblînzește pe Ana numaidecît.

— De ce nu-mi spui și mie ce griji ai? E vreo chestiune de laborator?

Îi ține încă strîns mîna într-ale lui.

— Da, Șerbane. E o problemă de fizică moleculară, prea grea ca să poată fi explicată în trei cuvinte. Cred că am să-i dau de rost și atunci vă spun și vouă. Pînă atunci, iată însă ceva care nu suferă așteptare.

A pus pe masă farfuria cu cataifuri.

— Toarnă-le o dată, măi, poetule, propune Mihuț, entuziasmat.

Șerban e cu gura plină și nu se ostenește cu răspunsul.

În cercul de lumină aurie al lămpii, între băieții ei, Ana își simte sufletul împăcat și senin. Tustrei uniți, nedespărțiți, la bine și la rău. Aici e izvorul ei de putere. Uitîndu-se la ei, se simte în stare să muncească înzecit, fără preget, pînă va izbîndi.

„POVEȘTILE" ANEI PĂUN

Într-o zi, Mihuț veni s-o ia pe mamina de la laborator. Avea el un gînd ascuns care-l frămînta. Ana îi îngăduise uneori să treacă pe la ea, știind că e cea mai mare bucurie a băiatului.

Mai întîi, poarta grea de fier, apoi loja portarului care-i zîmbește ca unui vechi cunoscut și îi face semn să treacă, apoi coridorul lung cu pardoseală verde și pereții căptușiți cu plăci de material plastic strălucitor. Și la capătul lui, laboratorul. Lui Mihuț îi pare că a pătruns într-un palat din basme; se strecoară cu sfială în anticamera pustie.

E ora trei și jumătate. Au plecat și chimiștii și laboranții...

Mihuț bate ușurel la ușă. Trei bătăi — semnalul convenit.

— Intră, spune vocea Anei.

Așezată în fața microscopului, nici nu întoarce capul.

Mihuț pășește smerit pînă la un scăunel pe care se așază. În tăcerea adîncă, răsună doar tic-tacul plăpînd și metalic al ceasului electric. Ce bine e aici! Alb în alb, marmură și faianță. Cutreieră cu ochii prin sala asta polară. Totul îl încîntă: lumina de porțelan a pereților, aparatele lucii, străvezii și migăloase.

Două roți se învîrtesc fără zgomot. Într-un balon de sticlă cu trei gîturi se vede ceva care seamănă cu un sirop de zmeură. Atmosferă de liniște, de atenție neîntreruptă...

În sfîrșit, mamina se întoarce spre el și zîmbește, bucuroasă.

— Ce-i cu tine, Mihuț?

— Am trecut așa, pe aici. Am vrut să te văd. Dacă n-ai vreme de mine mă duc.

— Poți să stai. Am un ceas liber, pînă se ridică temperatura. Puse creuzetul în cuptor și notă indicația termoelementului.

— Mamino... Mihuț ar fi vrut să spună ceva și nu îndrăznea.

— Hai spune!

— Aș vrea... grozav aș vrea să știu și eu la ce lucrezi. Trebuie să fie ceva strașnic.

— De unde știi, Mihuț?

— Fiindcă numai la asta te gîndești. Uite, ai slăbit. Ai făcut crețuri pe frunte.

O privea atent cu ochii lui mari, isteți. Se lipi cald de ea, așteptînd o mîngîiere. Ana, înduioșată, zburli ușor cu mîna ciuful de păr de pe fruntea băiatului, apoi îl netezi.

— Nu vrei să-mi spui?

— E greu să-ți explic. Mă tem că n-ai să înțelegi.

— Ba am să înțeleg. Știi că am luat zece la teză, cum ți-am promis. Sînt printre primii din clasă la chimie și fizică.

Ana zîmbi.

— Bine, am să încerc.

Mihuț e numai urechi. Ana se uită la el cum stă pe scăunel, cu mîinile prinzîndu-și genunchii, cu buzele atît de strînse că își pierd conturul, cu ochii mari deschiși și lacomi să cuprindă.

Întocmai cum ședea și asculta basmele acum șapte—opt ani.

—Au fost o dată ca niciodată niște cristale, începe pe un ton glumeț; apoi continuă serioasă:

—Știi ce sînt cristalele?

Mihuț se indignă:

— Sigur că știu!

— Dar ce nu știi este că metalele sînt și ele corpuri cristaline, mai bine zis policristaline.

— Unu la zero! Asta nu știam. Cum? Metalele sînt compuse din cristale?

— Da, Mihuț. Corpurile solide nu au în realitate structura continuă pe care o bănuim noi. Între moleculele și atomii din care sînt constituite există spații libere.

— Cum se poate,mamino? Cînd privim sau pipăim un lucru simțim doar că e dintr-o bucată.

— Da, simțim, cum ai zis. Asta e numai o iluzie a simțurilor.

— De ce e o iluzie cînd eu pot s-o verific foarte ușor?

— Pentru că și verificarea uneori poate fi o iluzie. Simțurile noastre nu pot deosebi nici atomii, nici intervalele dintre ei, chiar atunci cînd sînt ajutate de cele mai noi microscoape electronice.

Mihuț păru dezamăgit.

— Păcat! Aș fi vrut să văd și eu cum arată atomii. Mărimea și poziția lor se stabilesc numai pe cale teoretică?

— Nu! Au fost stabilite și teoretic și experimental, pe baza unui mare număr de fenomene care concordă perfect între ele. Atomii de fier sînt așezați în mod regulat, formînd rețele de figuri geometrice, ca în orice cristale... Schiță cu creionul pe o coală de hîrtie un cub și în vîrfurile lui agață niște cercuri. Iată, cam așa...

Mihuț se uită țintă la desen și făcu semn că a înțeles.

— Între aceste particule există în același timp forțe de atracție și forțe de respingere, care variază în mod diferit cu distanța dintre particule și care, în mod normal, își fac

echilibru. Cînd un corp oarecare, să zicem o bară de metal, este întinsă, ea se alungeşte şi intervalele dintre particule mărindu-se, forţele de atracţie intermoleculare cresc, iar cele de respingere se micşorează, stabilindu-se astfel o nouă repartiţie de forţe, care echilibrează şi forţele exterioare de tracţiune. Înţelegi?

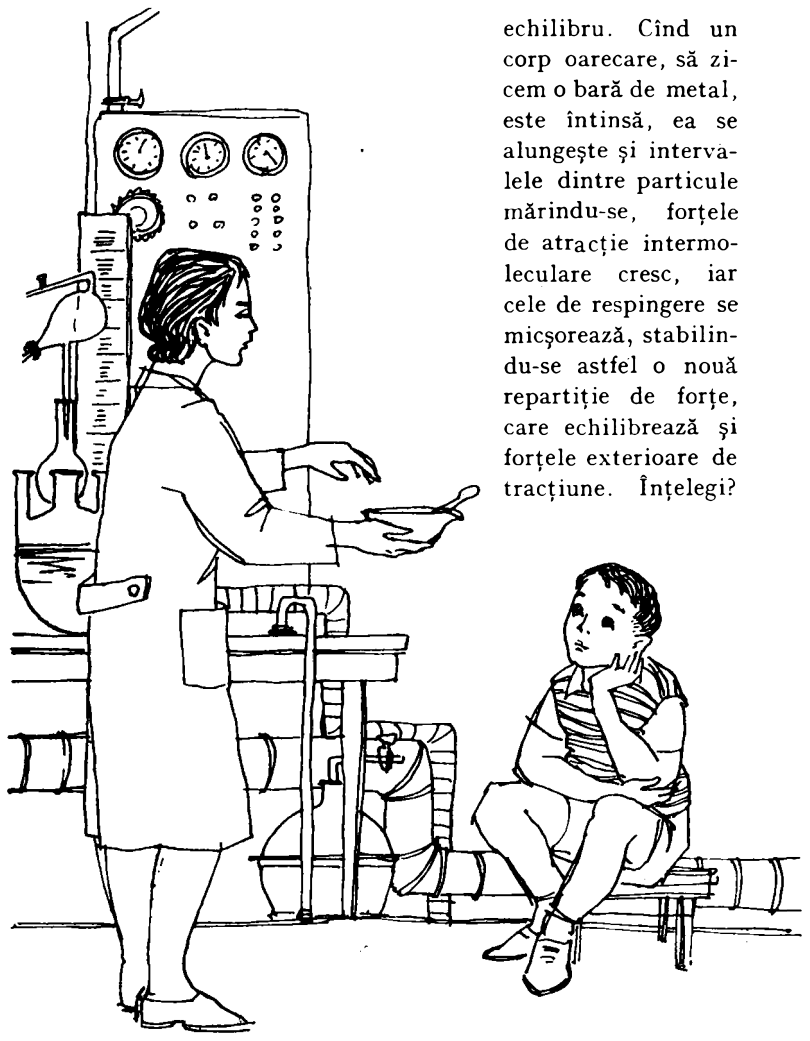

Ana se opri o clipă ca să citească temperatura.

— Sigur că înțeleg. Spune mai departe! Forțele astea intermoleculare sînt cunoscute?

— Sînt. Valorile lor pentru diferite corpuri au putut să fie stabilite în mod precis pe baza altor fenomene. Și acum ia seama: la încercările care s-au făcut asupra acestor corpuri, s-a constatat că forțele reale la care pot să reziste, adică rezistențele lor la rupere, sînt mult mai mici, de mii de ori mai mici decît cele teoretice.

— Atunci cele teoretice pot fi greșite?

— Nicidecum! Nepotrivirea este datorată diferenței între condițiile teoretice, care presupun că toate particulele sînt de aceeași natură, că adică se lucrează cu un corp absolut pur. În realitate, însă, nu se pot obține aceste condiții. Metalele întrebuințate în industrie nu sînt niciodată pure. Fierul, care este îndeosebi folosit pentru rezistențele lui mari, este fabricat subformă de fontă sau oțel, amîndouă fiind aliaje de fier cu cărbune, conținînd în plus și alte elemente.

Unele dintre ele, ca sulful și fosforul, care provin fie din minereul de fier, fie din cărbunii folosiți la elaborarea fontei, reduc în mare măsură rezistența metalului obținut...

Mihuț începu să dea semne de nerăbdare. Se ridică de pe scăunel. Se așeză iar.

— Vezi, Mihuț, e prea greu pentru tine. Ai renunțat să mai asculți.

— Ba nu! Dar eu vreau să știu la ce lucrezi tu și pînă acum nu mi-ai spus.

— Tocmai la asta lucrez! Încerc să măresc rezistența metalelor și în special a fierului. Pînă acum a fost folosit sub formă de oțel, la care s-au adăugat unele elemente, în special nichelul și cromul, care pot să mărească într-o oarecare proporție aceste rezistențe, dar ele tot rămîn de mii de ori mai

mici decît cele teoretice. Eu caut însă să realizez printr-un procedeu nou ceva cu totul deosebit: un metal cu proprietăți care să întreacă toate cele cunoscute pînă azi.

— Și cum o să faci?

— Încerc să obțin o nouă structură cristalină a fierului. Îl trec în stare de vapori ca să-l condensez, apoi din nou în alte condiții.

Mihuț nu-i dădu pas să continue.

— În stare de vapori? Fierul? Astea-s povești.

— Nu sînt povești, Mihuț! Fierul poate fi vaporizat. Elementele străine vor fi ușor înlăturate, fiindcă ele vaporizează la temperaturi mai joase. Obțin astfel o purificare prin distilare fracționată.

— Și pe urmă? întrebă Mihuț, ca și cum ar fi ascultat o poveste.

— Și pe urmă, fierul care va fi obținut după condensare, sub forma unui fir subțire ca o sîrmuliță, va avea rezistența unui cablu gros cît brațul meu.

Ana se sculă grăbită, controlă temperatura. Mihuț părea că mistuie încă lucrurile de necrezut pe care le ascultase. O văzu scoțînd un creuzet din cuptor. Și se apropie și el foarte tulburat.

— Acolo sînt vapori de fier? întrebă cu emoție.

— Nu! Fierul are o temperatură de vaporizare foarte înaltă și nu am aci cuptorul special de care ar fi nevoie. Aci sînt vapori de cadmiu. Deocamdată încerc și eu cu un metal mai modest.

— Și? Ai reușit?

O umbră trecu pe chipul Anei.

— Nu încă, Mihuț! Să nu-ți închipui că o asemenea experiență îți reușește dintr-o dată. Uneori trebuiesc luni întregi de muncă, alteori ani, alteori o viață întreagă...

Mihuț făcu semn că a înțeles. Părea mișcat de încrederea ce-i arăta mamina, crescut și matur.

Ana se uită o clipă la el, apoi schimbă vorba:

— Ce ar fi să mîncăm ceva? Pe urmă, facem analizele. Mihuț redeveni copil.

— Strașnică idee! Mi-e o foame că aș mînca și aliajul din creuzet.

Dar n-a fost nevoie să mănînce aliajul din creuzet. Mamina a pregătit un alt „aliaj" de ciocolată fierbinte și cornuri proaspete, pe care le avea în geanta ei.

Ospățul lor a fost foarte vesel. Apoi Ana a făcut rînduială, Mihuț a strîns firimiturile.

— Și acum, du-te și învață, Mihuț. Lasă-mă să lucrez.

— Da, mamina, mă duc! Dar nu știu cum să-ți spun... Aș vrea să fac și eu ceva pentru tine. Să te ajut într-un fel.

— Mă ajuți mai mult decît îți închipui, dragul meu!

Ana îi luă capul în mîini și-l sărută, apoi îl lăsă să plece, uitîndu-se lung după el...

* * *

Luna iunie a sosit cu cununi de flori în plete, cu cercei de cireși și de vișini în urechi și cu mireasma căpșunilor pe buze.

Ai vrea să hoinărești toată ziua, beat de soare, dar unde e cu putință așa ceva? E tocmai sfîrșitul anului școlar. Școlarii trec prin emoții mari, repetă la toate „materiile" cu înfrigurare.

Șerban își trece o mînă inspirată prin chica zburlită pe care n-a tuns-o cam de mult. Ana nici n-a băgat de seamă. E atît de prinsă de lucrările ei încît a mai slăbit disciplina și Șerban profită de libertatea nesperată, ca să-și facă un cap de poet, care aduce cu al lui Byron.

E ora de latină... Și toată clasa a XI-a trudește la o retroversiune.

„La ce-mi servește mie că cunosc limba latină? își spune Șerban posomorît, în timp ce răsfoiește dicționarul. E o limbă

moartă, îmbălsămată, o mumie venerabilă care ar trebui lăsată să-şi dormă somnul de veci"...

Uf! Retroversiunea a mers cum a mers, dar acum urmează traducerea.

Cîteva versuri de Lucreţiu... Atît de încîlcite şi de obscure, încît Şerban nu e în stare să le dea de rost. Asudă şi se zbuciumă fără nici un spor. Înţelesul rămîne ascuns.

În deznădejdea lui, textul clasic de amplă inspiraţie nu-i mai pare un monument al literaturii antice, ci o născocire infernală pe care autorul a pregătit-o într-adins ca să chinuie cu ea generaţiile de şcolari de peste două mii de ani... E încurcat ca o telegramă cifrată la care nu cunoşti cifrul.

Dar... *„Labor omnia vincit improbus"*...

Deodată, Şerban într-o străfulgerare, a prins firul salvator şi, mulţumită lui, strofa întreagă se desfăşoară limpede, fără greş.

Fericit, Şerban o recitește, o confruntă, o trece pe curat. Îi cere iertare lui Lucreţiu că în nerăbdarea lui a îndrăznit să-l ponegrească. Scriind, i-a descoperit meritele... Şi cu limba latină s-a împăcat. Doar trebuie să ne cunoaştem strămoşii...

Urmează ora de muzică.

Banda lui Tomiţă s-a înţeles să tragă chiulul.

— Mergi şi tu, măi Nazone?

Şerban se alătură şi el bandei, cu toate că nu-i face plăcere să fie cu ei. Sînt prea zgomotoşi şi glumele lor usturătoare şi răutăcioase nu-l cruţă pe poet.

Dar Şerban n-are ureche nici cît motanul, care miorlăie pe acoperiş. Şi glasul lui nesigur şi tremolat stîrneşte hohote de rîs. Totuşi profesoara de muzică îl pune mereu să solfegieze.

— Nu se poate! Totul e să ai bunăvoinţă, susţine ea. Hai, cîntă cu mine, nu te mai preface.

Bietul Șerban ar intra în pămînt de rușine, dar pămîntul nu-l primește și el trebuie să îndure în fiecare săptămînă canonul ăsta.

Au pornit, așadar, îndată după recreație. Tomiță era în frunte. Și Piper, Tudorel, Luca și Șerban îl urmau.

Merseră repede, aproape alergînd, privind în toate părțile, cît timp au fost în raza primejdioasă a școlii.

Hotărîră să meargă la cinema.

La primul chioșc, Tomiță cumpără un pachet de „Mărășești" și le oferi mărinimos:

— Fac eu cinste.

Șerban însă refuză.

— Nu, mulțumesc, știi că nu-mi place să fumez.

Fumase o dată și îi venise amețeală.

— Ce stric, bă, orzul pe gîște, se repezise Piper. Dă-mi-o mie mai bine!

— Nu-ți dă voie mămițica? se scălămbăiase Tudorel.

— Hai măi, ia că nu te vede, insistase Tomiță îmbiindu-l cu pachetul întins. Îl înconjuraseră, făcînd mare haz.

Trăgeau toți trei cu mare plăcere din țigările aprinse, scoteau fum pe nări și-l suflau lui Șerban în față.

— Șerban ăsta e un tînăr model. Nu fumează. Nu face curte fetelor. Nu drăcuie...

— Lăsați-mă-n pace! Nu merg cu voi. Vă dați niște ifose! Dacă ați ști ce caraghioși sînteți!...

Se depărtase cu pași mari și sărise în primul autobuz care trecea.

Coborî la ultima stație și se îndreptă spre lacuri. Ce bucurie să fii singur, de capul tău, fără gălăgia colegilor, fără glumele lor răutăcioase și greoaie.

În ultima vreme, își îngăduise adesea aceste plimbări vinovate. Absențele lui se înmulțeau în catalog. Ana Păun nu

bănuia nimic... Biata mamina, dac-ar ști! Parcă o aude: „Munca înseamnă bucurie, înseamnă împlinire, fără ea viața n-are nici un rost". „Inima, dragul meu, e ca o piatră de moară, cînd torni grîul în ea, face făină, cînd nu torni nimic, macină în gol"...

— Cine a spus asta, mamino? întrebase el.

— Bunica ta, Șerban... Tu n-ai de unde să știi. A murit tînără. Și eu de-abia mi-o amintesc. Era veselă și înțeleaptă și curajoasă. Dar n-a avut parte de viață. A dus-o greu. Erau alte timpuri.

Pe bunicul în schimb și-l amintea bine Șerban. Avea o căsuță undeva departe, pe Șoseaua Giulești și era pensionar. Fusese mecanic la Atelierele C.F.R. Și era un om încercat.

...„Inima e ca o piatră de moară: cînd nu torni nimic în ea macină în gol"... Asta ar putea-o pune într-un poem... Dar poemele lui nu înaintează de loc. Dacă încearcă să le pună pe hîrtie, se risipesc în vînt ca un fum.

Mai bine s-ar apuca să învețe serios. Examenul de maturitate bate la ușă. Și el nu s-a pregătit de loc. Fizica, explicată de mamina, i se pare ușoară. Îi place și matematica. Are și ea poezia ei, cînd știi s-o descoperi. Dar cum o să înșiri formule, cînd ai sufletul plin de sori și luceferi, care se rotesc după o muzică auzită numai de tine? Sunete... Sunete... Melodii abia auzite. E ca o orchestră care înainte de concert își acordă instrumentele.

Ajuns lîngă lac, se așază pe o bancă și scoate carnetul... Dibuie cîteva versuri...

Scrie și șterge... Și iar scrie și iar șterge...

Pornește o bătălie cruntă cu cuvintele. Le caută, le urmărește și parcă fug de el. Și, totuși, e prietenul lor. Le cunoaște bine. Sînt unele cuvinte rare, parcă învăluite în vis, și altele care arată lucrurile cu cea mai mare precizie, mărginindu-le în contururi clare, iar altele au felurite nuanțe: cuvinte colorate, albastre sau trandafirii, dar uite, tocmai acum, cînd are nevoie de ele,îi

scapă. Şi apoi, sînt atîtea impresii de tălmăcit, de pus în mişcare. Se îmbulzesc care mai de care să stea în frunte, să ia locul celei-lalte. E o muncă fără spor.

Ca atunci cînd vrei să tulburi cu un beţişor întinsul unui lac...

Şi puţinele imagini care vin la poruncă nu se lasă prinse în corsetul ritmului.

Chiotele unor copii care se jucau de-a prinselea, zborul unei păsări, o adiere de vînt care despletea trandafirii, totul era prilej ca să ridice ochii...

Pe foaia albă, în locul poemului început, apărea un chip de fată.

Desena din memorie, cu o îndemînare uluitoare. Trăsăturile se închegau, prindeau viaţă...

Iată că merge mult mai uşor decît versurile. Păcat!... Ar fi vrut să fie poet... Un poet celebru, tradus în douăzeci de limbi. Se închipuia drapat în togă, cu coroană de lauri pe frunte, la fel cu statuia lui Ovidiu de la Constanţa. Nu degeaba îi spun toţi Nazone![1]

Dar, deocamdată, poezia fuge de el. E nebuloasă. Nu poate s-o scoată din haos. Pe cînd desenul e un joc.

În spatele fetei, a mai apărut şi un peisaj, ca la maeştrii italieni: sălciile pletoase, pînza lacului, bărcile...

Adîncit în gînduri cum era, nici n-a simţit că cineva priveşte peste umăr.

Fata care s-a apropiat tiptil seamănă aidoma cu portretul, numai că are pistrui.

— Bună, Nazone! spune ea, făcîndu-l să tresară! Îmi dai mie schiţa? E delicioasă!

Cu cîteva epitete: „formidabil, oribil, delicios" şi-a alcătuit un vocabular pe măsura ei, pe care-l mînuieşte cu măiestrie. Ce să se mai ostenească să caute nuanţe?

[1] Aluzie la Publius Ovidius Naso. (n.a.)

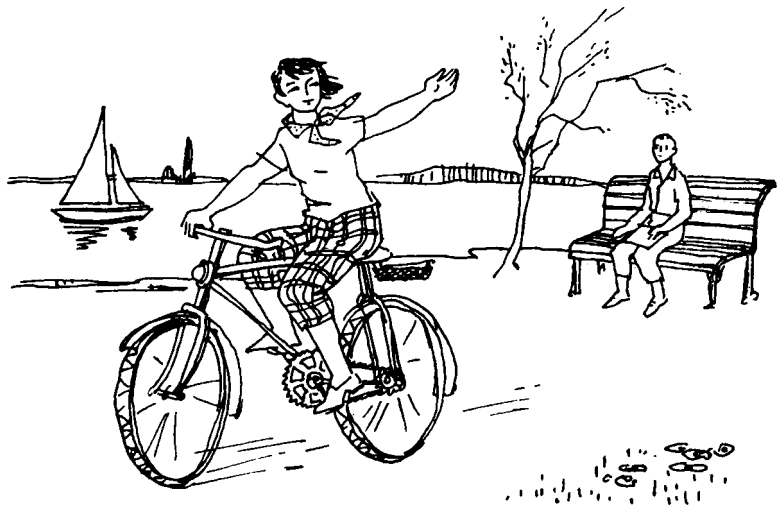

Şerban se uită la ea, clipind des din ochi cum s-ar uita la soare. E ea cu adevărat? Sau numai o proiectare a gîndului înfierbîntat?

Aşa cum se arată însă Angela, în pantaloni ecosez şi rezemată de bicicletă, nu poate fi vorba de o fantomă. Fata sprijină bicicleta de un copac şi vine să se aşeze pe bancă lîngă el.

Cum s-o cheme tocmai Angela, cînd ea e o zgîtie de fată, zglobie şi drăcoasă, cu ochi jucăuşi?

Uite-o acum: vorbeşte de ultimul campionat de tenis de masă. Voleiul, baschetul, o interesează mai mult decît orice poezie.

— Am cîştigat cu trei la zero, Şerbănică! Şi acum sînt campioană pe toate şcolile din capitală. E formidabil. Înţelegi?

Şerban oftează. Asta n-o apropie de el. Dimpotrivă. El nu e sportiv. A fost scutit de gimnastică. „Nu trebuie să transpiri!" spune mamina. „Bagă de seamă să nu răceşti!... Ştii, congestia ta veche!... Ia seama"...

A luat seama chiar prea mult. S-a obişnuit să trăiască ferit şi cu teamă.

Acum ar vrea să prindă în zbor clipa asta minunată, cum prinzi un fluture şi s-o păstreze aşa, neschimbată, ca într-un insectar...

Dar clipa a şi trecut.

Angela îşi ia bicicleta.

— Te-am lăsat, pictore! Mă grăbesc... Mergem toată banda la meciul de fotbal cu naţionala Poloniei. Tu nu vii cu noi? Ah! Uitasem că nu-ţi plac sporturile.

A şi plecat, pedalînd grăbită.

Şi deodată, ziua luminoasă de iunie s-a întunecat, trandafirii au clătinat trist capetele roşii: „Ştiam noi. Aşa e Angela! Puţin îi pasă de tine!!!"

* * *

Toată dimineaţa Ana lucrase la experienţele cu oţeluri aliate, folosind metoda cerută de Şoimu, dar fără rezultate apreciabile.

— Mergînd pe calea asta, fiindcă aşa vrea Şoimu, n-ajungem nicăieri, îi spuse lui Aburel.

Şi el era de aceeaşi părere. Cînd rămase singură, îşi reluă încercările ei din ajun cu o rîvnă sporită.

Vaporizarea o făcuse de astădată în azot.

Trecuse oră după oră în aşteptare înfrigurată şi iarăşi dăduse greş...

Metalul cel nou nu avea proprietăţile aşteptate de ea. Fără să se descurajeze, încercase mereu, cîteva zile la rînd, folosind

ca gaz inert argonul. Rezultatele erau încurajatoare, dar încă foarte departe de aşteptările ei. În toate încercările părea că se loveşte de o piedică necunoscută. Pe înserat, cînd părăsi laboratorul, se simţea istovită. Hotărî să treacă pe la Aburel. Pînă acum nu-i vorbise de greutăţile întîmpinate. Voia să-i anunţe succesul. Dar succesul întîrzia. Şi avea nevoie de un sfat bun.

Îi deschise chiar el uşa. Era în papuci şi haine de casă, cu ochelarii ridicaţi pe frunte, ca un belfer:

— Ce e cu tine, Ana? întrebase cu vocea lui caldă, prietenoasă.

— Nimic, sînt cam obosită. Aş vrea să stăm puţin de vorbă.

— Intră.

Tantina împletea într-un fotoliu, lîngă lampa care revărsa în cameră o lumină verzuie şi plăcută, lăsînd colţurile în întuneric. Puse lucrul pe masă şi o îmbrăţişă pe Ana.

— Să-ţi aduc ceva să mănînci? Ana făcu semn că nu. Ţumbri e dincolo cu Mihuţ. Învaţă împreună la Istorie. Mîine au teză.

Cei doi băieţi îi auziseră vocea şi se arătară îndată. Mihuţ trase un fotoliu lîngă masă.

Ana se prăbuşi în el. Abia acum îşi dădu seama că de-abia se mai ţine pe picioare.

Povesti toate încercările ei de la început. Ascultau cu toţii cu luare-aminte, fără să sufle un cuvînt.

Se auzi soneria. Ţumbri se repezi să deschidă. Era Şerban, care găsind casa închisă, venea să-l caute pe Mihuţ. Ana, preocupată, abia dacă băgă de seamă venirea lui. Continuă să-i vorbească lui Aburel, în timp ce Şerban se aşeză tăcut pe canapea alături de ceilalţi.

— Cum îţi spuneam, pînă acum am reuşit să realizez ceea ce îmi propusesem la început, şi anume să înlătur toate impurităţile ce intervin în procesul de fabricaţie al metalului. Şi, totuşi, în ce

privește rezistențele, n-am obținut încă rezultatele așteptate. Ce dovedește asta?

— Că nu trebuie căutată aci cauza principală a reducerii rezistențelor. Și eu nu văd altă cauză.

— Totuși ea trebuie să existe și eu m-am străduit s-o descopăr.

Văzu că sprîncenele lui Aburel se înalță a mirare, formînd un accent circonflex.

— S-auzim! Sînt foarte curios.

— Știi că în procesul de fabricație, metalul topit se răcește de la exterior spre interior, în contact cu mediul înconjurător. Mai întîi se răcesc și se solidifică straturile exterioare, în timp ce miezul e încă în stare topită.

Aburel încuviința, dînd din cap la fiecare frază.

— ...Pe măsură ce se solidifică și acesta, se produc contracții, creînd tensiuni interne între straturile solidificate succesiv. Aceste tensiuni interne reduc în mare măsură rezistențele metalului obținut. Nu crezi că aceasta ar fi cauza că experiențele mele au dat greș pînă acum?

— Tot ce se poate. Evident că dacă răcirea metalului nu se face pe toată suprafața deodată, nu poți obține cristalizarea uniformă la care tinzi.

Băieții urmăreau discuția de înalt nivel științific fără măcar să clipească. Șerban se ridică de la locul său și se apropie de Ana. Parcă ar fi vrut să întrebe ceva. Aburel se întrerupse.

— Hai, spune! Ce n-ai înțeles?

— De unde știți că tensiunile interne pot avea valori atît de mari, încît să depășească rezistența metalului?

Aburel își mîngîie mustața cărunță.

— Stai, tinere, că te lămuresc îndată. Mi-a venit în minte un exemplu practic, care dovedește că aceste tensiuni există. Atunci cînd se face sudura unei piese mari de fontă și părțile care

au fost încălzite sînt lăsate să se răcească în voie, tensiunile interne sînt atît de mari, încît duc la spargerea întregii piese, fără ca măcar să fi fost atinsă. Lucrul nu poate fi evitat decît încălzind piesa înainte de a fi sudată, pînă la o temperatură apropiată de aceea de sudură şi apoi răcind-o în întregime.

— Asta nu face decît să ilustreze teoria mea, interveni Ana.

— Desigur! Dar nu văd de loc cum ai putea răci metalul pe altă cale.

Ana zîmbi.

— Şi de ce crezi că n-aş putea? Trebuie numaidecît ca în secolul al XX-lea răcirea metalelor să se facă numai aşa cum am apucat din epoca de bronz şi pînă azi?

Aburel se plesni în glumă cu mîna peste frunte.

— Ai dreptate! Uitasem. Dumneata nu mergi pe căile bătătorite. Deschizi drumuri noi. Spune repede că ard de nerăbdare.

— M-am gîndit să recurg la un fenomen care să producă răcirea în toată masa metalului. Vreau să folosesc de exemplu o destindere bruscă printr-un orificiu foarte fin a vaporilor de metal ţinuţi sub înaltă presiune, împreună cu gazul inert, argonul, introdus în creuzet.

După o clipă de gîndire, Aburel izbucni entuziasmat.

— Ei! Asta zic şi eu soluţie originală. Mărturisesc că nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte aşa ceva. Felicitările mele, colega!

Ana rîse.

— Te scutesc de felicitări. Acum însă aş vrea altceva: să discut condiţiile în care pot aplica procedeul. Ai o practică îndelungată care mie îmi lipseşte.

Aburel zîmbi măgulit.

— Mie îmi lipsesc în schimb ideile dumitale.

Discutară pe larg condiţiile pentru obţinerea destinderii brusce de care era nevoie.

Ochii vioi ai lui Mihuț treceau de la unul la altul, în sforțarea lui de-a înțelege. Tantina se așezase zîmbitoare între ei. Și mîinile ei harnice împleteau fără răgaz.

* * *

Zi după zi, Ana stărui în încercările ei, variind mereu procedeele.

Într-o după-amiază, folosind un tub cu un orificiu foarte fin, izbuti să obțină în sfîrșit ca metalul să se solidifice direct prin destindere din vapori, sub forma unei sîrme subțiri ca un fir de păr.

Cînd îi încercă rezistența, constată că noul corp avea în mare măsură proprietățile prevăzute de ea. Era prima ei izbîndă adevărată și o încurajare să meargă mai departe.

Ar fi rîs singură, ar fi cîntat, ar fi dansat o polcă. În timp ce-și freca degetele arse, înnegrite, cu o perie aspră, fluiera strengărește un crîmpei de vals.

Moș Ichim lăsă jurnalul și ascultă.

— Măi, că bine mai fluieră! Parcă-i un mierloi.

Mai trase o dată cu urechea cu mare plăcere, apoi se adînci iar în citirea „Scînteii".

— Moș Ichime! Am învins, Moș Ichime!

— Pe cine, duduie?

— Pe nimeni. Metalul, fierul... le-am supus. Ai să vezi!

Își scoate halatul și trece în bibliotecă, unde are de căutat cîteva date. Cu toate că soarele e încă sus, moș Ichim a deschis de mult geamurile. Camera pătrată, răcoroasă, cu ferestrele ei mari, prin care a năvălit vara și miresmele ei, e mai puțin severă ca de obicei. Două vrăbii s-au așezat îndrăznețe pe pervaz și de acolo ciripesc guralive, privind spre Ana cînd cu un ochi, cînd cu celălalt.

Pe masa lungă din mijloc, se găsesc ultimele publicații sosite cu avionul chiar în dimineața aceea. Ana le frunzărește distrată, căutînd ceva care să se refere la lucrarea ei. O moliciune o cuprinde. De cîtva timp mereu îi e somn la ora asta. De la șase dimineața pînă la opt seara, cu o scurtă întrerupere ca să mănînce cîteva tartine, pe masa din laborator — nici nu este de mirare că-i e somn. Trebuie să se odihnească. Astăzi își dăruiește o vacanță. Abia așteaptă să ajungă acasă.

În holul tantinei se adună iar cu toții, chemați de Ana, care e nerăbdătoare să le împărtășească vestea bună. Ochii îi strălucesc. Glasul îi tremură.

— Ascultați!

Și se apucă să înșire încercările ei de mai înainte.

— Bravo, Ana! exclamă Aburel.

— Mamino dragă, spune Șerban, chiar azi am citit că distilarea fracționată se folosește și la fabricarea siliciului și germaniului întrebuințat la semiconductori. În domeniul tău însă nu s-a aventurat încă nimeni.

— Mda! spuse Aburel. Poetul are dreptate. Nu s-a gîndit nimeni încă la destinderea bruscă de la presiune ridicată pentru a obține un metal nou cu rezistențe de mii de ori mai mari; și apoi nu e totuna să prepari un metal rar ca germaniul sau siliciul în cantități reduse și la un preț de cost foarte ridicat și să fabrici fierul cel nou în cantități industriale la preț scăzut.

— N-ai grijă, unchiule Costi! se repezi Mihuț inimos. Mamina o să-i vină fierului de hac.

Zîmbiră cu toții. Șerban, inspirat, înălță fruntea.

— Eu parcă văd metamorfoza fierului: ca o salamandră[1] iese din foc, purificat.

---

1 Salamandră = gen de batracieni. O veche superstiție pretindea că salamandra nu arde în foc. (n.a.)

Tantina se ivi cu o tăviță plină cu cuburi mici, gălbui.

— V-am adus înghețată, ca să vă răcoresc. Astfel vă prefaceți cu toții în salamandre în focul entuziasmului. Înghețata fu prețuită cum se cuvine. Și pentru o clipă noul metal fu dat uitării. Mihuț sfîrși cel dintîi porția lui și oftă lung:

— Pot spune că structura înghețatei e unică în felul ei. De-abia o simți solidă, că s-a și evaporat.

ȘOIMUL ÎȘI ARATĂ GHEARELE

Într-o seară, cînd experiențele ei intraseră într-o fază finală și tocmai urmărea cu nerăbdare distilarea unui alt aliaj de zinc, Ana se pomenise cu Șoimu în spatele ei. Se apropiase ușor, nesimțit, pe tălpile lui de crep.

— Bună seara, tovarășă Păun, spuse el cu un glas mieros care nu prevestea nimic bun.

— Bună seara, răspunse ea, tresărind speriată.

— Mi s-a spus că lucrezi în fiecare zi în laborator, pînă seara tîrziu. Nu crezi că ar fi fost bine să-mi fi adus și mie la cunoștință experiențele dumitale secrete?

Ana se ridică în picioare. Înălță fruntea cu mîndrie, privindu-l de sus. Șoimu abia îi ajungea la umăr. Statura lui măruntă îl umilea și-l irita întotdeauna. Căuta să compenseze printr-un ton doctoral și aspru. Își înțepeni gîtul, își pipăi nervos cravata, ca să pară la largul lui.

— Nu e nimic secret, protestă ea. E o idee a mea, pe care încerc să o experimentez. Mă preocupă de multă vreme și...

— Ce idee?

Ana se străduia să-i explice la ce lucra, dar chipul lui rămînea tot încruntat și lipsit de bunăvoință.

„Degeaba îi vorbesc eu, își spunea. N-o să înțeleagă. Nu vrea să înțeleagă"...

Tăcuse în cele din urmă, așteptînd...

— Și ce faci, mă rog, cu oțelurile aliate? Dumneata uiți că ai o sarcină de îndeplinit?

— La oțelurile aliate lucrez într-una cu tot zelul în orele de serviciu. Nu văd cu ce am greșit, dacă am folosit ceasurile mele de odihnă pentru niște cercetări care, după mine, sînt pline de interes. Sper să obțin un metal nou care ar întrece cu mult oțelurile aliate, provocînd o revoluție în metalurgie.

— Oho! Văd că ești plină de iluzii. Dar deocamdată experiențele astea sînt simple dibuiri cu care îți pierzi vremea, neglijînd problemele concrete pe care le avem în plan. Ideea dumitale, cu care îți închipui că ai să revoluționezi lumea, o fi bună pentru un roman fantastic, dar nu are ce căuta în laboratorul nostru, unde consumi materiale și uzezi aparatura statului.

Cuvintele usturătoare parcă i-ar fi pălmuit fierbinte obrajii. Îl privi lung și sub privirea ei dreaptă Șoimu își plecă ochii, chinuindu-și nodul cravatei.

Apoi, izbucni mînioasă, nemaiputîndu-se stăpîni:

— Laboratorul e al statului și statul nostru încurajează cercetările științifice. Orice teorie care îndeamnă la muncă, dă de lucru minții și stimulează voința și perseverența, este un cîștig pentru știință. Chiar dacă aș ști că nu reușesc, totuși încerc mai departe. Nu reușesc eu azi, va reuși altul mîine. Fără trudă și sacrificiu nu se poate ajunge la descoperiri.

Șoimu ascultase cuvintele ei înflăcărate zîmbind acru.

— Tovarășă Păun, apreciez elocvența dumitale; țin să-ți amintesc însă că eu sînt șeful secției și că în această calitate am și eu un cuvînt de spus. Ideea dumitale, chiar dacă este

genială, nu mă interesează. Eu am un plan de îndeplinit, deocamdată nu mă interesează nimic în afară de el. Iar laboratorul are altă menire decît să servească unei alchimii fanteziste. Te rog, deci, să încetezi experiențele. Ne-am înțeles, nu e așa?

— Voi vorbi cu directorul ca să-mi îngăduie.

— Probabil că știi că directorul pleacă mîine în străinătate, scandă Șoimu cu răutate. Nici nu mai dă pe la institut. Și eu îi țin locul. Așadar, te rog să te ocupi exclusiv de însărcinările ce ți-au fost date în colectiv. Bănuiesc că le-ai neglijat cu totul. Ai să-mi prezinți un referat, arătînd stadiul la care ai ajuns cu cercetările. Bună seara!

Se îndreptă spre ușă, călcînd apăsat, cu pași țepeni.

Ana privi lung după el. Tremura de indignare. O ardeau cumplit cuvintele lui Șoimu.

Cuvinte nedrepte, nemeritate...

Se apucă să facă rînduială, să pună aparatele la locul lor. Mîinile îi tremurau. Răsturnă un flacon cu reactiv. Pe jos se întinse o pată mare gălbuie și un miros pătrunzător umplu laboratorul. Ana se prăbuși pe un scaun. O podidi plînsul. Nervii ei încordați la culme se destinseră.

Plîngea copilărește, ca o fetiță care și-a spart păpușa.

Așa o găsi moș Ichim, atras de zgomot.

— Ce s-a întîmplat, duduie? Că parcă ieri matale erai tare bucuroasă.

— Nu e nimic, moș Ichim. M-am purtat ca o copiliță proastă. La vîrsta mea, e caraghios!

— Ei, iacă! Ce vorbă e aiasta? Mai se întîmplă în viață și cîte o furtună. Da-n urma ei se arată iar seninul.

— Ai dreptate, moș Ichim. Îți mulțumesc.

Cu mișcări rigide de automat, își scoate halatul. Apoi își strînge lucrurile și părăsește laboratorul.

Ocolește autobuzul înțesat de lume.

Paşii o duc în neştire, pe străzile cunoscute, spre casă. Mireasma teilor pluteşte suavă peste oraş. Dar ea nici n-o simte. Mosorul minţii deapănă neîncetat aceleaşi gînduri triste. Deodată, o licărire de nădejde: „Profesorul Razu... La el trebuie să mă duc". Ştie acum ce are de făcut. Şi cu hotărîrea asta grăbi pasul spre casă.

În hol e lumina aprinsă. Mihuţ a adormit cu capul pe masă, aşteptînd-o.

Ana trece pe lîngă el uşor, în vîrful picioarelor. Zdup însă latră de bucurie, se gudură pe lîngă ea.

Mihuţ tresare. Ridică fruntea, buimăcit de somn. Cînd o zăreşte pe Ana, se repede la ea.

— Mamino, ce ţi s-a întîmplat? Mie trebuie să-mi spui! Şi-a lipit obrazul de al ei. Şerban e pe terasă. Să-l chem?

Un răstimp, Şerban privise stelele, scîntei de aur, ţinte de foc, almazuri agăţate pe grumazul nopţii.

Gîndul lui însă se întorcea mereu la mamina care muncea, la laboratorul ei. De ce întîrzie atît? Oare i-au reuşit experienţele?

Închipuirea lui clădea cuptoare uriaşe în care avea loc metamorfoza fierului. Aburi ieşeau din metalul în fuziune.

„...O smoală jos fierbea...
Numai băşici de forfot pline,
Cînd în umflarea-i răsuflînd cădea"...[1]

Ana, alături, cu un gest solemn, dirija marea prefacere...

Într-un tîrziu, adormise...

Pe Mihuţ, Ana îl linişteşte cu o vorbă:

— Nu te teme, Mihuţ. Totul merge bine. Tu trebuia să te culci.

---

[1] Dante, Divina Comedie. (n. a.)

El clătină din cap, cu gravitate.

— Eu simt că tu ai greutăți mari. Am vrut să te aștept ca să-ți arăt mediile. Mamino, (cu o izbucnire de bucurie în glas) te anunț că am trecut în clasa a VIII-a! Și începe să înșire pe nerăsuflate; nouă la matematică, opt la romînă, zece la fizică, zece la chimie — auzi? — zece la chimie! opt la istorie...

Bucuria lui o însuflețește și pe Ana.

— Bravo, Mihuț!

Șerban, trezit de strigătele lui Mihuț, s-a arătat și el în pragul terasei.

— Și tu, Șerbane?

— Promovat, mamă dragă. Lasă asta. Vreau să-mi spui ce este cu tine. Metalul nou nu vrea să ia ființă?

— Ba da, Șerbane! Dar întîmpin tot felul de piedici.

Știu și eu ce o să fie pînă la urmă?

Șerban o privește drept în ochi, cu admirație.

— Ai să izbîndești. Tu, mamino, nu poți să te înșeli... Cum aș vrea să-ți seamăn!

Între amîndoi, Ana își uită supărarea. Apoi vine somnul să alunge crisparea trupului, să aline, să refacă...

* * *

A doua zi, pășește voioasă spre institut. Descurajarea de aseară a murit. Are puteri înzecite. S-ar lua la trîntă cu zilele toate în șir pînă izbîndește.

Oprită în poarta clădirii impunătoare, o măsoară o clipă. Cînd trece pragul, brațele îi sînt încordate pînă în pumni, la fel cu trupul întreg, deșteptat, pregătit pentru luptă.

Sosit mai devreme, Aburel se află de mult la lucru.

Ana se bucură de privirea prietenoasă și de zîmbetul cald care o întîmpină.

— Salve, Ana! Cum stai cu probele tale?

— Sînt la mare încurcătură. Am vrut să trec aseară pe la voi, dar era prea tîrziu. Trebuie să-ți cer sfatul.

— Ce ți s-a întîmplat? Hai, spune repede!

— M-am certat cu Șoimu...

Și Ana, încurajată de lumina atît de blîndă și înțelegătoare a ochilor cenușii, își descărcă sufletul. Povestește în toate amănuntele scena din ajun.

Între timp, au sosit pe rînd și ceilalți. S-au apropiat de masa ei, ascultînd în tăcere. În cele din urmă Drina a izbucnit indignată:

— Nici nu mă miră din partea lui. E un om mărginit.

— Sper că nu te-ai descurajat, intervine Mefisto.

— Ba la început nu mi-a fost ușor, recunoaște Ana. Dar am hotărît să lupt. Mă voi adresa profesorului Razu. Trebuie totuși să-l mulțumesc și pe Șoimu. Vrea ca mîine să-i prezint referatul.

— Ai să-l prezinți, asigură Aburel. Îl lucrăm împreună.

— Contează pe noi exclamă Tănăsescu. Sîntem toți solidari.

— Dar eu am rămas în urmă, mărturisește Ana plecînd ochii, vinovată. Cînd mergeam la documentare, de multe ori m-am oprit la problemele mele de fizică moleculară.

— Lasă, Ana, nu te sfii, ai făcut foarte bine, spuse Aburel. Ai o minte în veșnică frămîntare, din care se pot naște lucruri mari. Nu-ți struni imaginația. Lasă-i frîu liber. N-am dreptate? Îi consultă pe ceilalți cu privirea. Mîine îi dăm raportul lui Șoimu. Să n-ai nici o grijă. Eu îl redactez. Iar de azi înainte, am să iau asupra mea partea dumitale de muncă în colectiv. Sînteți de acord cu toții?

— Bineînțeles, spuse Emilian.

— Nici nu e nevoie să știe șeful, își dădu cu părerea Tănăsescu.

— Bine, dar nu pot primi! se apără Ana.

Dar Aburel, o dată pornit, era greu să-l oprești.

— Sst! N-ai cuvîntul! E minunat lucru să lupți pentru o idee. Și nu e pe lume bucurie mai mare decît să vezi cum ideea ta ia ființă și se preface într-o creație folositoare.

— Noi scormonim oțelurile aliate fără rezultat, rîse Mefisto.

— Nu mă întrerupe! Aburel îl fulgeră cu privirea. Cuceririle științei nu le pot face decît mințile fecunde, ca a dumitale. Noi sîntem aici ca să te susținem și să te ajutăm la nevoie.

Drina bătu din palme, entuziasmată.

— Bravo, Aburel!

Aburel se întoarse spre Ana și o privi stăruitor.

— Sper că am reușit să te conving, Ana, altfel înseamnă că nu mai sînt bun de nimic.

Ana era adînc mișcată și glasul îi tremura.

— M-ai convins în parte. Am să lucrez și eu cu voi în toate diminețile. Dar nu știu de ce sînt aproape sigură că în curînd nu vom mai avea nevoie de oțelurile astea crom-nichel, care se lasă atît de mult rugate.

— Adevărat! întregi Drina gîndul ei, cine știe ce surprize ne rezervă metalul tău?

— Orice descoperire în domeniul acesta, spuse Aburel, poate avea consecințe uluitoare. Așadar înainte, Ana! Am să-ți destăinuiesc un secret care să-ți fie nou imbold în muncă.

Făcu o pauză. Toți ascultau curioși.

— Află de la mine că cercetătoarea Ana Păun de azi trebuie să reușească; ea știe cu mult mai mult despre structura metalelor și a materiei în general, decît știa marele Aristotel la vremea lui. Izbucniră cu toții în rîs.

Aburel nu se schimbase de loc cu vîrsta. Rămăsese același, plin de tinerețe și de entuziasm. Își netezi cu mîna coama leonină și spuse grav:

— Și acum la lucru, dragii mei! Timpul trece și oțelurile rămîn. Dă-mi dosarul, Ana! Să vedem împreună unde ai

ajuns și ce a mai rămas de făcut, ca să întocmim referatul.

Ana deschise sertarul, frunzări printre lucrări și îi întinse un dosar voluminos.

— Nu știu cum să-ți mulțumesc, Aburel, îi șopti.

— Nici să nu-mi mulțumești, că mă supăr. Eu nu-ți fac un hatîr, înțelege odată! Să-mi promiți însă că te duci la Razu cît de curînd.

— Chiar mîine! îl încredință Ana, cu o lumină de recunoștință în ochi.

Și se ținu de făgăduială. A doua zi de dimineață, după ce îi înmînă lui Șoimu referatul, se duse la profesorul Razu...

— N-a sosit încă, dar trebuie să vină, dintr-un moment într-altul, îi spuse portarul, care se uită curios la ea. Era un nou venit și n-o cunoștea.

Se așeză pe o bancă în hol și aștepta. Pe lîngă ea treceau necontenit grupuri gălăgioase de studenți. Ea aproape că nu-i vedea. Venirea ei aci răscolea atîtea amintiri. Tinerețea toată învia...

Parcă a fost ieri...

Și sînt mulți ani de atunci. Era tot pe la începutul verii, cu miros de crin și tei în floare.

Ana ciocănise ușor la ușa profesorului.

— Domnule profesor, vă deranjez?

— Poți să intri, domnișoară.

Razu trecea notele.

— Am venit să-mi iau rămas bun.

— Pleci chiar acum? Nu poți să mai aștepți puțin?

Privea tot în catalog, nemulțumit.

— Nu pentru acum, domnule profesor, pentru totdeauna. Glasul îi șovăise nesigur. Nu mai pot ocupa postul de asistentă la toamnă. Trebuie să-mi dau demisia.

— *Dumneata* îți dai demisia?

Glasul cu nuanțe bogate a lui Razu accentuase încă nedumerirea din priviri.

— Da, eu! Mă mărit și plec la Brașov.

— Ah! Da? Te felicit! Dar nu înțeleg de ce îți dai demisia. Poți lipsi două luni în vacanță. Și să-ți reiei slujba la toamnă. Ai o carieră frumoasă în fața dumitale și vrei să renunți la ea?

— Nu se poate, vă rog să mă credeți. Logodnicul meu lucrează la o fabrică din Brașov.

— Și dumneata? Ce ai de gînd?

— Eu? Eu nu știu încă.

— În sfîrșit, dacă nu se poate altfel. Îți urez multă fericire... Dacă vreodată ai să vrei să te apuci iar de lucru, serios ca și pînă acum...

A strîns în palma lui uscată, nervoasă, degetele în care inelul de logodnă se încrusta dureros.

Emil o aștepta aci, în hol. Au pornit alături, grăbiți, ținîndu-se de mînă. Lumea se deschidea în fața lor, minunată! Și deodată prăbușirea...

— Ana Păun! Dumneata aici? un glas răsunător pe care nu-l auzise de multă vreme o face să tresară. Ți-ai adus aminte de noi?

Profesorul Razu e lîngă ea și îi întinde mîna.

Cufundată în gîndurile ei triste, nici nu-l auzise venind. E același, înalt, masiv, cu un aer de blîndețe și autoritate, cu tîmpelele mai ninse ca altădată.

— Știu că sînt vinovată, tovarășe profesor, se scuză Ana. Dar am avut atîtea... Munca mea, copiii, gospodăria... și acum în urmă, o lucrare care mi-a răpit tot timpul liber... Despre ea aș fi vrut să vă vorbesc...

— Haide, povestește-mi!

Merg alături pe culoarul larg, luminos, pînă la biroul său. Profesorul o pofti să intre, apoi închise ușa în urma ei. Se uită la ceas.

— Pînă la curs am un sfert de oră pe care ți-l consacru, vii cu mine în amfiteatru și după aceea putem sta de vorbă oricît de mult. Puțin stînjenită, ea își rotea privirea prin încăperea care nu mai semăna cu cea din amintirea ei.

Mobila nouă de metal și material plastic înlocuise scaunele grele de ștejar. Văzu însă ceva pe birou, care făcea legătura cu trecutul. Un glob de cristal, lipit de o lespede în miniatură. Un glob mic, străveziu, în care stîrneai după voie o ninsoare tăcută și deasă, așternîndu-se peste un pîlc de brazi cît un degetar și peste un grup de căsuțe, ca niște zaruri, troienite într-o clipă de o iarnă ce-ți încăpea în palmă cu cer cu tot. Uneori, în lipsa profesorului, luase de jos jucăria și o privise mai deaproape, îngăduindu-și cîteva momente de visare. Acum rămăsese cu ochii la ea, în timp ce Razu aprinsese o țigară și se învăluia într-un nor de fum albăstrui.

— Te uiți la globul meu? sună glasul grav al profesorului la urechea ei. Și mîna lui ridică cristalul de pe birou. În tinerețea mea, iernile erau viscolite și geroase și căsuțele troienite în zăpadă, așa cum se văd aci. Acum au dispărut globurile de sticlă o dată cu căsuțele, cu șuieratul mînios al crivățului și tresăririle jeraticului în sobe și clinchetul clopoțeilor de la sănii prin basmul alb de afară. Și tinerețea mea s-a dus cu ele. Pe atunci poleiul și ninsoarea erau bucuria cea mai mare. Astăzi sînt o spaimă: spaima de picioare rupte și de gripă.

Rîseră amîndoi.

— Dar să lăsăm asta. Spuneai că vrei să-mi vorbești.

Poate că într-adins făcuse Razu această introducere, restabilind vechea legătură de prietenie și înțelegere; acum parcă îi venea mai ușor Anei să vorbească. Se pomeni depănînd toate

întîmplările din viaţa ei, pînă la cele din ultima vreme, stăruind asupra ideii pe care încerca s-o realizeze şi a metodelor folosite. La sfîrşit, povesti şi discuţia cu Şoimu.

Citea atîta înţelegere în privirea profesorului, care o asculta în tăcere, încît îi vorbi ca unui părinte, la care ceri sfat şi ajutor într-o clipă de grea cumpănă.

— Şi acum ce ai de gînd? spusese în cele din urmă Razu, aplecîndu-se peste birou. Ana dădu din umeri, nehotărîtă.

— Ştiu eu? Mă gîndisem...

— Spune drept, o întrerupse el, ţi-ai pus mari nădejdi în lucrarea asta?

— Da, foarte mari! Poate că greşesc? spuse cu îndoială. Dar e destul să se uite la el. Razu are un zîmbet nou, cald, care-i luminează şi îi îmblînzeşte trăsăturile severe.

Însufleţită, deşartă ca dintr-un sac fermecat toate nădejdile, toate planurile de viitor. Apoi se opreşte deodată, îngrijată.

— Credeţi că sînt pe calea cea bună? Sau poate că totul nu merită atîta zbucium? Poate că Şoimu are dreptate. Asta aş dori să ştiu de la dumneavoastră.

— Şoimu nu are dreptate. Ideea dumitale e deosebit de interesantă şi merită o cercetare mai atentă. Vom relua încercările la laboratorul Institutului nostru de fizică atomică. Ai tot sprijinul meu.

— Tov... tovarăşe profesor — Ana îngînă cu glasul stins. Nu ştiu cum... nu ştiu ce... Aş vrea să vă... E o fericire nesperată...

— Lasă asta acum, o întrerupse Razu. Îşi consultă ceasul. Am curs la douăsprezece. Vrei să vii cu mine? Şi pe urmă să continuăm discuţia? Ana face semn că da. Faţa i s-a îmbujorat de fericire... Să lucreze în laboratorul cel mai mare şi mai modern din ţară! Prin minte i se perindă un întreg eşafodaj de aparate noi, de creuzete, de conducte, de retorte, o superbă centrifugă învîrtindu-se vertiginos... A rămas locului, pierdută în viziunea ei.

— Haidem! răsună glasul profesorului lîngă ea.

În amfiteatrul vast, locul Anei este pe un scaun lîngă masa de experiențe. Un asistent tînăr, oacheș, mînuiește aparatele cu mîini subțiri și dibace.

Băncile sînt ticsite, ca și intervalele dintre ele. Studenții vin în număr mare, și de la alte facultăți la cursul lui Razu...

Ana simte că e ținta tuturor privirilor, că prezența ei acolo stîrnește curiozitatea. Faptul, la început, o stînjenește. Cu un gest mic al capului, care îi e obișnuit, înalță fruntea. Dar nu distinge nici o figură în mulțime.

Amintiri prind iar să se înfiripe... Un întreg trecut o leagă de amfiteatrul acesta.

A fost doar cea mai bună studentă a lui Razu. Așa i-a spus odată, pe neașteptate, după teza de doctorat, cînd a fost numită asistenta lui.

— La drept vorbind, eu nu puneam prea mult preț pe munca femeilor. Dumneata m-ai făcut să-mi schimb părerea. Recunosc că am greșit. Femeile pot să lucreze la fel cu bărbații, poate chiar mai bine în unele domenii...

Ea se roșise, bucuroasă de lauda aceasta, spusă cam fără voie, pe un ton puțin răstit.

Gîndul îi fuge la experiențele ei. Are să reușească. Nu se poate altfel. Profesorul Razu n-are să regrete niciodată sprijinul pe care i l-a dat.

Se întoarce spre el. Așa cum stă pe catedră, din el se desprinde o forță și o încredere care impune studenților. Dinspre ferestrele largi, o lumină albă, dură îi sculptează trăsăturile expresive, se joacă pe fruntea înaltă de cugetător.

Ana regăsește expunerea clară, cumpănită, fără nici un cuvînt de prisos, cu care fusese obișnuită pe vremuri... E așa de bine sub lumina asta... Împreunează mîinile liniștită și ascultă.

CUM SE PIERDE UN EXAMEN ŞI SE CÎŞTIGĂ O PRIETENIE

E duminică dimineaţa. De ieri Mihuţ a intrat în vacanţă. E cufundat în citirea lui Don Quijote pe care l-a căpătat ca premiu. Atît de cufundat este, încît nici nu mai ştie că se află pe divanul lui, lungit cu faţa în jos, cu nasul în carte. Cei patru pereţi între care sălăşluieşte s-au dat la o parte. El rătăceşte printr-o Spanie fierbinte şi stearpă în tovărăşia Cavalerului Tristei Figuri şi a pîntecosului şi înţeleptului Sancho Panza.

Cînd şi cînd, izbucneşte într-un hohot de rîs. Iar Zdup, culcat lîngă el, ciuleşte urechile, neliniştit.

— Mihuţ, unde ai pus cheile de la dulap, Mihuţ? striga Şerban din odaia cealaltă.

Mihuţ însă se afla prins în lupta cu morile de vînt şi n-ar fi părăsit lupta pentru nimic în lume.

Lătratul indignat al lui Zdup, ca răspuns la invitaţia lui Şerban categorică:

— Jos, potaie! Ce cauţi pe divan?

Glasul răstit al lui Şerban: „Mihuţ!" Glasul maminei ca un cîntec: „Mih-u-u-uţ!"

Abia atunci Mihuț, cu ochii plini de vis și de rîs, se întoarce printre realitățile vieții. Sare în picioare.

Răspunsul la chemare: „— Sînt gata întotdeauna!"

Îi dă cheile lui Șerban, mimează un duel în oglindă, apoi se repede la bucătărie, unde Ana face o maioneză.

— Mamino! E grozav! Toată lumea îl crede nebun pe Don Quijote. Dar eu văd că el nu era nebun. Era bun și drept la suflet. Nu-i așa? Și feudalii din vremea lui erau foarte răi.

— Așa e, Mihuț! spune Ana.

Ana deschide cuptorul și scoate de acolo o tavă cu pateuri frumos rumenite.

Mihuț a descoperit că îi e foame.

— Îmi dai și mie un pateu, mamino? se roagă frumos.

Și în timp ce înfulecă, povestește cum a ajuns Cavalerul în insula Barataria.

Ana îl ascultă zîmbind.

— Nu vorbi cu gura plină, Mihuț, îl sfătuiește ea cu blîndețe.

Atent, Zdup stă rezemat de piciorul lui, așteptîndu-și porția.

— Mamino, nu știu cum să-ți spun, aș vrea să fiu și eu de folos. Să lupt pentru o idee. Să fac o descoperire. Să mă fac biolog sau să fiu chimist, ca tine?

— Nu e rău Mihuț, se învoiește Ana, dar deocamdată trebuie să mai înveți, și pe urmă ai să alegi între amîndouă.

— Să înveți! Să înveți! se posomorî Mihuț. Aș vrea să lucrez și eu la ceva. Să văd, să simt că iese ceva din munca mea.

— Fiecare lucru la vremea lui, Mihuț. Deocamdată ești școlar. Dar fiindcă vrei să lucrezi, m-am gîndit să-ți fac o plăcere. Tot vrei tu să fii chimist, am să-ți instalez un mic laborator al tău. Am să-ți cumpăr toate cele de trebuință. Ești mulțumit?

Mihuț era în culmea fericirii. O îmbrățișă pe mamina, apoi execută dansul focului cu Zdup după el.

Foarte curînd după aceea, noul laborator fu așezat într-un colț al camerei. Nu lipsea nimic: eprubete, biurete, Berzelius, baloane, tuburi gradate pentru măsurători, o lampă cu alcool și felurite flacoane și flaconașe cu substanțe chimice și reactivi.

A făcut inaugurarea într-o după-amiază împreună cu Costi și Cireșica. Zdup era bineînțeles și el de față. Adoptase colțul acela. Se făcea covrig la picioarele lui Mihuț în timp ce lucra. A fost o festivitate de pomină. S-au consumat în glumă tartine cu vaselină și s-a înroșit multă hîrtie de turnesol. S-a băut sirop cu sifon făcut în aparate speciale și dozat la densimetru. Cînd petrecerea era în toi s-a arătat și Șerban. Dar văzîndu-l pe fratele lui cel mare încruntat și posomorît, Mihuț s-a grăbit să treacă pe terasă cu prietenii lui.

— Lăsați-l! le-a explicat el în șoaptă. Mîine începe examenul scris la maturitate. Nu e în toane bune.

— Înțeleg! a spus Țumbri, pătruns de gravitatea faptului. Cireșica dădu din cap cu milă, clătinîndu-și coada de cal. Pînă și Zdup, care îi privea pe rînd cu ochii lui deștepți, se găsi dator să participe la îngrijorarea lor cu un lătrat lung și jalnic.

Dar în curînd le reveni buna dispoziție. Erau în frigurile pregătirilor de plecare. Tantina cu cei doi copii pleca la Băile Herculane și îl poftise și pe Mihuț să stea la ei două săptămîni.

După cîteva zile de zăpușeală cumplită, ploaia vine să ia locul soarelui, fiind salutată cu bubuituri de tun, ca la paradă.

Picături mari lovesc cu zgomot în geam și apoi se preling fără vlagă.

Mihuț iese pe terasă să se lupte cu stihiile dezlănțuite. Stropi reci îi șfichiuiesc obrajii, îl sărută pe ochi, pe frunte, pe buze.

— Hau! Hau! Cîinele Zdup amintește cu un lătrat discret că e și el pe acolo. Se uită cu ochii umezi, plini de înțelegere, și se bucură la fel cu stăpînul său.

Privit de sus, orașul pare închis într-o colivie de argint, pe care vîntul o întoarce și o răsucește în toate chipurile.

Țumbri și Cireșica, după ce au colindat prin toată casa, l-au descoperit pe Mihuț pe terasă.

— Ce faci aici? se miră fetița. Ești ud tot. Ai să capeți guturai.

Mihuț zîmbi cu milă. Cum o să capete guturai un sportiv, un Don Quijote?

— O să călătorim pe răcoare, se bucură Țumbri. S-a hotărît. Plecăm mîine de dimineață. Avem și bilete.

* * *

Trecuseră anevoie zilele de examen, cu emoții și bătăi de inimă. Astăzi trebuiau să se afișeze rezultatele, dar Șerban parcă pregetă să treacă pe la școală.

Abia după-amiază își ia inima în dinți și pornește de acasă. Aerul e proaspăt, răcoros, plin de mireasma verdeții umede. Șerban îl respiră cu nesaț. Pe cer, descoperă continente și insule care se conturează într-un ocean albastru. Merge agale cu mîinile în buzunare. N-are de ce să se grăbească. La ușa liceului e îmbulzeală. Și el ar vrea să mai întîrzie clipa cînd va ști adevărul.

La lucrarea scrisă se descurcase binișor. Dar la oral se zăpăcise cu totul. Răspunsurile lui au fost nepermis de slabe. Capul îi vuia. Nu-și mai amintea nimic din tot ce învățase. Se adîncise într-o tăcere îndărătnică.

Totuși mai păstrează o slabă licărire de nădejde.

În fața listelor, un grup de fete și băieți discută zgomotos. Sînt acolo și Tomiță și Piper. Își citesc numele cu glas tare,

rîzînd şi comentînd. Şerban aşteaptă după colţ. Se fereşte să-i întîlnească. Acum ceata gălăgioasă s-a depărtat. Şerban iese şi el de după colţ, ca un răufăcător.

S-a lăsat seara. Nu mai e nimeni în faţa listelor. Strada e pustie. Deodată, deasupra uşii, se aprinde un bec puternic, sclipeşte în întuneric, cu ifose de diamant, aruncă puzderie de raze lucitoare care-l îmbie pe Şerban: „Hai, vino de citeşte colea!..." Sau poate că dimpotrivă clipeşte aşa la el în batjocură?

S-a apropiat, a suit treptele, şovăind. Acum descifrează numele cu înfrigurare. Acolo jos, în dreapta: Onofrei... Oprişan... Orfanu... Pirojoc...

O ia de la căpăt: Onofrei... Oprişan... Orfanu Vasile... Pirojoc Valeria... Păun lipseşte. Respins! Respins!

Nu e de mirare. Ştia mai de mult că aşa o să se întîmple, totuşi parcă aştepta o minune... Acum gata, s-a sfîrşit. Coboară treptele în neştire, ostenit. Un nod îi sugrumă gîtul.

Fără voie, gîndul se întoarce la mamina. Îi aude glasul, de parcă ar fi lîngă el.

— Şerbane, ce-i cu tine? Am vorbit cu dirigintele... E foarte nemulţumit.

Vorbele ei, pline de mustrare...

Răspunsese tăios:

— Te rog, mamino! Nu mai sînt un copil. Ştiu să mă guvernez singur!...

A regretat îndată cuvintele lui. Dar de-atunci mamina a rămas supărată. Şi avea dreptate. Şerban ştie acum cît e de vinovat. Nici n-are curajul să-i spună că e căzut la examen. Nu poate îndura gîndul să dea ochii cu ea.

Oriunde, numai acasă nu...

Oameni grăbiţi trec pe lîngă el, îl lovesc, iritaţi de nemişcarea lui. Se reazimă de o pompă de benzină. Mirosul pătrunzător şi iute îi dă o uşoară ameţeală.

Toate lucrurile în jurul lui prind să ia forme ciudate, fantastice:

Autobuzele şi-au pierdut linia geometrică; sînt nişte panglici lungi, roşii, urmate de altele albastre şi verzi, care se răţoiesc la el. Plopii de peste drum sînt arătări stranii, profesori severi care clatină din cap cu mustrare.

Luminile de neon se lungesc şi se scurtează, aruncînd săgeţi care-i rănesc ochii.

. . . . . .

Căzut la examen... Căzut la examen...

Nu e nici poet mare, nici erou, nici pictor, cum se visa pînă mai ieri, nu e decît un elev prost, căzut la examen. Tomiţă, Mogîlcă, Piper, pînă şi Pirojoc Valeria s-au dovedit mai buni decît el. Îi privea de sus, se credea superior şi iată...

Parc-aude glasul gros al lui Tomiţă:

— Măi! ăsta or ce-ar face parcă joacă teatru. Nu scoţi nimic din el, nu e „valabil". Parcă-i plouă toată ziua. Nu vezi la el ce aer scîrbit? Ce e bre? Ai luat untură de peşte?

Atunci se supărase. Dar el avea dreptate. Îşi mărturiseşte greşelile. Îşi spală sufletul de ele. Dar la ce bun? Nu mai poate îndrepta nimic.

A rătăcit multă vreme. O oboseală grozavă îi înmoaie genunchii. Trebuie să fie tîrziu. Acum se dezmeticeşte şi se uită în jurul lui. Tăcerea e adîncă... Află o bancă pe care cade fără suflare. Un miros de pămînt reavăn, de iarbă umedă. O adiere iscată de undeva despleteşte frunzişul pomilor. Apa clipoceşte uşor la picioarele lui. E pe malul lacului: aici ar putea fi un sfîrşit la toate. Dar respinge îndată gîndul, cu silă. Cum de i-a venit în minte aşa ceva? E un descreierat, un neghiob. Trebuie să se ducă la mamina. Are să-l înţeleagă, să-l sfătuiască. E o femeie minunată, mamina. În timp ce ea se străduieşte să rea-

lizeze metalul cel nou, el nu e bun de nimic. Trebuie să se arate vrednic de ea... să se arate vrednic de ea...

Cînd deschide ochii, mijește de ziuă. Neguri plutesc deasupra lacului. Amorțit, se ridică de pe bancă și face cîțiva pași. Pe alei este încă întuneric.

Un claxon răgușit... Un scîrțîit de frînă... Și un glas răstit care-l ceartă pentru neatenția lui. Aripa mașinii l-a trîntit la pămînt.

— Umbli ca un lunatic... strigă glasul. Ești rănit? În lumina reflectoarelor vede lîngă el un chip palid, prelung, îngrijorat.

— Nu! Nu cred, bîlbîie el. Sînt nițel amețit.

Un braț vînjos îl ridică. Străinul e foarte înalt. Are un chip adînc brăzdat, o coamă de păr argintiu nesupus și un nas mare încovoiat, vulturesc. Ochii albaștri au o strălucire metalică, aproape de neîndurat. Șerban își lasă pleoapele, ca să nu mai simtă privirea aceea care-l sfredelește.

— Hai, suie-te în mașină! Am să te duc în oraș. Unde locuiești?

Șerban se supune glasului poruncitor. Își dă numele și adresa docil.

Mașina a pornit. Străinul se uită la el cu coada ochiului. Îl vede tras la față, ciufulit, cu hainele ponosite și murdare.

— Ai făcut un chef cu niște prieteni, se vede cît de colo! Trecem întîi pe la mine să-ți faci puțin toaleta. Nu-i frumos s-ajungi acasă în halul ăsta. Locuiesc în apropiere.

Pînă să se dezmeticească bine Șerban, mașina a oprit în fața unei vile arătoase, cu pereții năpădiți de iederă și trandafiri.

Au pătruns în holul larg, răcoros, pardosit cu marmură.

— Mai întîi telefonează acasă, îl sfătuiește străinul.

— Nu! Nu pot, se împotrivește Șerban.

— Atunci am să telefonez eu. Între timp ai să te speli și ai să te cureți.

Șerban se lasă condus spre camera de baie și aude de-acolo vocea autoritară a străinului.

— Alo? Casa Păun?...

Apoi nu mai aude ce urmează. Străinul pare că a coborît vocea cu un ton. Cine-o fi? Pe o placă sub sonerie a citit: Matei Albu, arhitect. Mai mult nu știe despre el. Știe doar că se simte atras de omul acela cu tîmple argintii și cu privire iscoditoare.

E gata în cîteva minute. Cînd se întoarce în hol, îl găsește pe arhitect așezat în fața unei măsuțe încărcată cu bunătăți.

— Tinere, ai să bei o cafea cu mine. Am plecat de la șantierul meu de lîngă Ploiești încă înainte de a se face ziuă, ca să pot fi aici la minister la ora cînd începe lucrul. Mărturisesc că mi-e foame.

Șerban mărturisi rîzînd că și lui îi era foame. Lîngă Matei nu mai simțea nici un fel de stinghereală, parcă l-ar fi cunoscut de cînd lumea. Cafeaua a fost pretext pentru sardele, măsline și cașcaval.

După ce se înfruptă din toate din belșug și a sorbit cafeaua de la gheață, Șerban se simți întremat. Privi cu încredere în ochii lui Matei. Era între ei un spațiu cald, făcut din înțelegere și prietenie.

În timp ce el mînca, arhitectul îi vorbise de munca de pe șantier, așa cum ar fi vorbit cu un om de vîrsta lui, apoi îl aținti cu privirea, căreia nu-i puteai ascunde nimic.

— Și dumneata, tinere?...

O pauză...

Deodată Șerban se pomeni destăinuind străinului toate năzuințele și toate durerile lui...

Pe măsură ce vorbea, parcă se limpezea. Totul îi apărea acum în altă lumină. Himerele lui se risipeau în vînt, cum se risipesc fantomele cînd răsare soarele. Îi era rușine acum de

desperarea lui din ajun. Nu știuse să se poarte ca un bărbat. Se purtase ca un copil naiv. La șaisprezece ani! Obrajii îi dogoreau.

Plecase fruntea, rușinat. Matei înțelese ce așteaptă băiatul cu ochi aprinși de la el. Știu să nu-l îndepărteze și să nu-l umilească.

— Un examen pierdut nu e o nenorocire. Ai să-l iei la toamnă cu succes, îți garantez eu. Și acum, destul cu problemele de conștiință. Șerbane, îmi dai voie să-ți spun pe nume, nu e așa? Tu ai nevoie de prieteni, de viață în aer liber, de sport. Ești o fire prea închisă. Ți se pare că tu ești buricul pământului. Așa e?

Șerban lăsă capul în jos.

— Așa e!

— Ești marele neînțeles. Îți creezi fel de fel de dureri închipuite, fiindcă nu ai adevărate dureri. Ai tot ce-ți trebuie, totul vine de-a gata și atunci poți să-ți îngădui să oftezi, să-ți treci mîna prin plete și să declami tirade din tragedii. Nu te lupți cu viața. Șerbane, asta îți lipsește... Și nu te gîndești de loc la cei din jurul tău. Tinere Hamlet, nu te-ai gîndit de loc ce trebuie să fi suferit mama dumitale astă-noapte?

Ochii lui Șerban se umeziră.

— Știu, aveți dreptate, trebuie să mă duc îndată s-o liniștesc și să-mi cer iertare.

— Mergem împreună, hotărî Matei, ridicîndu-se și bătîndu-l pe umăr. Nu sînt eu prietenul tău?

Cu vorba asta, cucerește cu totul inima lui Șerban. Nu mai e singur! Are un prieten. Mamina îi era dragă, e adevărat. Dar e femeie. Afecțiunea ei e obositoare uneori și exigentă. Nu se simte înțeles. În schimb se simte înălțat, sigur de el, de cînd știe că Matei Albu vrea să fie prietenul lui. Își făgăduiește să se arate vrednic de încrederea ce i se arată.

Mamina le-a deschis uşa. Pe chipul ei parcă se lupta să iasă soarele. E împărţită între teamă şi bucurie. Şi are ochii roşii.

Din prima clipă, Matei pune nota de voie bună care lipseşte.

— V-am adus odorul, doamnă, se înclină el. Sîntem cei mai buni prieteni.

— Într-adevăr? Şerban, trebuie să-mi explici totuşi...

— Are să vă explice... Pe mine vă rog să mă scuzaţi. Am o audienţă la minister. N-aş vrea să întîrzii.

— Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc. Aş fi vrut să mai stăm de vorbă. Vrei să vii să cinezi cu noi?

Ana îi întinse mîna cu un zîmbet prietenos.

Matei făgădui, strîngînd în palma lui mare şi puternică degetele subţirele care aveau în ele o forţă nebănuită.

Spre seară, cînd se întoarse, Ana îl pofti pe terasă. Se aşezară în fotoliile de trestie. Nori purpurii tiviţi cu ciucuri de aur întîrziau pe cer. Matei îşi scoase punga de tutun.

Ana rupse tăcerea, care se prelungea:

— Cum îţi place oraşul nostru văzut de aci?

Albu aruncă o privire în treacăt uriaşelor clădiri cu creştetul în cer, care stau aliniate pe marginea bulevardelor. Între ele, verdele răcoros şi crud al copacilor şi pajiştilor odihnea privirile de atîtea forme rigide, geometrice.

— E frumos, fără îndoială. Totuşi, s-ar putea face altceva... cred că domeniul urbanistic nu a fost încă explorat îndeajuns. Se întrerupse ca să-şi aprindă pipa.

Şerban se amestecă în vorbă.

— Dacă reuşesc experienţele maminei, să vezi dumneata ce revoluţie vor aduce în construcţii.

Privirea lui Albu îl fixa întrebătoare.

— Un nou metal e pe cale de a se naşte, din propriul său abur, ca pasărea Fenix din cenuşă, îl lămuri Şerban.

Ana rîdea.

— Ah, poeții ăștia! Începu să-i explice, punînd fără voie pasiune și avînt în cuvintele ei. Se simțea ascultată cu luare-aminte, apoi cu un interes crescînd.

În cele din urmă Albu spuse îngîndurat:

— Mda! Ideea e îndrăzneață. Ceea ce ai pornit dumneata să realizezi va fi o mare cucerire a științei, printre cele mai mari. Și experiențele dumitale mă interesează îndeaproape. Mult mai mult decît îți închipui. Dă-mi voie să nu-ți spun încă la ce mă gîndesc și ce însemnătate au pentru mine. Ciudat! De izbînda ideii dumitale depinde poate în mare măsură și izbînda unui proiect al meu... Un plan cel puțin tot atît de îndrăzneț ca și ideea dumitale.

Matei tăcu. Trase de cîteva ori din pipă... Ana aștepta intrigată. Vorbele lui atît de misterioase îi stîrniseră curiozitatea. Dar Matei schimbă vorba. Povesti despre lucrările lui pe cale de înfăptuire; vorbea ușor, firesc, fără să se laude.

Ana asculta mirată propriile ei gînduri și convingeri pe care nu știuse niciodată atît de bine să le tălmăcească în cuvinte.

Și iată că un străin... Dar Matei Albu nu era un străin. La fel ca lui Șerban, din prima clipă i se păruse că îl cunoaște de cînd lumea.

Știa acum că are aceleași preocupări, aceleași năzuințe, aceeași rîvnă îl însuflețește în munca lui.

— Am impresia că exprimi gîndurile mele, spuse ea zîmbind. Numai că le exprimi mult mai frumos.

— Eu nu sînt un vorbitor, se scuză Matei, dar sînt lucruri care m-au frămîntat și m-am oprit adesea asupra lor. Îmi place să construiesc. Și dumitale la fel. Asta e un fapt.

În seara aceea, nu mai pomeni nimic despre planurile lui.

La plecare, Ana îl privise drept în ochi.

— Prieteni, așadar...

— Prieteni! confirmase Albu cu gravitate. Și tovarăși de luptă. Vei vedea în curînd.

ZILE DE VACANȚĂ

Cei trei mușchetari, Țumbri, Mihuț și Cireșica, căci o primiseră și pe Cireșica în rîndul mușchetarilor, pînă la noi ordine, își turteau nasurile de geam. Al patrulea mușchetar era firește cățelul Zdup. Ploaia șiroia într-una de la sosirea lor, la Băile Herculane, fără să vrea să țină seamă de planurile lor mărețe: înot, pescuit, ascensiuni.

Domocletul își ascundea greabănul în norii cenușii și flenduroși, iar Cerna se ducea în treburile ei mînioasă și tulbure, nevrînd nici să-i bage în seamă.

— Dacă-i așa, apoi eu mă-ntorc la București, la laboratorul meu, bombănise Mihuț.

Dar a doua zi, își luă vorba înapoi. Soarele strălucea pe cer. Zdup lătra vesel la o cloșcă țîfnoasă, speriind puii de găină. Casa măruntă, pitită între brazi înalți, în care locuiește bunica lui Țumbri, parcă e coliba de turtă dulce din poveste. De acolo și pînă la Cerna nu sînt decît cîțiva pași. E drept că pașii aceștia sînt cam lunecoși, pe un povîrniș repede, dar Mihuț nu se plînge. Într-o clipă a ajuns jos pe mal, cu Zdup după el. De

acolo, face semn cu mîna Cireşichii care nu cutează să coboare.

— Hai, fetiţă cu scufiţă, rîde Mihuţ, fiindcă ea şi-a pus pe cap o tichiuţă roşie care o apără de soare... Şi se suie pe dîmb să-i ajute să coboare. Mihuţ îşi leapădă la iuţeală hainele şi se caţără pe stîncile lunecoase acoperite cu muşchi. Nu are cine să-l mustre. Bunicuţa e plecată cu Ţumbri la Orşova.

— Mihuţ! Ce faci, Mihuţ? ţipă deznădăjduită Cireşica, alergînd pe prundiş, cu Zdup după ea.

Dar Mihuţ a şi dispărut, a ales locul unde apele se învolburează într-o bulboană, mugind înspumate. Şi iese mult mai jos, la un cot liniştit unde apa e limpede şi lucie ca oglinda.

— Te-ai speriat rău, domnişoară? Se gondăceşte ca un păstrăv şi apoi se caţără pe stînci ca să se usuce la soare ca o şopîrlă.

Acum vine rîndul lui Zdup. Mihuţ a hotărît să-l facă tovarăş de înot. Îi dă brînci în apă şi şoricarul se dovedeşte a fi campion. Iese la mal gîfîind, cu limba scoasă, latră întărîtat la toţi copiii din preajmă şi se avîntă iar în apă, spre bucuria lor.

Dimineaţa a trecut pe nesimţite. Era aproape de nămiezi.

După patru, cinci botezuri în apa rîului, Mihuţ obosise. S-a întins pe o stîncă să se odihnească, urmărind cu ochii un omuleţ ciudat pe care-l mai zărise şi în ajun, pe malul Cernei. Tare mult ar fi dorit să intre în vorbă cu el! Purta o tolbă mare la şold şi o plasă de prins fluturi într-o mînă. Aduna la gîze şi gîndaci, pe care-i punea cu grijă într-o cutie. Apoi se apropie tiptil de un fluture mare care se legăna pe o tufă de spinişor. Dar fluturele, ca şi cum ar fi simţit primejdia, porni în zbor lin. Se lăsă pe o floare, apoi se înălţă, în volte graţioase, ca să coboare iar, mult mai departe, peste rîpa prăpăstioasă. De cîte ori credea că l-a ajuns, vînătorul dădu greş. Fluturele părea că îşi rîde de el, amăgindu-l, şi bietul savant ostenise. Se opri o clipă să răsufle, îşi scoase pălăria de paie, ca să-şi şteargă fruntea asu-

dată. Mihuț, se ținea după el, curios să vadă cum se sfîrșește vînătoarea. Tocmai în clipa aceea, fluturele se așeză la doi pași de ei. Mihuț, cu o mișcare dibace, puse mîna pe pălărie și o aruncă peste el.

— L-am prins!

La strigătul lui, străinul se apropie și amîndoi ridicară cu băgare de seamă pălăria. Fluturele prins cu gingășie deveni captiv într-o cutiuță cu capac de sticlă.

— Tu priceput! spuse străinul, strîngîndu-i mîna.

Facem cunoștință: Stepan Stepanovici Iakovlev.

Vorbea romînește cu un accent moale și cîntat.

— Mihai Păun — spuse Mihuț solemn.

Porniră alături, încîntați unul de altul. Din vorbă în vorbă băiatul află că Iakovlev era un savant rus, biolog și entomolog, care venise în țară să studieze fauna și flora plaiurilor noastre.

— Mihuț! Unde ești, Mihuț? Glasul neliniștit al Cireșichii... Dar Zdup îi luase urma și veni spre el în goană, cu fetița după el.

Stepan Stepanovici zîmbi la vederea ei. Scoase un pachet de ciocolată din tașca lui și i-l întinse.

— Proșu Vas!

— Spasibo! spuse fetița fără nici o sfială.

Savantul rus avea un zîmbet luminos care îi apropie îndată inimile copiilor.

Se afundară cu toții în pădure. Mihuț rupse o creangă de alun și-și făcu o nuia. Mergea alături de Iakovlev, scurmînd pămîntul în căutarea de viermi și gîndaci, în timp ce el studia mușchiul copacilor. Deodată frunzele căzute se mișcară la picioarele lui: un șarpe cafeniu, cu o dungă pe spinare se strecură printre ele. Mihuț ridică bățul să-l pocnească drept în cap. Isprava asta o mai făcuse și altă dată și se mîndrea grozav cu ea.

Dar străinul îl lovi peste mînă, făcînd să-i sară bățul cît colo. Apoi cu o mișcare fulgerătoare se repezi și prinse gîtul reptilei într-un fel de furcă pe care o avea agățată la tolba lui. Vipera, lungă de vreo 70 de centimetri se zvîrcolea cu gura căscată, arătîndu-și colții mari și veninoși...

— Ofidian! spuse Stepan Stepanovici. Nu trebuie atacat!... Primejdie mare.

Vipera dispăru într-o cutie rotundă de metal, la care savantul înșurubă capacul cu băgare de seamă.

Din ziua aceea, au fost nedespărțiți. Mihuț nu uita că rusul îl scăpase de la moarte și se legase de el cu tot sufletul.

În curînd, organizară o adevărată expediție pe Domoclet, ajutînd biologului să prindă șopîrlele și fluturii de care avea nevoie.

Convorbirile lor erau pline de haz. Trei cuvinte rusești și unul romînesc. Ei o rupeau binișor pe rusește și profesorul se descurcă și el în graiul nostru.

La plecare l-au petrecut la gară și copiii au făgăduit să-i scrie la Moscova.

— Poate ca noi videm în curînd, spusese biologul, fluturîndu-și mîna a bun-rămas.

* * *

80... 85... 90... 95...

Șerban privește țintă la indicator, cu goana lui de cifre mereu sporite. Prin parbriz, vîntul îi mîngîie obrajii cu palmele lui reci.

Cînd și cînd aruncă o privire lanurilor aurii lăsate în urmă. E fericit. E lîngă Matei. Cu voia Anei îl însoțește la unul din șantierele lui de la Dunăre ca răsplată pentru rîvna lui la învățătură. Șerban a îndrăgit matematicile, sub influența arhitectului. Visează acum să se facă arhitect și se pregătește serios.

La intrarea în sat, au încetinit viteza. Înaintea lor, un alai de rațe în strălucitoare pene de paradă, defilează, legănîndu-se încrezute.

O ceată de țînci gălăgioși se oprește din joacă și chiuie, alergînd după mașină.

Panica drăgălașă a puilor, aceea zgomotoasă și grijulie a cloștii, aceea mult mai comică, greoaie, plină de protestări indignate a gîștelor îl înveselesc pe Șerban.

Șerban ar da și el un chiot la fel cu țîncii, atît de mult îl bucură azi toate nimicurile.

Au ieșit din sat. La o răscruce, mașina coti brusc la dreapta. Pe o tăbliță, o săgeată arăta: Cucuieți 8 km.

— Nu mergem la Călărași? se alarmă Șerban.

— Ai încredere în mine, tinere? întrebă Matei, care ocolea cu dibăcie o groapă în șosea.

— Da...a! spuse Șerban cu avînt.

— Atunci, ai răbdare. După părerea mea, tu suferi de o boală pe care fanarioții o numeau stenahorie, medicii savanți de astăzi astenie. Eu am un leac bun pentru ea.

— Și unde mă duci?

Matei înălță din sprîncene și nu-i răspunse.

Șerban îl privi cu admirație. Cît ar vrea să semene cu omul acesta plin de un entuziasm neobosit, care năzuia să înfăptuiască tot mai mult, să păsească tot mai departe!

— Nu trebuie să-mi semeni mie, vorbi Matei din senin, trebuie să vrei să fii tu însuți.

— Cum se face că îmi ghicești gîndurile cele mai ascunse? Ești un fel de vraci. Nu știu dacă e vorba de o boală sau de o stare de spirit, dar uneori nu mă simt bine nicăieri și cu nimeni. Mi se pare că sînt prost, stîngaci. Aș vrea să fug la capătul pămîntului, să fiu singur. Știu că la vîrsta mea toți băieții sînt urîți și greu de strunit. Dar parcă eu sînt mai rău decît toți.

Matei rîse.

— Un singur lucru îți recomand: lasă-te de psihologie. Este o știință utilă, dar ești pierdut dacă o folosești fără rost ca să pătrunzi în „tainițele nepătrunse ale sufletului", așa cum făceau romancierii trecutului.

Opri mașina, claxonînd insistent în fața unei porți mari, cu o firmă proaspăt vopsită pe care scria „G.A.C. 1 Mai".

— Te-am adus aici ca să înveți să trăiești. Unde e tovarășul Codobatură? strigă la un băiat ciufulit care se repezi să deschidă porțile.

— E în fund, în livadă. Culegem caisele, răspunse băiatul, dezghețat, privindu-i cu curiozitate. Să-l chem?

— Nu! mergem noi acolo.

Matei lăsă mașina în fața unei case arătoase, un fost conac moșieresc, în care se așezase gospodăria. Trecură printr-o alee străjuită de nuci bătrîni pînă la livezile cu caiși.

Ramurile atîrnau grele de rod și printre ramuri se iteau chipuri vesele.

Un bărbat spătos veni în întîmpinarea celor doi. Avea o figură energică, care se lumină deodată de zîmbet.

— Ei, tovarășul arhitect! Bine ai venit! Ce te-aduce pe la noi?

Matei strînse cu putere mîna întinsă de Codobatură.

— M-a atras parfumul caiselor, și v-am adus un tînăr cu brațe vînjoase să vă ajute.

Președintele îl măsură din ochi pe Șerban. Brațele nu păreau a fi vînjoase, dar în sfîrșit...

— Să ne ajute, de ce nu? spuse cu voie bună. Începem secerișul și e treabă destulă. Mai avem aci cîțiva studenți de la București.

S-a făcut tăcere. Și fetele și băieții se uită curioși la noii veniți.

Codobatură le-a pus cîte un coș în mînă și i-a îndreptat spre un pom încărcat, de care era proptită o scară.

— Poftiți aci! Cu grijă mare, la cules, că se zdrobesc ușor.

Caisele erau mari și coapte, cu pielița rumenă-aurie, de parcă topiseră în ele tot soarele care le mîngîiase.

Șerban se sui pe o treaptă a scări. Își agăță coșul de o ramură și începu să culeagă. Dar parcă nu-i venea la îndemînă. Și aici avea ceva de învățat de la Matei, care dintr-o dată fusese tocmai în vîrf și se așeză călare pe scară între crengi.

Degetele lui Matei se mișcau cu iuțeală și cu o rară dibăcie alegea fructele cele mai frumoase și le așeza în coș cu mișcări gingașe.

Între timp copii adunau de pe jos caisele căzute care bufneau de pămînt cu un zgomot surd. Duceau mai multe la gură decît la coș.

Matei se uită la ei zîmbind. Apoi deodată se aplecă spre ei.

— Ia spuneți-mi, copii, care din voi știe să fluiere?

— Eu! Eu! Și eu! strigară țîncii, îmbulzindu-se și ghiontindu-se.

— Cine fluieră mai frumos capătă un premiu, hotărî Matei, abia ținîndu-și rîsul. Dar să nu lăsați lucrul! Cine adună mai multe caise capătă premiu.

Se porni o întrecere înfrigurată. Ștrengarii se repezeau la caise, se ghionteau, își țuguiau buzele și șuierau pînă nu mai aveau suflare. Unul mai răsărit se străduia să fluiere o horă, dar nu-l lăsau ceilalți.

— Tu, prichindelule, nu fluieri? întrebă Matei bănuitor pe un țînc, sfios, cu degetul într-o nară.

— Nu știe, că e mic, îl apără soră-sa, o fetișcană de vreo zece ani. Las-că fluier eu și pentru el.

Cu vicleșugul ăsta al lui Matei, caisele căzute nu se mai rătăceau pe drum. Văzduhul tot vuia de cîntece, de glume și fluierături.

Șerban își umplu coșul. O fată voinică și nurlie de vreo șaptesprezece ani veni să ia coșurile încărcate.

— Hei, Mitano! Nu te urca, fă, fată, că se rupe scara! strigă un vlăjgan cu părul ca mătura.

— Ia las-că nu s-a rupe! Că nu s-a rupt ea nici cu unul ca tine!

Mitana se înălțase pe vîrfuri și primi coșul plin din mîna lui Șerban. Îl privi drept în ochi, cu ochii ei ca floarea de cicoare, care luceau veseli. Rîdea cu ochii, cu dinții, cu obrajii rumeni și catifelați ca și caisele culese.

— Cum îți place pe la noi?

— Mult de tot, apucă să spună Șerban, dar fata și coborîse, lăsîndu-i un coș gol.

După un răstimp, Matei se uitase la ceas.

— Eu trebuie să plec, Șerbane. Mergi cu mine?

— Nuu! Eu rămîn aci, hotărî Șerban.

— Ei, așa te vreau! Trec să te iau la întoarcere. Fluierătorii la premii! strigase apoi, cu glas răsunător... Copiii se adunară în jurul lui, țipînd și făcînd haz.

Pusese ochii pe fetița înăltuță, cu frățiorul agățat de fusta ei.

— Cum te cheamă pe tine?

— Licuța lui Ilie Timiroș.

— Tu ești prima la adunat caise. Premiul, un pachet de ciocolată.

— Și ție, neiculiță, cum îți zice? se adresează unui șoltic cu ochii ca porumbele, care fluierase o horă.

— Eu sînt Tănase.

— Tu ești primul dintre fluierători. Capeți un briceag. Deseară vă aduc darurile. Și, luîndu-și rămas-bun, Matei porn grăbit la mașină, cu alaiul țîncilor după el.

La nămiezi, zăduful era cumplit. Dar nimeni nu-l lua în seamă. Își ștergeau din cînd în cînd frunțile brobonate de sudoare, și culegeau înainte.

Șerban era beat de soare, de căldură. Întindea mîna, culegea o caisă, o punea în coșul agățat lîngă el: erau gesturi mecanice. Pete negre îi jucau prin fața ochilor. În urechi, avea un fel de zumzet depărtat, ca atunci cînd asculți ghiocul sau foșnetul valurilor. Nici un gînd. Capul i se lăsa greu pe un umăr. Îi era somn. Dar pentru nimic în lume n-ar fi vrut ca Mitana să-și dea seama de starea lui și să vadă în privirea ei o sclipire de batjocură.

Cînd, în sfîrșit, coborî de pe scară, la fel cu ceilalți, era amorțit cu totul.

Livada era scăldată într-o lumină aurie. Nu mai era lumină, ci soare lichid. Lui Șerban *i* se părea că aude cum crapă

pămîntul şi cum foşnesc ierburile uscate. Sîngele îi bătea în urechi un ison de foc. Dintr-un loc nevăzut, de undeva din cer o pasăre îşi rostogoli trilurile ascuţite — apoi tăcu, ostenită, ca topită în arşiţă.

Strachina de lapte covăsit, cu mămăliguţă tăiată cu sfoara, îi păru lui Şerban mîncarea cea mai gustoasă pe care a mîncat-o în viaţa lui. La fel şi bucata de peşte sărat cu mujdei de usturoi. Dacă l-ar vedea Ana!

Doctorii i-au prescris un regim sever, fiindcă a suferit o dată de icter. Şi de atunci Ana îl ferea de orice mîncare mai grea de mistuit.

— Ficatul tău nu suportă, spunea oftînd. Şi Şerban ajunsese să creadă că ficatul lui e ceva de sine stătător, o persoană cu toane şi hachiţe cu care trebuie să te porţi cu multă curtenie.

Dar iată că „ficatul" se arătase băiat bun. Şi după ce trase o duşcă de vin acruţ şi înţepos, băiatul se culcă la umbră şi adormi un somn fără vise.

Pe înserat, cînd veni să-l ia Matei, îl găsi la curtea de păsări: îi ajuta Mitanei şi altor cîteva fete să bage curcile în coteţe. Cîmpul era negru de curcani, care piuiau, cîrîiau, băteau din aripi.

Era vesel şi îmbujorat la faţă. Ţinea în braţe un coşcogea curcanul care bolborosea înfuriat, zbătîndu-se să scape.

— Ei, cum te simţi, tinere? întrebă Matei.

— Mă tem că ai luat drumul degeaba, zise Şerban. Eu aş mai rămîne vreo cîteva zile. Mîine începe campania de recoltare. Au nevoie de oameni. Mă întorc cu studenţii cu camionul, la sfîrşitul săptămînii.

Curcanul, în sforţările lui desperate izbuti să scape şi Şerban se repezi după el. Matei se întoarse singur la maşină. În colţul buzelor îi mijea un zîmbet. Socotelile lui nu dăduseră greş nici de data asta.

Şerban îl ajunse tocmai cînd pornea motorul.

— Liniştește-o pe mama! Ştii dumneata ce să-i spui! Drum bun! Rămase locului rîzînd, cu curcanul în braţe.

Zilele luminoase de la ţară, înşirate una lîngă alta, ca mărgelele dintr-un şirag, au trecut prea repede...

Pe lanuri, cît vedeai cu ochii, în mijlocul spicelor aurii, în lumina orbitoare fulgerau secerile şi cosoarele, duduiau combinele, mişunau cămăşile albe, fustele pestriţe.

De la Petruş, student la Politehnică, Şerban învăţase să lege sacii şi să-i urce în căruţă. Ceea ce îi păruse greu la început, se dovedise uşor pînă la urmă. Era plin de rîvnă şi bucuros să ajute oriunde. Descoperi bucuria de a munci cu spor, cot la cot cu ceilalţi. Se simţea frate cu toţi cei ce trudeau ca să adune pîinea de pe cîmp.

Şi descoperi şi bucuria odihnei bine meritate după muncă.

În vîlceaua cu iarbă înaltă şi proaspătă, se lungise la umbră împreună cu Petruş. Ochii i se închideau...

Auzea ca prin vis ce spunea studentul:

— ...Să facem o serbare la sfîrşitul campaniei...

Apoi n-a mai auzit nimic...

Nu-şi mai simţea trupul vlăguit. Era una cu vîntul care-i răcorea fruntea. I se părea că zboară o dată cu pasările sus, pînă în tăriile cerului.

Se cufundă în somn ca într-o apă lină şi adîncă. Şi peste un timp se trezi înviorat şi cu poftă de lucru.

Zilele secerişului se învîrteau ca roatele combinei: aurul soarelui, aurul grîului, tăcerea solemnă a holdelor şi a miriştilor. Seara, cînd se întorcea de pe cîmp, se amesteca în zbenguiala mînjilor, a viţeilor şi glumea cu Mitana şi cu fetele de la crescătorie.

De la ele învăţase o mulţime de lucruri de care pînă mai ieri n-avea habar.

Ştia de pildă că vacile gospodăriei, bine îngrijite, cu pielea lor lucioasă, cafenie, întinsă ca o mănuşă fină pe trupul musculos, dau pînă la douăzeci de litri de lapte pe zi.

— E o adevărată fabrică de lapte ambulantă! se mirase el. Dacă nu-s aşa bine îngrijite dau mai puţin?

Mitana rîsese de neştiinţa lui.

— Irra...! Da nepriceput mai eşti! Abia dacă dau cinci-şase litri.

Aflase tot de la ea că anul trecut gospodăria fusese fruntaşă pe ţară, dînd cinci mii de kilograme de porumb la hectar.

Trecuse seceratul şi treieratul, combinele plecară mai departe.

Seara, Şerban scrise o scenetă ca să fie jucată la serbarea pe care o hotărîseră. Apoi împărţi rolurile studenţilor. Se adunau pe pajişte în faţa casei şi stăteau tolăniţi pe iarba uscată, între clăile de fîn cosit.

Şerban era şi autor, şi regizor, şi actor, la fel cu Shakespeare. Cunoştea scene întregi pe dinafară şi le recita, spre bucuria celorlalţi. Era cînd duioasa Julietta, cînd înflăcăratul Romeo, cînd melancolicul Jack din „Cum vă place".

Îl ascultau cu toţii, fermecaţi. Apoi, începeau repetiţiile.

Broaştele orăcăiau zgomotos în apa stătută a bălţii, şi în cer se năşteau toate stelele.

Era vremea de culcare, dar nimeni nu se îndura să plece. Prea era noaptea senină şi îmbălsămată. Liliecii treceau aproape atingîndu-i şi apoi se pierdeau în grădini, lăsînd în urmă o brazdă de întuneric.

— O să fie vreme bună, spunea Mitruş, flăcăul cu părul ca mătura, urmărindu-le zborul. Mîine aducem paiele.

Şi îşi aminteau atunci că trebuie să se trezească în zori şi se duceau cu toţii să se culce.

Veni şi duminica, ziua serbării. Şerban se lungise la umbră sub stejarul lui. Voia să mai adauge o strofă sau două pe care să

le spună singur la sfîrșitul serbării. Avea să pună în ele tot ce simțea: bucurie, recunoștință pentru tot ce învățase...

Dar lucrul nu înainta de loc. Gîndul îi fugea departe. A închis ochii...

Tot felul de vietăți profitau de nemișcarea lui; furnicile începuseră o ascensiune pe trupul lui; albinele îi dădeau tîrcoale, niște vrăbii gureșe se certau la urechea lui. Florile se aplecau să-i gîdile obrajii... O fi vreo gîză, mai curînd. Vru s-o alunge cu mîna.

Un hohot vesel și alt cor de rîsete.

— Mitana!

— Nu e singură. E tot grupul de studenți cu ea.

— Hai, tovarășe poet! Ajută-ne! Culegem flori și tăiem ramuri pentru serbarea din ia-sară.

Are în brațe un mănunchi întreg.

Șerban se repede și el să le ajute. Își umple brațele cu ramuri de glădici și spinișor în floare.

Mitana e mai tare ca toți la botanică.

— Ăsta-i Canarul bălții, le spuse ea și asta-i Sor cu frate, uite Cornuț, uite și Sîngele voinicului și Somnoroasă, pentru tovarășul poet.

Intrară apoi în casă, la răcoare, ca să împletească ghirlande. Își împărțiră sarcinile. Petruș, cu echipa lui, împodobea ușile, ferestrele sălii celei mari, agățau steguleție și ramuri verzi peste tot locul, așezau băncile.

Șerban făcea o ultimă repetiție cu actorii lui.

Cu pregătirile, trecu ziua pe nesimțite; ajunseră aproape de asfințitul soarelui.

Începuse să se adune lumea în curtea gospodăriei. Era acolo aproape tot satul. Au sosit cobzarii și scripcarii și au început să cînte o horă.

În curînd a început spectacolul. Șerban trece prin mari emoții. Dacă se încurcă actorii? Stă după cearșafurile care închid scena, ca să le sufle la nevoie. Dar totul se desfășoară minunat, lumea aplaudă și rîde.

Viața studenților la gospodărie, cu stîngăcia lor la început, un interviu cu animalele fermei, ca într-o fabulă; apoi Mitana cu un braț de spice aurii, care încheie sceneta în cîteva cuvinte întruchipînd belșugul și munca rodnică.

Autorul a apărut la „rampă", chemat cu stăruință.

Cele două strofe, care au rămas fără rimă, dezlănțuie aplauze furtunoase. Nu s-a băgat de seamă că sînt șchioape. Le-a spus el cu atîta însuflețire, cu glas tremurat și ochii plini de lacrimi, încît înduioșarea îi cuprinde pe toți ascultătorii.

Așa cum a spus el:

„Un suflu cald de viață nouă"...

„Simțim și noi firea toată"...

Serbarea s-a mutat apoi în grădină. Șerban e vesel ca niciodată. Luminile strecurate printre pomi, muzica lăutarilor, rîsul pe toate chipurile, parcă l-au îmbătat, mai mult decît paharul de pelin la care l-a poftit Codobatură.

Iat-o pe Mitana.

— Hai și te prinde în hora noastră, tovarășe poet!

Îl apucă strîns de mînă și se pomenește și el legănîndu-se în cadență. Trei pași înainte... trei pași înapoi...

Mitruș aruncă cînd și cînd o strigătură. Iile cu fluturi și mărgele și fotele țesute în fir de aur sclipesc în lumina becurilor, ca solzii unui șarpe uriaș, care-și strînge și-și întinde inelele strălucitoare.

Cîțiva flăcăi s-au rupt din horă și chiuind se avîntă într-un brîuleț turbat.

Hora s-a spart — Șerban rămîne o clipă singur, vede însă că tot tineretul se adună buluc în jurul Mitanei.

Se apropie și el: ce s-o fi întîmplat?

— Să trăiți. Să fie cu noroc! aude în preajma lui.

Mitana, îmbujorată, ține de mînă pe Mitruș, brigadierul.

— Ne-am logodit, tovarășe poet, îi strigă ea, sclipindu-și dinții albi...

Logodită? Șerban îngăimă cîteva cuvinte. E atît de buimăcit, că nu știe ce să-i spună.

Foarte bine! Nu se poate mai bine. De asta se certau ei cît era ziua de mare. E lucrul cel mai firesc din lume ca Mitana să-l iubească pe Mitruș, totuși Șerban parcă s-a întristat, parcă a pierdut ceva, un mărțișor pe care l-ai văzut în vitrină, dar pe care l-a ales altul. Visele poetului sînt totdeauna fără rost. Uneori și-o închipuia pe Mitana așteptîndu-l pînă ce și-ar fi isprăvit studiile, ca să o poată aduce lîngă el la oraș... sau mulțumindu-se să stea la Cucuieți, lîngă ea. Visuri neroade! Mitana e a lui Mitruș și el nu e decît un elev căzut la examen. Umbra examenului întunecă o clipă toate celelalte gînduri. Dar examenul nu-l mai sperie. Va reuși cu siguranță la toamnă, și noaptea asta e mai minunată ca orice noapte.

Aude muzica, zvonul veseliei celorlalți.

Lui, poetului, îi rămîne cerul cu stelele...

A doua zi, studenții se gătiră de drum. Camionul îi aștepta la poartă. Șerban își luă și el rămas bun de la Ilie Codobatură, de la Mitana și de la Mitruș și de la toți prietenii cei noi de la gospodărie.

Lăsă aici o fărîmă din sufletul lui.

Peste un ceas Șerban regăsi orașul cu viața lui intensă și plină de zbucium. Piețe de străbătut, mașini care trec în goană, trecători grăbiți și ei. Stopuri pe la încrucișări, de care și uitase.

Cînd ajunse acasă, nu-l întîmpină nimeni. Mamina era plecată la munca ei, iar Mihuț nu se întorsese de la Herculane.

Intră de-a dreptul în odaia lui. Ce bucurie să-ți trezești din somn odaia! Să te întîmpine prietenoasă: „Bine ai venit, Șerbane!" Obloanele sînt trase. Toate lucrușoarele sînt puse la locul lor.

Se simte mîna maminei. De pe măsuță, ea îi zîmbește. Ochii mari, îl privesc cu duioșie.

— Cum ți-a mers acolo singur, Șerbane? parcă întreabă.

Îi e dor de ea. Abia așteaptă să-i povestească toate aventurile lui.

Regăsește cu plăcere caietele, creioanele frumos ascuțite, stiloul cu penița de aur, cărțile preferate din raft. E ca un bolnav care după o operație regăsește pofta de viață. Niciodată n-a fost atît de dornic să învețe, să-și dea adevărata lui măsură. Nimic nu-l sperie. Nici geometria analitică, nici chiar calculul diferențial și integral...

Și acum, la lucru!...

Șerban se ținuse de cuvînt: trecuse examenul de maturitate în chip strălucit. De data aceasta nici nu mai avea nevoie să citească listele. Era sigur de rezultat. Primise și felicitările comisiei pentru cunoașterea atît de amănunțită a publicațiilor literare din vremea noastră.

Ana era emoționată. Îi tremura bărbia cînd se apropie să-l sărute.

— Asta nu e nimic, mămino, o asigură Șerban. Ai să vezi de acum încolo. S-a sfîrșit cu lenea. Vreau să fii mîndră de mine.

În culmea entuziasmului, Mihuț făcea tumbe dintr-un pat în altul, punînd în primejdie somierele, care scîrțîiau jalnic.

Dar totul fusese permis, și totul dat peste cap în ziua aceea memorabilă.

— Au curs rîuri de șampanie, declama Șerban, dînd peste cap păhărelul lui cu suc de mere.

— Am înotat în frişcă şi în sirop, răspunde Mihuţ, luptîndu-se cu o felie uriaşă de savarină.

— A cîntat muzica militară, reluă Şerban, improvizînd un marş triumfal şi bătînd tactul cu două talgere de argint.

— S-au aprins lampioane în cinstea celui mai mare erou, care a învins balaurul maturităţii.

Mamina aprinsese două lampioane chinezeşti, care se legănau pe o sfoară de la un perete la altul şi lumina lor dulce, strecurată prin mătasea trandafirie, dădea o înfăţişare mai caldă încăperii.

— Şi acum propun o retragere cu torţe, spuse Şerban. Torţe nu aveau, dar aveau un sfeşnic care, fiind aprins, şi cu concursul imaginaţiei, ţinu locul torţelor sărbătoreşti.

— Păcat că nu e şi Zdup! oftă Mihuţ. Ce mult s-ar fi bucurat de succesul tău!

VISELE SE ÎMPLINESC UNEORI

...„Sînt unele întrebări, pe care spiritul omenesc în neîncetatul lui zbucium după adevăr nu s-a sfiit să le înfrunte, smulgînd fărîmă cu fărîmă din necunoscutul lor de nepătruns."

Mihuț ascultă gîtuit de emoție. Se apleacă spre Țumbri și îi șoptește la ureche:

— Vorbește profesorul Razu!

Șerban care stă lîngă el îl fulgeră cu privirea.

„...Acum cîteva veacuri se formulau cam aceleași ipoteze ca și acum două mii de ani.

De la Democrit pînă în veacul nostru, nici un progres simțitor în acest domeniu.

Numai mulțumită cercetărilor din ultima vreme s-au depășit cu totul vechile concepții. Și acum omenirea înaintează cu pași gigantici"...

Sus pe estradă, între numeroși savanți cărunți și impunători Ana Păun pare mai mică, mai sfioasă ca de obicei. Fruntea ei înaltă, încadrată de șuvițele negre, se conturează frumos în lumina puternică.

E o zi mare în viața ei... Iată că visul s-a împlinit. Învățații s-au adunat azi să o asculte, să-i vadă înfăptuirile.

„... Sînt mai bine de treizeci de ani, spune profesorul Razu, de cînd am încercat întîia oară să expun de la această catedră elementele atomisticii, arătînd în ce fel universul nostru implica realitatea atomilor. Dacă aș încerca astăzi să-mi amintesc unele fraze din prelegerea mea de atunci, ar apărea nespus de învechite.

Acest sfert de veac ce-a trecut peste ele a adus neașteptate și uluitoare descoperiri..." Și mai departe:

„Ana Păun s-a folosit de ultimele date ale științei cu privire la structura policristalină a metalelor și meritul ei..."

Băieții își aruncă o privire și Mihuț se frămîntă. E vorba de mamina... E atît de tulburat încît nu mai înțelege nimic.

Aplauze... Apoi profesorul Razu se așază la locul său.

Țumbri s-a mișcat în fotoliu și se apleacă la urechea lui Mihuț.

— Uite ce nas trompetă are junele din fața noastră. Aș vrea să-l aud cînd și-l suflă.

Mihuț îl împinge cu cotul, indignat, și continuă să aplaude pînă îl dor palmele. Țumbri îl imită, la fel și Șerban.

S-a făcut tăcere. Ana s-a ridicat în picioare.

Ezită o clipă; privirea ei rătăcește prin sală. Parcă îi caută pe ei. De ce ezită? Mihuț e în panică. Parc-ar da el examen în fața profesorilor de pe estradă. Fruntea îi e brobonată de sudoare. Strînge pumnii: „Hai mamino! Curaj!"

Șerban, alături de el, și-a încleștat degetele de brațele fotoliului. Și el participă cu toată ființa la emoția maminei.

Ana a început să vorbească liniștit, curgător. Glasul ei puternic se aude pînă în fundul sălii.

Mihuț răsuflă ușurat. Se lasă mai bine pe speteaza fotoliului și ascultă.

— ...„se cunoaște rezistența metalelor la tracțiune, datorită forțelor de coeziune care se exercită între cristalele care alcă-

tuiesc structura metalelor. Pe de altă parte, datorită impurităților și în special defectelor și neregularităților în structura policristalină, valorile practice ale rezistențelor de rupere sînt de cîteva mii de ori mai mici..."

Mihuț nu prinde decît crîmpeie. El cunoaște explicația. Ochii lui cercetează sala plină: ca un impresar, vrea să-și dea seama ce zice publicul. În rîndul al treilea îl descoperă pe Matei Albu, care urmărește cu atenție încordată cuvintele Anei. În fața lor, Drina, cu o pălărie ca un ghiveci cu flori, îi zîmbește, făcîndu-i un semn mic cu capul. Unchiul Costi și tantina ascultă cu evlavie, abia respirînd. Uite-l și pe Emilian cu aerul lui de Mefisto cumsecade, și pe Tănăsescu, care și-a scos o clipă ochelarii și-și freacă ochii obosiți. Toți sînt atenți — toți, chiar și cei străini ascultă cu interes tot mai sporit vorbele Anei.

...„Plecînd de la aceste premise, am început experiențele mele"...

Aci Ana vorbește de distilarea fracționată, de cristalizarea metalului prin destinderea gazelor... Mihuț știe că aici e cheia expunerii și-și amintește cît de mirat a fost el cînd i-a explicat întîia oară...

Chipurile tuturor oglindesc acum o curiozitate sporită, dar și o îndoială, o uimire aproape de neîncredere. Totul pare de domeniul fantasticului, cum i-a părut și lui Șoimu...

Acum, acum să vadă ei. Șerban și Mihuț care știu ce urmează se uită unul la altul cu un surîs complice.

În colțul de lîngă estradă se află instalată o mașină de încercat metale la tracțiune. Într-acolo se îndreaptă Ana Păun. Arată o sîrmă subțire ca un fir de păr și lucioasă ca argintul, care e prinsă vertical.

„Iată o sîrmă de metal obținută în încercările mele de vaporizare a fierului. Și iată o bară de oțel normală, de o secțiune de 200 de ori mai mare decît a sîrmei mele".

Se va putea constata acum rezistența excepțională a acestui metal nou-născut pe care, pentru a-l deosebi de oțelurile cunoscute pînă azi, l-am numit „neo-siderul".

Toate privirile se îndreptară spre cadran... 100 de kg, arată indicatorul... 200 de kg... 300 de kg... 400... la 600 kg bara de oțel se rupse... Firul însă rezista mai departe... 600 kg... 700... 800...

Experiența era de-a dreptul senzațională. Era ca o cursă de viteză...

... 900 kg... 1 000 kg... Cît va mai rezista firul acela de păr cu puteri neobișnuite?...

Un murmur de uimire umplu sala...

— Fantastic! De necrezut!

Deodată însă acul căzu brusc..

Sîrma se rupse... la 2 100 kg.

Conferința se sfîrșise...

Mulțimea se îmbulzea spre estradă aplaudînd. Ana, îmbujorată la față și însuflețită, dădea explicații celor care o înconjurau. Metalul cel nou căpătase drept la viață.

Neo-siderul își făcu astfel apariția în lume, în mijlocul aplauzelor.

Mihuț e în culmea fericirii. E mîndru și nu-și mai află astîmpăr. Îl strînse de braț pe Șerban.

— Ce zici, Nazone? Nu-i puțin lucru să fii frate bun cu neo-siderul!

— Te cred! Dar tu ți-aduci aminte, Mihuț, de cîntecelul pe care ni-l cînta mamina, cînd eram mici:

Și începe să îngîne în șoaptă viersul știut din copilărie:

„...Un elefant
se legăna
Huța! Huța!..."

— Da, știu! rîse Mihuț. Și continuă în gura mare:

„Pe-un fir de păr
Și nu-l rupea.
Huța! Huța!"

— Dar mai ții minte că într-o seară cînd aveai febră și nu puteai să dormi, ai început să plîngi? Țineai morțiș să vezi elefantul atîrnat de fir.

— Nu știu. Am uitat.

— Mamina ți-a făgăduit atunci să-ți arate elefantul și firul de care e legat. Știi că mamina se ține de cuvînt; și uite că a născocit firul de care poți foarte bine să-ți atîrni elefantul.

Țumbri se agață de celălalt braț al lui Șerban și împreună cu Mihuț intonă imnul elefantului. Cîntau cît îi ținea gura:

„Un elefant
Se legăna
Huța! Huța!
Pe-un fir de păr
Și nu-l rupea
Huța! Huța!
Și atît de mult
Se desfăta
Huța! Huța!
Că și pe pui
Și-l atîrna
Huța! Huța!"

Trecătorii se opreau să se uite la ei. Dar nu le păsa de nimeni și de nimic. Lumea întreagă era a lor.

BALUL FLUTURILOR DE NEA

Începuse să ningă ușor. Erau doar primii fulgi sfioși și șovăielnici, care se topeau îndată. Niște fulgi rari, molatici și zăpăciți, ca niște patrule de călăreți, rătăcite pe tărîm vrăşmaş.

În curînd, însă, balul fluturilor de nea era în toi.

E ajunul Anului nou...

S-au aprins lumini... mii de lumini.

S-au împodobit vitrinele bogat, schimbînd lumea într-o carte cu poze pentru copii.

Și copiii pornesc să hoinărească prin cartea cu poze.

A pornit și Mihuț, cu Țumbri și Cireșica, să colinde prin oraș după cumpărături.

În toate piețele a crescut peste noapte cîte un brad uriaș, peste care a plouat cu stele și luceferi.

Mai întîi îi atraseră splendidele castele și metereze din zahăr și pastă de migdale din vitrina unei cofetării.

O cofetărie vastă, în care prăjiturile te îmbie după pereți de sticlă. Pentru un bănuț, dulciurile porneau la drum și ți se opreau dinainte. După ce-și umplură buzunarele cu cofe-

turi de tot soiul, cei trei mușchetari porniră mai departe. Mihuț oftă.

— Ce-o fi cu Zdup al meu? El, care făcea sluj atît de frumos pentru o bomboană.

— Lasă, că are grijă de el bunicuța, îl mîngîie Cireșica. Nu duce lipsă de nimic. Ai să-l vezi la vară.

De voie, de nevoie, Mihuț se resemnează să aștepte pînă la vară.

Copiii iau în stăpînire o vitrină.

— Tu ce ai vrea mai bine? Dar tu ce ai vrea?

Mihuț recunoaște acolo toate darurile care i-au încîntat copilăria: de la ursuleții și iepurașii de catifea pînă la trenul electric sau cutia de traforaj. Dar astea au fost depășite de mult. Altceva caută ochii lui.

— Uite! strigă Cireșica. Eu aș vrea rața asta s-o pun să plutească pe lac.

— Ce să faci cu rața? protestează Țumbri. Mai bine salteluța ca să te legene pe valuri.

— Ba mai bine masca asta și labele, ca să pot înota sub apă, spune Mihuț. Și printre fulgii care cad ușor, tustrei visează la seninul verii. Apoi, deodată:

— Ne pierdem vremea cu nimicuri. Ați uitat că avem și alte treburi?

Porniră grăbiți, călcînd apăsat, și se opriră în fața unui magazin elegant, cu vitrine încărcate cu găteli felurite și strălucitoare.

Țumbri și Mihuț vor să cumpere cîte un dar mamei lor. Și au scos economiile de la C.E.C.

Mihuț e o comoară de băiat. Știe de unde să cumpere cele mai bune creioane, cel mai bun ceai chinezesc, cele mai bune șosete. Dar nu se pricepea la „articole femeiești" și Cireșica a fost luată consilieră.

Fetişcane gureşe, femei tinere, femei mai în vîrstă se perindă într-una, în acel paradis al lor. Cireşica se strecură înăuntru şi cei doi băieţi o urmară cu sfială.

Se uită nehotărîţi în toate părţile.

— Haideţi după mine la mănuşi, îi trage Cireşica.

— Mamina are nevoie de mănuşi. Uite, mie astea îmi plac. Îi arată lui Mihuţ nişte mănuşi de piele de căprioară, moi şi călduroase, căptuşite cu puf de pinguin.

— Frumoase, ce e drept, recunoaşte Mihuţ. Ale maminei, de lînă groasă şi cenuşie, prea sînt de tot ponosite. Citeşte preţul, îşi socoteşte în gînd banii. Mai putea cumpăra şi un fular albastru, cu ochi de păun, care-l ispitea din raft. Au ales apoi o băsmăluţă în dungi şi cîteva batiste pentru tantina.

Au plătit şi au plecat, strîngînd pachetele la piept, încîntaţi de mai înainte de surpriza pe care au s-o facă părinţilor.

— Haidem acasă, e de părere Cireşica. Şi nu mai mîncaţi atîtea bomboane! Nu ştiţi că mama ne-a făcut plăcinte şi baclavale?

— Te-ai plimbat frumos, Mihuţ? întreabă Ana la întoarcere, cu glasul ei cel mai drăgăstos.

— Da, mamino! şi ascunde la spate pachetul cu darurile lui.

Inima îi bate cu putere. A zărit într-un colţ o cutie pe care Ana tocmai o acoperea cu foiţă, cînd a intrat el. Ce-o fi în cutie? Arde de nerăbdare să fie odată miezul nopţii... Pe la zece, au coborît la Aburel.

S-au adunat cu toţii în jurul mesei, încărcate cu bunătăţi.

— Vezi, Mihuţ, spuse tantina, am făcut mîncarea care-ţi place ţie: gîscă cu măsline.

— Mulţumesc, tantino, e foarte bună! Se luptă cu un hartan, mai cere o porţie de măsline, dar nu pierde din ochi cucul din perete...

Numai Şerban lipseşte. Plecase de dimineaţă la Sinaia cu Matei Albu. Locul lui era gol. Şi ochii maminei se întorceau tot mereu într-acolo.

E bucuroasă că îl ştie mulţumit lîngă Matei, la Sinaia. Tînărul s-a schimbat. E student la arhitectură şi a uitat de năzbîtiile lui poetice. Ana simte că se poate bizui pe el. Că a început să ia viaţa în serios...

O tăcere... Cucul ieşise în pridvorul lui şi-şi cînta cele douăsprezece bătăi...

Abia a încetat, şi copiii, după ce au urat în grabă „la mulţi ani", s-au şi repezit la coşul cu daruri.

Mihuţ se pomeni cu cutia de carton în braţe. Toată vremea stătuse pe cărbuni, uitîndu-se la ea. Despachetează la iuţeală, încurcîndu-se în sfori. Iese la iveală un microscop.

— Mamino! exclamă entuziasmat. Eşti o zînă! Eşti o... o... se înecă nemaigăsind nimic pe măsura admiraţiei lui. O mamă cum nu mai e alta pe lume. Cea mai bună, cea mai scumpă!

O luă în braţe şi începu s-o sărute comic şi repezit, pe nas, pe ochi, pe frunte. Ana rîdea cu hohote.

Între timp s-au desfăcut şi celelalte daruri... Ana s-a gătit cu fularul albastru, care-i venea de minune, şi-a pus şi mănuşile de eschimos, în care ar fi încăput trei mîini cît ale ei.

În sunetele unui marş vesel, au închinat pentru noul an. Aburel ceru tăcere, bătînd cu cuţitul în pahar.

— Paharul acesta îl beau pentru Ana Păun, şi pentru nou-născutul „neo-sid" căruia îi urăm să ajungă în curînd la maturitate.

— Mulţi ani trăiască! a intonat corul...

Şi a urmat cîntecul de circumstanţă:

„Un elefant
Se legăna
Huţa! Huţa!"...

Apoi, Aburel a invitat-o pe Ana la dans.

— Dar, Costi, eu nu știu să dansez!

— Cum să nu știi? Un vals de altă dată... un bostonaș, un bostonel...

Și Ana nu s-a lăsat mult rugată. S-a învîrtit de cîteva ori în sunetele „Dunării albastre", pînă a amețit...

Apoi copiii au mobilizat tingirile și tacîmurile, improvizînd un jaz, care tot nu li se părea lor destul de zgomotos, pînă ce Ana a hotărît că este vremea de plecare.

Musafirii au plecat, mulțumind. Mihuț s-a dus să se culce. Ana a rămas singură. Un an nou... Ce va aduce oare? Numai bine. Gîndul îi fuge la Șerban... Se apropie de poza lui Emil, lîngă care, într-un vas de cleștar, tremură zgribulită o creangă de liliac alb.

„Curaj, Ana!" pare că îi spune zîmbetul lui Emil. „Ce a fost greu a trecut."

De acum încolo au să fie numai zile senine...

ÎN ATELIERUL LUI VULCAN

Venise primăvara...

Zile capricioase de martie, cu nori groşi şi vînt, cînd călduţe şi prietenoase, cînd tăioase şi cenuşii.

Multe se schimbaseră în micul apartament de la etajul al zecelea. Masa ovală nu mai aduna în jurul ei, la lumina lămpii, pe mamina cu cei doi feciori ai ei.

Ana era plecată în Ardeal, unde se începuse la marele combinat construirea unui cuptor uriaş pentru realizarea industrială a neo-siderului.

Şerban dădea rar pe-acasă: locuia aproape tot timpul la Matei Albu, care era pentru el ca un părinte.

Iar Mihuţ se mutase la tantina, ca să-i ţină de urît lui Ţumbri, care avea genunchiul pus în ghips. Căzuse în timpul unui meci de fotbal în curtea şcolii şi-şi spărsese rotula. Nemişcarea îl făcea să sufere. Singura lui bucurie era prezenţa lui Mihuţ. Cîtă vreme Mihuţ era plecat la şcoală, nu-i mai rămînea decît tovărăşia veveriţei. Se domesticise acum de-a binelea. Şi cu toate că era foarte stricătoare, era lăsată liberă, spre despe-

rarea tantinei. Își făcea de lucru peste tot. Rodea creioanele, care i se păreau foarte gustoase, se dădea huța în perdelele de dantelă și hopa sus pe dulap.

Într-o dimineață, pe cînd Țumbri era adîncit în dezlegarea unor cuvinte încrucișate, se auzi ușa trîntită cu putere.

Țumbri tresări. Nu poate fi decît Mihuț. Numai el trîntește ușa.

— Bună!

Mihuț își zvîrle servieta într-un colț, bereta în celălalt, pantofii din picioare, cravata, cămașa și pantalonii zburară fiecare într-altă parte. Țumbri privea la el, năucit...

Mihuț își scoase din dulap „hainele civile" dăruite de ziua lui, cu pantaloni lungi, de care era așa de mîndru.

Țumbri își pierdu răbdarea.

— Senioria ta nu binevoiește să stea de vorbă cu umilul ei servitor? Te duci la nuntă sau la înmormîntare?

— Nici una, nici alta. Dar mă grăbesc. Mă duc la Matei Albu. S-a întors din Ardeal. A văzut-o pe mamina... M-a poftit la masă... Are și o scrisoare pentru mine. Noroc!

În timp ce vorbea, apucat de o remușcare tîrzie, aduna la iuțeală hainele risipite peste tot, nu cumva să dea peste ele tantina. Apoi, se năpusti pe ușă ca o furtună. În urma lui, Țumbri oftă. Veverița speriată se adăpostise sus pe galerie. Acum se apropie de băiat și-l privi cu ochișorii ei vioi. Întinse lăbuța și fură un biscuit din farfurie, pe care începu să-l ronțăie de zor cu dinții ei ascuțiți.

Scrisoarea Anei Păun aducea freamătul uzinei depărtate și cîteva fotografii...

Iat-o aici, într-un grup de muncitori și ingineri, lîngă cuptorul gigantic, care fusese construit. Lîngă ea e maistrul Ilie Miclăuș, care a montat partea electrică. „Ce om de nădejde!" scrie Ana. „Sîntem buni prieteni. E înalt, costeliv și oacheș,

numai nervi, numai mușchi, numai coarde"... i-a plăcut foarte mult și lui Mihuț.

„Dacă ai vedea tu, Mihuț,"... scrie mamina.

Mihuț vede sălile spațioase, în care parcă timpul a fost desființat: „ziua și noaptea, soarele și luna nu se alungă prin ele, spune mamina și Mihuț parcă îi aude glasul. Sînt săli fără ferestre, închise ermetic, luminate cu neon și aerisite mecanic."

Mihuț se uită la turnul înalt, de care stă rezemată mamina. Acela este cuptorul în care se va face vaporizarea fierului.

Dar de ce oare nu este mulțumită mamina? O oboseală, o descurajare i se citește pe față. Aceeași descurajare surdă se citește printre rînduri. Ceva nu merge... Ceva parcă pune piedică...

„Nu avem încă rezultatul așteptat, scrie Ana. Nu înțeleg ce se întîmplă"...

Și mai departe:

„Mi-e foarte dor de voi. Tu îmi lipsești mult, Mihuț"...

Mihuț se frămîntă:

„De ce e supărată? De ce nu s-a putut obține rezultatul așteptat? Ce vrea să zică?"

La întrebările lui stăruitoare, Matei îi răspunde că nici el nu știe prea mult, că, pînă acum, cu toate străduințele, nu s-au putut obține temperaturile înalte, necesare vaporizării.

Șerban, care era și el îngrijorat, păru că se mulțumește cu explicația.

— Vreun defect la montarea aparatelor electrice. Au să-i dea de rost. Dacă au reușit încercările în laboratorul profesorului Razu, au să reușească și acum.

Mihuț însă strînge buzele.

— Ce știi tu?

El ar vrea să fie lîngă mamina, să o îmbrățișeze.

După cîteva zile mai sosi o carte poștală, în care descurajarea și amărăciunea Anei erau vădite. Mihuț o citi și o reciti,

o tălmăci şi o răstălmăci. Apoi, luă o mare hotărîre: se va duce la mamina.

Se nimerise să fie tocmai vacanţa de primăvară. Puse totul la cale în mare taină. Nimeni nu trebuia să afle, ca nu cumva să fie oprit.

Mai întîi avea nevoie de bani. Avea o singură cale: să-i ceară unchiului Costi care încasa leafa Anei. Îi spuse că Ana i-a scris să-i trimită un mandat. „Are nevoie de urgenţă", minţi el. E foarte greu să minţi, Ana nu ar fi fost mulţumită.

Mihuţ îşi găseşte o scuză, gîndindu-se la scopul pe care-l urmăreşte şi la care nu ar renunţa în ruptul capului.

Aburel îi dădu banii fără să bănuiască nimic. Primul pas era făcut. Acum hotărî să se destăinuiască lui Ţumbri.

— Aş avea nevoie de o salopetă, spuse el. Cum să facem rost?

— Salopetă? se miră Ţumbri. Ce să faci cu ea?

— Să mă deghizez. Vreau să pătrund în uzina în care lucrează mamina. Trebuie să mă strecor acolo neobservat.

Ţumbri rămase încremenit.

— Şi de ce ţii morţiş să pătrunzi acolo?

— Tu nu înţelegi nimic, cap de lemn! Au început încercările la cuptorul cel nou pentru producerea neo-siderului.

Ţumbri pufni în rîs.

— Şi fără tine nu se produce?

— Nu eşti tu prietenul meu? întrebă grav Mihuţ.

— Ce vorbă e asta? Sigur că sînt!

— Dacă eşti, trebuie să înţelegi... Mamina este necăjită. Nu-i reuşesc încercările. Trebuie să fiu lîngă ea, s-o încurajez. Să văd eu cu ochii mei ce se întîmplă acolo. Trebuie să facem rost de o salopetă.

Răscoliră toate cuferele şi dădură de o salopetă veche de-a Anei, de pe cînd făcea practică la o fabrică metalurgică.

Mihuţ o îmbrăcă. Era cam largă, dar încolo îi venea bine. Se privi în oglindă şi rămase foarte mulţumit: semăna aidoma cu un tînăr ucenic sau practicant şi va putea pătrunde în uzină.

Misterul acestei plecări îi încîntă pe amîndoi. Umblă în vîrfuri, vorbesc în şoapte. Tantinei şi unchiului Costi i-au spus că Mihuţ pleacă într-o excursie cu Matei.

În ziua plecării, Ţumbri l-a petrecut la gară, deşi abia putea păşi, sprijinindu-se într-un baston. Se avîntară în forfota de pe peron, în căutarea trenului cu care va pleca Mihuţ, apoi în căutarea vagonului. Aventura li se pare minunată. După ce şi-a luat locul în primire, privesc în jurul lor, la călătorii grăbiţi, la vagonetele cu bagaje, la hamalii care zoresc cu geamantanele pe umăr.

Pufnind şi zvîrlind aburi pe nări, locomotiva s-a pus în mişcare, trăgînd vagoanele după ea.

De la fereastră, îi face bezele lui Ţumbri.

— Să ne vedem cu bine!

Apoi se instalează între un bărbat trupeş în uniformă şi o tînără femeie cu un copil în braţe.

S-a înserat. Oraşul a rămas departe în urmă. Umbre de pomi aleargă împotriva trenului, trec violent pe la fereastră şi parcă ar privi curioase înăuntru.

Copilul orăcăie într-una.

— Îi e foame, spune femeia. Vrei să-l ţii o clipă, să-i scot biberonul din sacoşă?

— Daţi-l încoace! spune Mihuţ, inimos ca totdeauna. A luat pruncul în braţe şi începe să-l legene cu nădejde. Iată-l şi doică! Ce ar mai rîde Ţumbri dacă l-ar vedea acum!

— E fetiţă? întrebă ca să spună ceva.

— Nu vezi că are moţ albastru? spune mama cu reproş în glas.

— Da! Aşa e! Şi cîţi ani are? se interesează.

— Ce ani? N-are decît cinci luni, mînca-l-ar mama!

Mihuț găsește că e mai prudent să tacă. Competența lui în materie e foarte limitată.

Între timp pruncul a simțit schimbarea. A deschis niște ochi mari, spălăciți și a încetat țipetele, deocamdată. Pesemne că îi place felul cum este legănat.

Ca să-l înveselească, Mihuț face niște schime de tot hazul, boțindu-și fața ca o mască din Senegal; și izbutește.

Copilașul stă la îndoială dacă să rîdă sau să plîngă. Dar pe urmă cască o gură știrbă pînă la urechi și dă un chiot vesel; mînuța lui gingașă prinde un deget al lui Mihuț și-l ține strîns. Între timp s-a pregătit biberonul și femeia își ia pruncul înapoi, mulțumindu-i.

Mihuț a amorțit, ce-ar fi să iasă puțin pe culoar? Se apleacă pe fereastră să privească afară, în întuneric.

Vîntul îl izbește în obraji, se încurcă în părul lui. Scînteile și zgura îl obosesc. În curînd, se întoarce în compartiment și se așază pe locul lui, încercînd să adoarmă.

Se trezește deodată cu nasul înfundat într-o blană cu miros de sălbăticiune. Deschide ochii buimăcit. În locul ostașului stă acum un vînător, care a agățat doi iepuri în dreptul lui Mihuț. Acesta întoarce capul, își înfundă mai bine cascheta pe ochi. Toți dorm în compartiment. Femeia moțăie și ea cu copilul la sîn.

„Te duc... te duc... te duc...", îi cîntă roțile veșnicul lor refren și-l apropie necontenit de ținta călătoriei.

Cum începe să mijească de ziuă, Mihuț se repede pe culoar și se așază de strajă la fereastră.

În curînd trenul încetinește, ca să intre în gară. Au ajuns la combinat.

Pe albastrul fără cusur al cerului se profilează clădiri gigantice, care prin trăinicia lor parcă păzesc intrarea în oraș.

Mihuț coboară printre cei dintîi. Iuțind pasul, pornește în căutarea Anei. Îi e cam teamă: ce-o să zică mamina? Poate că se supără...

Printre nesfîrșitele șiruri de camioane, se îndreaptă spre inima cetății oțelului. Și-a îmbrăcat salopeta și, mulțumită ei, nimeni nu-l bagă în seamă. Dar se simte mic și pierdut în mijlocul freamătului și mișcării care se țese în jurul lui. Pe șine trec lanț vagoane încărcate cu minereu de fier, în văzduh se încrucișează vagonetele funicularului într-un neîncetat du-te-vino. Totuși își ia inima în dinți și înaintează voinicește.

În fața lui un șir de stranii și colosale construcții suspendate, din grinzi metalice, întretăiate ca niște gherghefuri în spațiu și parcă fără contact cu pămîntul. Mai departe, șase cilindrii fără ferestre, fără creneluri, sfidînd norii. S-ar crede în preajma tainițelor în care lucrează uriașii lui Vulcan, dacă n-ar bănui că acestea sînt furnalele în care se produce fonta. Macarale uriașe se mișcă încet, cu mișcări greoaie și stîngace de dihănii preistorice. Domol, își întorc gîturile lungi, își cască boturile flămînde, își arată într-un rînjet dinții ascuțiți: s-apuce, să ridice și să-și scuipe iar îmbucătura.

Un zgomot surd îl întîmpină și-l însoțește, crescînd la tot pasul.

Pămîntul se cutremură, vibrează, cu vuietul roților, al motoarelor. Intimidat, Mihuț întîrzie un răstimp în fața porților larg deschise.

Apoi se hotărăște deodată, strecurîndu-se între două camioane. Dar portarul l-a zărit.

— Stai, măi băiete, unde te duci?

Voise să pară nepăsător, păși spre el cu mult ifos, scoțînd pieptul în afară.

— Caut pe mama, pe cercetătoarea Ana Păun, care lucrează aici, la combinat, la niște încercări. Trebuie să-i vorbesc ne-

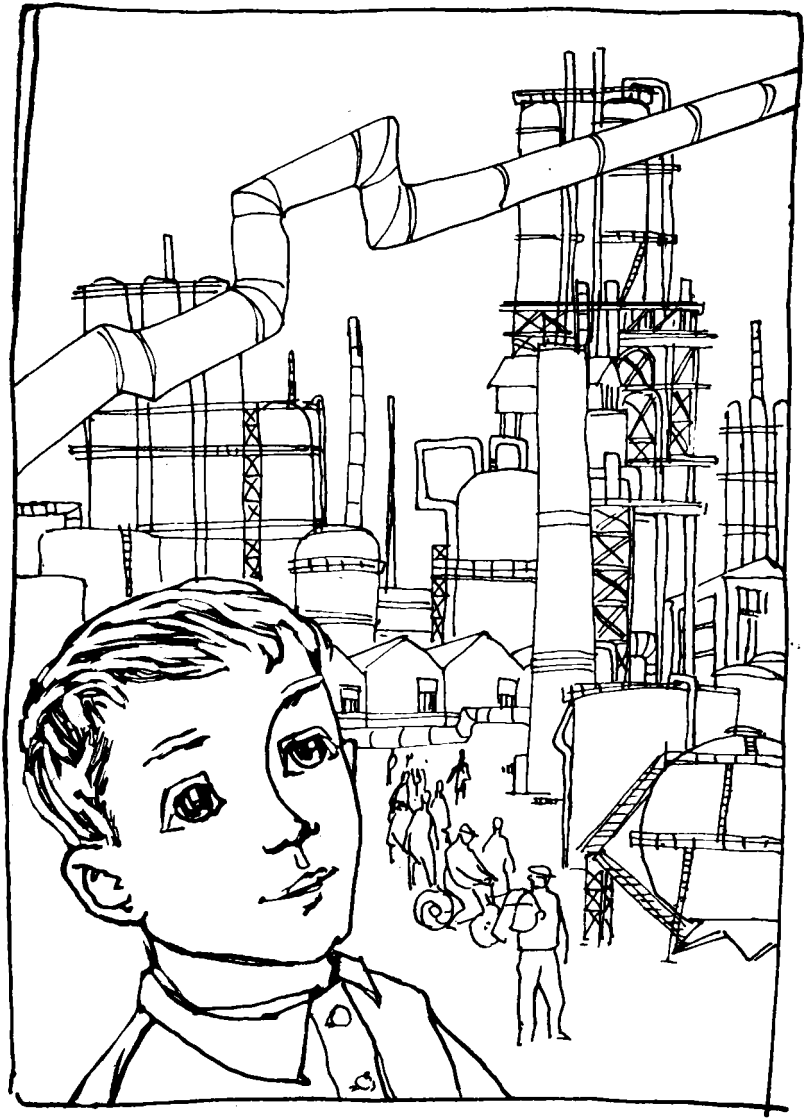

apărat. Numele Anei Păun i se părea un fel de iarbă a fiarelor care descuie toate zăvoarele.

— Așa vezi! Cauți pe mămica! îl maimuțări portarul. Ți s-a făcut dor de ea? Las-că ai să-i spui acasă la prînz ce ai de spus.

— Am să-i fac o comunicare urgentă, stărui Mihuț. Am fost chemat aici...

— Cine te-a chemat? Pe mine nu m-a înștiințat nimeni. Lasă, lasă, cunosc eu astea. Ia-o din loc!

— Întrebați la telefon! Ana Păun, vă rog mult!...

— Pe cine să întreb? N-avem nici o Ana Păun, se îndîrji portarul, consultîndu-și catastifele.

— Întrebați pe inginerul-șef, sau pe tovarășul director, stărui Mihuț, tremurînd de supărare.

— Așa vezi! că tovarășul director are timp de pierdut cu unul ca tine.

Se frămîntă un timp, căutînd o soluție. Apoi deodată își aminti de numele maistrului din fotografia trimisă de Ana. O purta în buzunarul de la piept. O scoase, o mai privi o dată, apoi se hotărî:

— Chemați-l pe maistrul Ilie Miclăuș.

— Miclăuș lucrează în schimbul doi. Și acum ia-o din loc. Aici nu-i nici cămin, nici creșă.

Adînc jignit, Mihuț se retrase. Rămase să chibzuiască dincolo de poartă.

El voia să intre cu orice preț în uzina atît de strict păzită. Cum să se strecoare? Portarul cel fioros era mereu la postul său. Numai Ilie Miclăuș putea să-l ajute. S-ar mai fi putut ca între timp să iasă Ana. Trebuia să stea de strajă.

Se așeză pe o piatră, la marginea șoselei. Apoi se duse să cumpere doi covrigi de la chioșcul cu răcoritoare și începu să îmbuce, ca să-și mintă nerăbdarea.

Trecură cîteva ceasuri...

După ce își mîncase covrigii, și mai băuse și un sirop, Mihuț se plimba încoace și încolo pe șosea, cu ochii țintă la poartă. Nu apărea nici Ana, nici Miclăuș, cum trăgea el nădejde.

— Uf! Nu se mai face ora două!?

Cînd se aștepta mai puțin, un șuierat strident de sirenă îi sfîșie auzul, acoperind toate celelalte zgomote.

Se așează de strajă lîngă poartă, cu fotografia într-o mînă.

O echipă de muncitori ieși în curînd. Schimbau o vorbă între ei, aprindeau o țigară, plecau în grupuri, grăbind spre casă.

Alții se îndreptau spre poartă. Mihuț privește atent pe fiecare. Dar sînt mulți. Dacă tocmai cel căutat îi scapă?

Se hotărăște să întrebe pe un vlăjgan cu mustăți pleoștite.

— Mă rog frumos, vreau să vorbesc cu maistrul Ilie Miclăuș!

— Cu Miclăuș? se miră lunganul. Apoi caută cu ochii prin mulțime. Iacătă-l că vine colea.

Mihuț alergă la el. Îl recunoscu îndată. Arăta întocmai ca în poză. Avea mîini mari și vînjoase, figura deschisă și hotărîtă, privirea atentă a omului care trăiește printre mașini. Îi dădu ziua bună zîmbind. Miclăuș se opri în loc nedumerit.

— Tovarășe Miclăuș, ce bine-mi pare! Aș vrea să-ți spun două vorbe. Te-am cunoscut după poză. Și-i arătă fotografia. Matale o cunoști pe Ana Păun? Eu sînt fiul ei.

De data aceasta numele își făcu efectul dorit.

— O cunosc, cum nu! spune Miclăuș cu glas prietenos, luminîndu-se la față. Dar ce cauți aici?

— Pe mama o caut. Vrei să mă duci la ea? Trebuie să-i comunic ceva foarte grav. Așteptă răspunsul cu respirația tăiată.

— Apoi că Ana Păun e tocmai în laborator la ora asta.

— Du-mă, te rog, la ea!

Citea o rugă atît de fierbinte în ochii lui, încît Miclăuș se înduplecă.

— Bine! Om vedea. Așteaptă-mă aici! Se duse spre ceasul de pontaj, apoi intră în uzină.

Mihuț rămase singur. Rînd pe rînd, muncitorii treceau pe la pontaj și se duceau la treburile lor.

Curtea rămase pustie.

Mihuț pierduse nădejdea să-l mai vadă pe Miclăuș, cînd îl zări venind spre el.

— No, hai repede! Nu am timp de pierdut.

Între timp, se schimbase portarul. Cel nou nici nu luă seama la băiatul în salopetă care-l însoțea pe Miclăuș.

Acesta îi făcu cu ochiul, cu un zîmbet complice.

— Crede că ești Niculiță al meu! Că sînteți de o vîrstă.

Iată-i trecuți de zona primejdioasă.

Străbătură curtea și intrară în sfîrșit într-o încăpere lungă, luminată cu neon. Într-un colț erau potire și retorte uriașe, cupole și căzi, un laborator reprodus în proporții gigantice care-l încîntă pe Mihuț.

Ana ședea la o masă, aplecată asupra unor coloane de cifre. Era obosită și trasă la față. Ochii îi luceau de febră în cearcăne vinete.

— Mamino dragă!

Ea ridică fruntea uimită. Clipi des. Parcă nu-i venea să-și creadă ochilor. Chipul i se însenină și un zîmbet îi înflori pe buze.

— Mihuț! Tu aici?

— Chiar eu, mamino! Ce te uiți așa la mine? Parc-ai fi Hamlet cînd vede umbra tatălui. I se aruncă rîzînd în brațe.

— Sînt chiar eu în carne și oase! Să nu mă certi! Am venit fiindcă am simțit că ai nevoie de mine.

— Mihuț! Dragul meu! suspină Ana. Ce bine-ai făcut! Ce bine e să te simt lîngă mine!

Îl strînse mai tare la piept.

Mihuț se depărtă apoi puțin și privi în jurul său.

— Hm! Îmi place laboratorul tău. Dar ce e cu temperaturile despre care mi-ai scris? Tot nu se ridică?

— Ba da, Mihuț! Dar am întîmpinat dificultăți mari. Și acum vine ce-i mai greu. Mîine sosește o comisie numită de minister ca să constate rezultatele experimentărilor.

— Lasă, mamino, că toate au să meargă strună acum, că sînt și eu aici. Tu știi că nimic nu-mi rezistă.

Ana rîde fericită. Prezența lui îi dă curaj.

— Bine, Mihuț. Așa să fie! Ce facem acum? Să merg cu tine la Casa de Oaspeți. Ai mîncat ceva?

— Doi covrigi și o limonadă.

— Vai, Mihuț! Eu trebuie să isprăvesc niște probe. Pînă atunci am să te duc la bufet să guști ceva.

— Se aprobă! Dar aș vrea... mamino, să nu te superi? Ce mult aș vrea....

— Hai, spune!

— Să dau și eu o raită prin uzină. Cum să fac?

— Sigur, Mihuț! Cerem învoire de la inginerul-șef și te dau în primire maistrului Miclăuș să te ducă peste tot.

Inginerul Dima era un bărbat încă tînăr și voinic. Chipul lui smead și colțuros se lumină de un zîmbet, la vederea lor.

Ana i-l înfățișă pe Mihuț.

— Fiul meu! Aș cere pentru el îngăduința să viziteze uzina. Să aibă ce povesti pionierilor la întoarcere.

— Să i-o dăm! Dima scrise ceva pe un bilet și i-l întinse.

— Tovarășă Păun, poți fi liniștită. O să ieșim bine la examen. S-a făcut controlul întregii instalații. Totul e în stare perfectă.

Dima îl chemă apoi pe Miclăuș.

— Mîine dimineață la șase îmi pui în funcțiune cuptorul electric cu arc, ca să furnizeze oțelul topit.

Acum du-te cu băiatul, și plimbă-l prin uzină. Du-l și în sala cuptorului.

Porniră să colinde prin uzină. Mihuț pășește cu sfială prin împărăția mașinilor, minuite vertiginos de forțe nevăzute, pe un fond asurzitor de vuiete vulcanice.

Trecură printr-o hală vastă cu cuptoare mari, pline de blocuri incandescente, care alunecă unul cîte unul pe rulouri și apoi, prinse între două valțuri, ca printr-o minune, se subțiie, se încovoaie, se prefac în șerpi de foc, ce se tîrăsc peste tot locul, se zvîrcolesc, se împletesc și-ți iau ochii.

Fețe spoite cu negru, fețe tinere asudate, cu dinții sclipitori și ochelari de sticlă afumată, se întorc spre el, curioase.

Miclăuș îi strigă ceva. Glasul se pierde în zgomotul asurzitor.

— ...laminoarele...

A înțeles că aici se laminează fierul. Dar după ce Miclăuș a schimbat cîteva vorbe cu șeful de echipă, au trecut mai departe.

Au străbătut săli și hale nenumărate. Mihuț se simțea un fel de Gulliver rătăcit în țara uriașilor. Căci numai uriași puteau fi cei ce erau în stare să mînuiască asemenea mașini colosale.

Au ieșit apoi în curte, îndreptîndu-se spre un pavilion izolat.

Pătrunseră într-o sală înaltă și vastă ca o catedrală.

— Iat-aci e sala cuptorului, spuse Miclăuș.

Mihuț păși cu sfială. Inima îi bătea cu putere.

O jumătate din sală era ocupată de cuptorul în care se va desfășura geneza metalului nou. Iar pe un perete întreg, o simfonie în alb și negru, marmură și ebonit. Fel de fel de pîrghii, roți, ace, minutare, semicercuri cabalistice: erau tablourile care comandau întregul proces tehnologic.

— Apăi, de acu rămînem aici, să fac eu un control.

Miclăuș se apucă de lucru, controlînd panou cu panou. După ce privi la el un timp, Mihuț se apropie de cuptorul uriaș, îi dădu ocol, se sui pe scăriță pînă la tavan.

Cînd sfîrși controlul, Miclăuș veni lîngă el.

— Amu, sînt gata.

— Eu nu înțeleg. Explică-mi și mie, tovarășe Miclăuș, de ce trebuie un cuptor cît un turn de cetate ca să producă firul acela de fier, subțire ca o sîrmuliță?

— Apăi, cuptorul nostru nu-i un cuptor ca toate celelalte. E făcut din două corpuri. În cel de la mijloc curge oțelul topit și se încălzește pînă la 2 740°, temperatura de vaporizare a fierului.

Mihuț slobozi un fluierat admirativ.

— Phiii! 2740! Și cum de reușiți să obțineți o temperatură atît de ridicată?

— Vezi că în peretele de cărămidă refractară e montată o spirală de grafit, prin care circulă curenți de înaltă frecvență.

Mihuț își luase rolul în serios și nu-l slăbea de loc pe maistru cu întrebările.

— Spuneai că e compus din două corpuri. De ce?

— Cel de al doilea corp e așezat în jurul celui din mijloc ca un inel și e încălzit prin căldura radiată de corpul principal.

— Și la ce servește?

— La vaporizarea celorlalte elemente care se găsesc în oțel, în afară de fier și carbon. În el, temperatura este numai de 2 000°.

Mihuț rămase pe gînduri.

— Și cînd se încinge cuptorul ăsta la 2 000°, nu se vaporizează și oamenii care stau în jurul lui?

Miclăuș izbucni într-un hohot de rîs.

— Iaca! Ce-ți veni în minte! Oamenii își văd de treabă. Nici nu-i doare capul.

Mîngîie cu mîna peretele de cărămidă refractară.

— Ai spus doar că aista e un zid ca de cetate. Face o izolație perfectă.

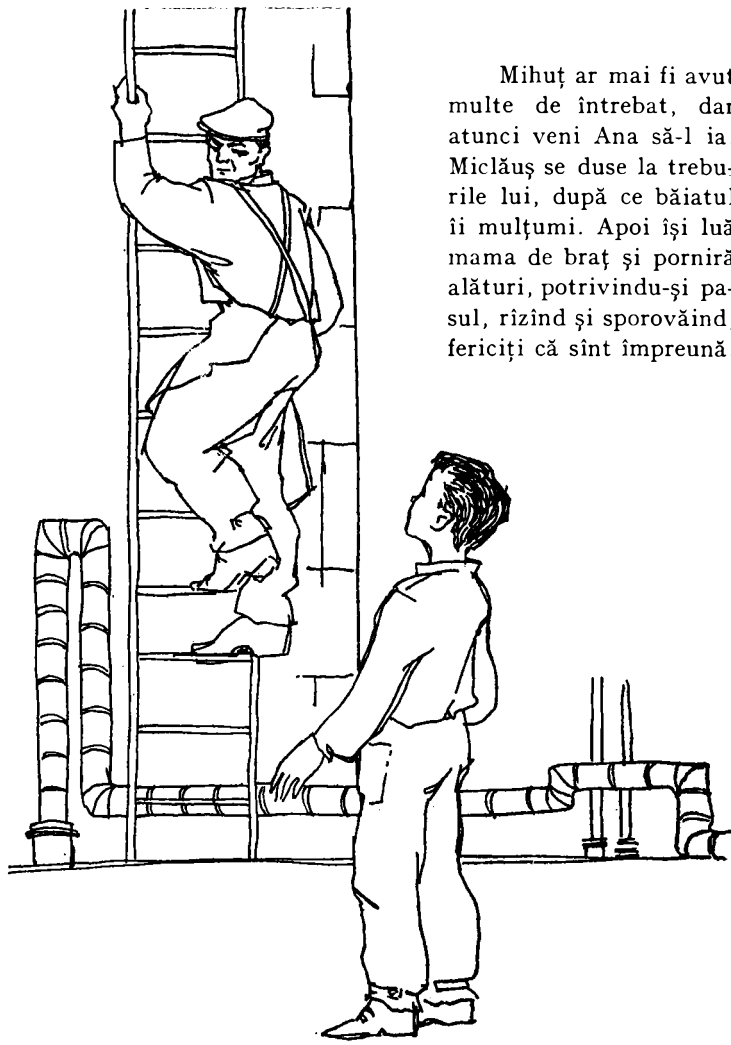

Mihuț ar mai fi avut multe de întrebat, dar atunci veni Ana să-l ia. Miclăuș se duse la treburile lui, după ce băiatul îi mulțumi. Apoi își luă mama de braț și porniră alături, potrivindu-și pasul, rîzînd și sporovăind, fericiți că sînt împreună.

În seara aceea, Mihuț a avut multe de povestit.

Au sfîrșit cina. Noaptea e călduță, plină de mireasma zarzărilor în floare. Au trecut pe un balcon, de unde se vede uzina cu miile ei de lumini, licărind în beznă. Acolo lucrul nu încetează o clipă.

— Așteaptă să vezi! spune mamina.

Deodată, în întuneric, o jerbă luminoasă își înalță scînteile pînă la cer, unde se unește cu stelele...

— Fonta topită, Mihuț, spune Ana.

Alte rîuri de lavă se prăvălesc în cascade sclipitoare. Totul a durat cîteva clipe. Apoi întunericul le-a înghițit. Dar peste un scurt răstimp vor începe iar. Oamenii stau necontenit de veghe. Munca asta, care seamănă cu a titanilor, lui Mihuț i se pare cea mai frumoasă.

— Aș vrea să rămîn aci, declară el. Vreau să fiu maistru la fel cu Ilie Miclăuș.

Ana zîmbi. Era obișnuită cu avînturile lui Mihuț, care în fiecare lună își alegea altă profesiune.

— Parcă voiai să fii cosmonaut?

Mihuț ezită o clipă:

— Vreau să lucrez în uzină. Ce să caut în Cosmos, cînd pot face lucruri atît de mari pe Pămînt?

Uzina i se păruse o descătușare de forțe supraomenești. Încercă să-i explice maminei.

— Vezi tu, cînd eram mic eu voiam să fiu călăreț acrobat, apoi vînător de tigri. Apoi am vrut să fiu mecanic de locomotivă, aviator, chimist, medic, cosmonaut, mai știu și eu? Dar acum mi-ar place să fiu stăpînul mașinilor într-o uzină!

Mihuț nu-și putea spune gîndul tot în cuvinte, cum ar fi vrut, dar se străduia, ajutîndu-se și cu mîinile.

— Mașinile sînt ca niște monștrii de fontă și oțel. Trebuie mai întîi să-i gîndești, apoi să-i înfăptuiești, apoi să le porun-

ceşti să te slujească. Fiecare lucru pe care l-am văzut acolo îşi avea rostul lui şi era însufleţit, ca în poveste.

— Da, Mihuţ, ce e drept, maşina e ascultătoare şi e o prietenă credincioasă omului. Are şi ea o inimă care bate, un ochi care poate vedea uneori în întuneric, o forţă însutită faţă de a omului, o forţă strunită şi cuminte. Dar să lăsăm discuţia pe mîine. Acum, cred că ar fi bine să mergem la culcare. După noaptea nedormită şi după atîtea emoţii, nu se poate să nu-ţi fie somn.

Mihuţ tăgădui, dar ochii i se închideau pe jumătate. Fusese de ajuns cuvîntul *somn*, ca să aducă un fel de toropeală în tot trupul şi o greutate ca de plumb în pleoape. Şi, sub privirea Anei, plină de dragoste, Mihuţ alunecă pe nesimţite în fîntîna viselor. Ana, în schimb, nici nu închise ochii.

Cînd abia mijea de ziuă, se sculă din pat şi începu să se îmbrace. Îşi dădea seama că ziua de azi era hotărîtoare şi nu mai avea astîmpăr. Umbla în vîrful picioarelor, cu grijă, să nu-l trezească pe Mihuţ. El însă deschise ochii.

— Mă iei şi pe mine, mamino?

— Nu se poate, Mihuţ. Doar ai vizitat totul...

— Da. Dar e altceva să văd cuptorul în funcţiune. Nu pot să stau şi eu într-un colţişor?

Ana era neînduplecată.

— Nu!

Mihuţ se posomorî.

— Hai, fii băiat cuminte! Nu insista! Îl mîngîie uşor pe obraz. Du-te şi te plimbă prin oraş. Ne vedem la prînz. Urează-mi succes.

— Succes, mamino! Îi aruncă braţele în jurul gîtului şi o sărută. Am să strîng pumnii.

Dar cum ieşi ea din odaie, sări din pat, îşi trase salopeta la iuţeală şi o zbughi pe uşă.

O zări pe Ana la cantină, cu un pahar cu ceai dinainte. Se strecură grăbit, ferindu-se să nu fie văzut. Odată ajuns în stradă, o luă la picior. Căută în buzunar biletul de intrare semnat în ajun de inginerul Dima. Ştia acum ce are de făcut: să profite de intrarea schimbului de dimineaţă şi să se ascundă undeva ca să asiste şi el la experienţe.

* * *

Din ascunzătoarea lui, între stivele de cherestea şi cărămizi, Mihuţ privea ţintă spre uşa sălii cuptorului.

Sirena şuieră lung: intra schimbul de zi.

Umbrele care se perindau prin faţa uşii dispărură. Sala părea pustie.

Era momentul cel mai potrivit. Mihuţ îşi părăsi ascunzătoarea şi se aventură în curtea uzinei, furişîndu-se pe lîngă grămezile de materiale de construcţie.

Ajunse în sală fără să întîmpine nici o greutate. Descoperise acolo în ajun o mică deschizătură între cuptor şi perete, în care tocmai bine se putea cuibări. Se strecură înăuntru şi aşteptă.

Comisia se întruni la unsprezece. Preşedintele, un bărbat înalt şi uscăţiv, între două vîrste, cu o ţinută solemnă de profesor, era urmat de doi membri mai tineri. Ana ţinea iarăşi fruntea sus. Nu se îndoieşte de izbîndă, ca şi Mihuţ, ca şi Dima, ca şi Miclăuş. Liniştită, plină de încredere, îl asculta pe Dima, care explica membrilor comisiei funcţionarea cuptorului.

Vorbea limpede, cu multă siguranţă, dezvăluind întreg secretul procesului tehnologic.

În acelaşi timp desfăşura pe un panou un plan care reprezenta o secţiune a cuptorului, arătînd pe el aşezarea celor două compartimente.

— Cum se face alimentarea cuptorului cu oţel? se interesă un membru din comisie.

— Corpul inelar este racordat printr-o conductă din material refractar la cuptorul electric pe care-l vedeți în camera de alături și de la care primește oțelul în stare topită.

Mihuț, care încercase să iasă din ascunzătoarea lui, unde căldura devenise insuportabilă, nu nimeri cum să se ascundă, cînd mîna lui Dima arătă spre camera cuptorului electric.

Inginerul se întrerupse un moment ca să citească temperatura. Termometrele arătau 1 200°.

În sală, în ciuda ventilatoarelor și a instalației de aer condiționat, domnea o căldură înăbușitoare.

— Am putea spune că sîntem în luna lui Cuptor, șopti un membru al comisiei la urechea vecinului.

— Procesul de fabricare este continuu? întrebă președintele, ștergîndu-și fruntea brobonată de sudoare.

— Evident! Dar pînă la stabilirea presiunilor și temperaturilor de regim, trebuiesc făcute o serie de manevre pe care le vedeți aci. Arătă pe plan.

— Și pe unde iese metalul în forma lui cea nouă? întrebă președintele, care urmărise cu mult interes expunerea.

Inginerul Dima arătă un fel de ochi magic, prin care se putea privi în interiorul compartimentului de destindere al gazelor.

— Alt mijloc nu avem, explica el, deoarece cuptorul acesta e închis etanș, ca să nu se piardă argonul, care, chiar după destindere, are încă o temperatură de circa 200°.

Președintele și apoi ceilalți membri își puseră ochiul la gemuleț: înăuntru se zărea orificiul prin care urma să iasă noul metal, puternic luminat de un proiector montat în perete.

Temperatura continuă între timp să crească. În curînd atinse 2 000° în cuptorul inelar.

Toți ochii erau îndreptați spre termocuplul cuptorului.

Gradația 2 750° era marcată pe cadranul aparatului cu o linie roșie, vizibilă de la distanță.

Acul indicator se mișca încet. După un timp, care păru nesfîrșit, se suprapuse peste semnul roșu.

Se auzi glasul lui Dima.

— Deschideți șubărul!...

Cei de față se apropiară din nou de ochiul magic al cuptorului. Președintele comisiei privi cel dintîi.

O așteptare încordată se citea pe toate chipurile. Președintele se întoarse spre ceilalți.

Părea dezamăgit și dezorientat.

— Nu s-a produs nimic. Nu se vede nici o schimbare la orificiul de ieșire. Glasul suna plin de îndoială.

— Cum e posibil?

Mai întîi Dima, apoi Ana și cu inginerul proiectant trecură pe rînd să privească.

— Și totuși e adevărat! spuse Dima. Nu-mi explic de ce... În orice caz vom ridica temperatura, ca să înlesnim evaporarea fierului.

Dădu comenzile necesare.

În curînd acul aparatului, depășind linia roșie, atinse 2 800°, apoi 2 900°...

Ana ședea cu ochiul lipit de gemuleț. La orificiul de ieșire nu apărea nimic.

Membrii comisiei șopteau între ei.

— Dacă-mi dați voie, vorbi Dima, consultînd-o pe Ana cu privirea, vom face o verificare. Cîteva minute numai...

Se citi la tablou presiunea gazului în cuptor, presiunea, temperatura și debitul gazului după destindere.

Șeful colectivului de proiectare le urmărea cu atenție.

— Toate valorile citite corespund perfect celor prevăzute în proiectul instalației, numai presiunea și temperatura în ca-

mera de destindere sînt ceva mai scăzute, spuse el în cele din urmă.

— Atunci? întrebă președintele. Cum explicați că nu se vede nici o urmă din așa-zisul neo-sider?

— Nu pot să înțeleg, îngăimă Dima. Privi și el întrebător spre Ana.

— Nici eu. Ana făcu o sforțare vizibilă ca să vorbească. Cred că ar trebui să amînăm experimentarea. Trebuie să fie un defect în instalație.

— Poate că ar trebui să se cerceteze întreaga instalație din nou, ca să stabilim cauzele. Dumneata ce crezi?

Președintele se adresase inginerului-șef proiectant. Acesta înălță umerii.

— Cred că o nouă verificare este de prisos. Nu e de vină instalația. Ea corespunde din toate punctele de vedere și funcționează perfect, așa cum s-a putut constata din citirea aparatelor. Dacă nu se obțin rezultatele așteptate înseamnă că procedeul e greșit.

Președintele ascultase explicația, dînd din cap, nemulțumit.

— Ce e de făcut? Dacă totul e în perfectă ordine și nu se produce metalul, e inutil să mai insistăm, se consultă încet și cu ceilalți membri ai comisiei. Apoi luă cuvîntul: Cu regret sîntem nevoiți să facem o încheiere scrisă asupra rezultatelor negative ale încercărilor, ca s-o înaintăm conducerii ministerului, cu concluzia că nu-și mai are justificare continuarea experimentărilor acestui procedeu.

Ana a ascultat vorbele seci, oficiale, parcă nu ar fi privit-o pe ea. Le repeta în minte ca să le prindă înțelesul: „rezultate negative"... „continuarea experimentărilor... nu-și mai are justificare"...

— Nu se poate! S-a pomenit strigînd, sugrumat, ca într-un coșmar. E o greșeală... O să descoperim greșeala... Dați-ne timp!

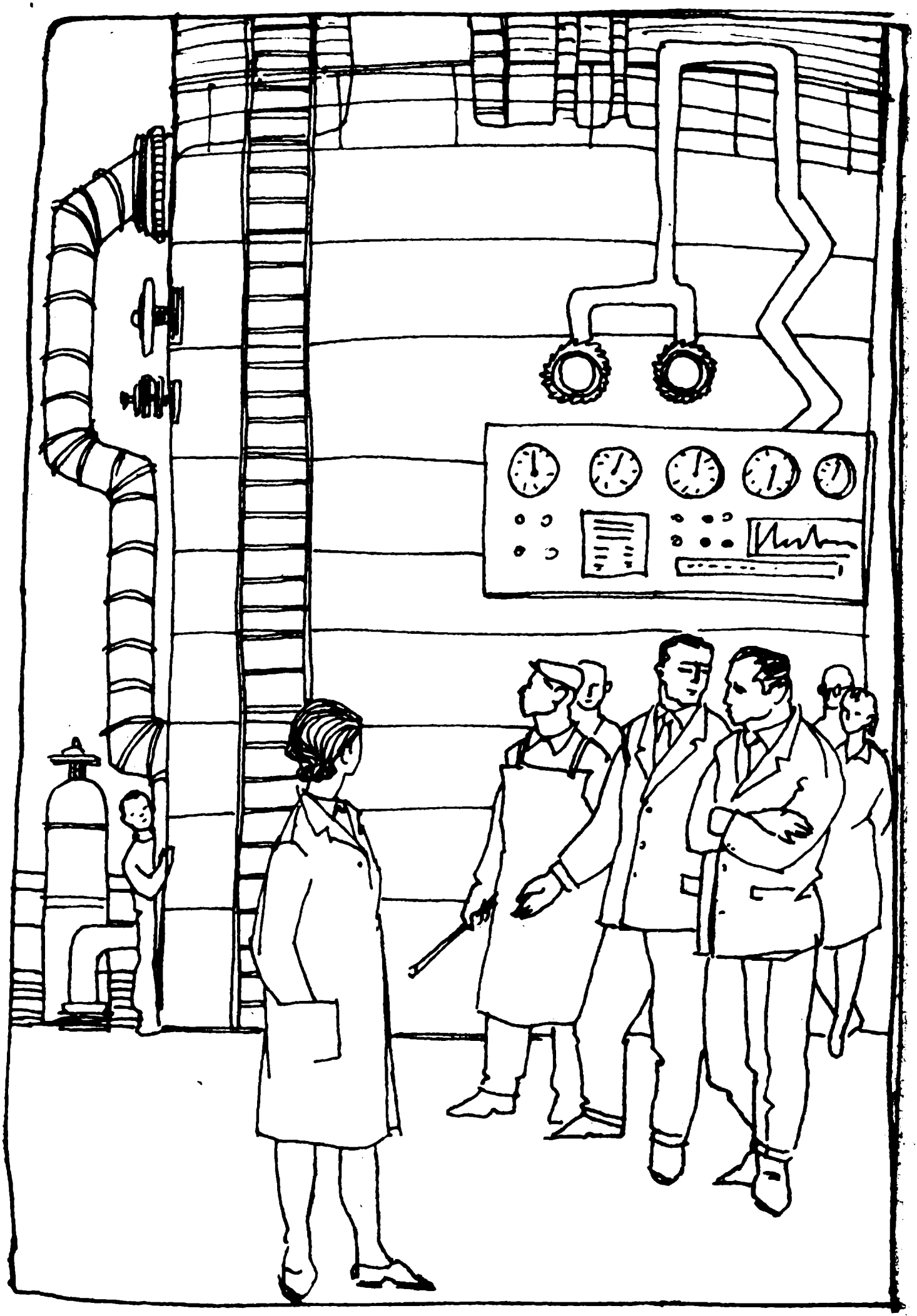

Toți ochii s-au îndreptat spre ea. Președintele o privi îndioșat.

— Tovarășă Păun, regret că trebuie să-mi fac raportul meu așa cum am spus. Încercarea dumitale nu poate fi considerată o realizare industrială. De prisos să cheltuim și bani și timp.

Ana își încleștă mîinile una de alta, își mușcă buzele... să nu plîngă... Totul se sfîrșise. Toată munca ei și toate nădejdile se surpau într-o singură clipă.

Trecu printre cei de față, clătinîndu-se, fără să vadă pe nimeni. Îi venea ameteală. Genunchii îi tremurau. Simțea că n-o mai țin picioarele.

Merse să se rezeme de ușa sălii și închise ochii...

* * *

În carcera lui îngustă, Mihuț începuse să amorțească. Iată că o dată statura lui măruntă îi fusese de folos. Altfel n-ar fi putut încăpea în deschizătura aceea mică și joasă dintre cuptor și perete, deasupra tubului care aducea oțelul topit din cuptorul electric din cealaltă cameră.

Dar șederea acolo nemișcat era un chin, pe care de-abia îl mai putea îndura.

Deodată, ceva îi atrase atenția.

Lîngă el auzea un șuierat subțire, ceva care semăna cu fîșîitul unui ceainic înfierbîntat. Cînd întoarse capul să vadă de unde vine zgomotul, i se păru că vine din peretele cuptorului. Descoperi o fisură fină între cărămizile refractare, prin care țîșnea un jet subțire de gaze calde. Era la mare încurcătură. Ce trebuia să facă? Să strige? Să iasă? Dar cum să apară în fața comisiei? Scoase batista din buzunar și o puse în dreptul fisurii, încercînd s-o astupe.

Dar nu ajută la nimic. Zgomotul continuă. Începuse să-i fie frică. Dacă se întîmplă vreo explozie? Trebuie să dea de știre... Pe de altă parte suferea cumplit de căldură.

Fruntea îi era brobonată de sudoare, care i se scurgea pe obraji. Își șterse de cîteva ori fața cu batista.

Își uită însă cu totul de nemișcarea lui silită și de fierbințeala cuptorului cînd începu să urmărească fazele experimentării și își dădu seama că ea nu se desfășura așa cum fusese prevăzut. Înțelese că era o înfrîngere pentru Ana și că ea suferea cumplit.

Cînd auzi strigătul ei de deznădejdie, nu se mai putu stăpîni. Ana era la doi pași de el. Sfîrșită de puteri, se rezemase de pervazul ușii.

Mihuț ieși din ascunzătoarea lui și o apucă de braț cu putere.

— Curaj, mamino!

Ana tresări și deschise ochii.

— Tu, Mihuț? Ce cauți aici? Și ce ai pe față? Degetele ei îi atinseră obrazul.

Era mînjit tot pe față ca un coșar.

— Nu știu! Eram asudat și m-am șters cu batista.

Ochii Anei se opriră asupra batistei pe care o ținea Mihuț. I-o smulse din mînă și o privi de aproape.

— De unde e praful ăsta pe batistă? șopti.

— Eu eram ascuns în dosul cuptorului. Acolo se auzea un fîșîit și eu am pus batista ca să împiedic gazele să țîșnească prin fisură.

— Ah! Am găsit! Strigătul ei îi făcu pe toți să tresară. Se apropiară uimiți. Neo-siderul! Iată-l! E aici!

Și flutură batista.

Rîdea și plîngea în același timp. Președintele, membrii comisiei, inginerii proiectanți o priveau cu milă, fără să înțeleagă. Biata femeie!

Dima veni lîngă ea.

— Te rog, stăpînește-te, îi șopti.

— E metalul nou, îți spun! Fierul condensat și-a făcut singur loc să iasă. De aceea nu apărea nimic la orificiu.

Toate capetele se aplecară asupra batistei pe care o ținea în mînă.

— Eu nu văd decît o batistă murdară, spuse președintele. De unde știi dumneata că pulberea aceasta e metalul căutat?

— Sînt sigură! Dați-mi voie! Îi fac examenul cristalografic îndată. Și se depărtă în grabă fără să mai aștepte răspuns.

Între timp, Dima se apropiase de Mihuț.

— Ai vorbit de o fisură. Arată-mi-o și mie.

Mihuț îl luă de mînă și se strecură iarăși în dosul cuptorului.

Cei de față, care comentau cu aprindere ciudata întîmplare, intrară în panică.

— Fisură în peretele cuptorului?

— Pericol de explozie!

— Să evacuăm sala!

Unii se și îmbulzeau spre uși. Dima se întoarse spre ei, liniștindu-i.

— Este o fisură fără importanță, prin care gazele ies aproape complet răcite. Se pierde numai o mică cantitate de argon. Tovarășe Miclăuș! Oprește alimentarea cuptorului! Închide șubărele orificiilor de ieșire!

Miclăuș execută comanda și luă toate măsurile pentru a grăbi răcirea cuptorului.

— Nu vom putea avea explicația înainte de răcirea instalației, spuse Dima...

— Și cît va dura asta! se interesă președintele.

— Trei, patru ore...

Nimeni nu se clinti din loc. Curiozitatea îi stăpînea pe toți.

— Poate că s-a produs înfundarea orificiului de ieșire a fierului, își dădu cu părerea un membru din comisie.

— Nu poate fi vorba de așa ceva, răspunse inginerul-șef. Gazele treceau normal, așa cum s-a văzut din măsura debitului.

— Dar dacă destinderea nu era suficientă pentru condensarea fierului? continuă președintele.

Inginerul proiectant-șef interveni.

— Era mai mult decît suficientă. Temperatura de destindere a gazelor a fost de 190°. Dacă ar fi conținut fier, el nu putea fi decît în stare solidă.

— Concluzia deci se impune! spuse președintele. Gazele nu conțineau vapori de fier.

În clipa aceea, Ana se înapoie. Chipul adineauri ofilit și palid strălucea de o frumusețe nouă. Se făcu tăcere. Ea vorbi liniștit, răspicat.

— Pulberea aflată pe batistă e aceeași cu neo-siderul obținut anul trecut în laboratorul de fizică atomică al profesorului Razu.

Cuvintele ei făcură senzație. Pofti apoi pe membrii comisiei în laborator ca să se convingă.

Între timp, răcindu-se cuptorul în parte, Miclăuș putu să demonteze duzele calibrate confecționate din wolfram și tubul în care erau montate, la orificiul de ieșire. Veni să-i raporteze inginerului-șef că totul e în ordine.

Misterul pulberii scăpate prin fisură nu putea fi încă lămurit. Miclăuș adăugă:

— N-am putut umbla încă la șubărul de închidere, tovarășe inginer. Eu parcă mă duc cu gîndul că acolo o fi buba, deși de afară nu se vede nimic suspect.

Și într-adevăr, cînd demontă mai departe și îl putu cerceta de aproape, se auzi un strigăt.

— De aici e toată povestea. La baza șubărului este o masă de fier care s-a solidificat.

Inginerul-șef păru uimit. Se gîndi o clipă, apoi spuse:

— Fă manevra de deschidere.

Miclăuș alergă la tablou. Cei de față văzură șubărul rotindu-se încet, dar impresia era că a rămas tot închis. Dima privi cu băgare de seamă.

Exista totuşi o mică deschizătură prin care ţîşnise un jet de gaze fierbinţi din cuptorul central.

— Acum totul se explică! strigă inginerul-şef. Reglarea şubărului a fost făcută greşit. La comanda de închidere, el era într-adevăr închis, dar la comanda de deschidere se deschidea atît cît să permită trecerea gazelor, dar destinderea lor se producea în mare măsură la ieşirea din şubăr, provocînd acolo pe loc condensarea fierului, în stare topită. Gazele de argon, trecînd apoi prin orificiul de ieşire, se mai destindeau o dată, dar fără fier. Din această cauză, temperatura şi presiunea de destindere obţinute erau ceva mai coborîte decît cele aşteptate.

Alte explicaţii erau de prisos.

Preşedintele hotărî să amîne încercările pe a doua zi pentru a reface montarea şubărului.

— Tovarăşa Păun are nevoie de odihnă după atîtea emoţii, spuse el, strîngîndu-i mîna cu căldură. Nu mai poate fi îndoială că mîine rezultatele încercărilor vor fi satisfăcătoare.

* * *

Rezultatele au fost într-adevăr strălucite. Probele luate din sîrma de neo-sider realizată au dat rezultate care au întrecut toate aşteptările.

Ana a primit felicitările comisiei şi asigurarea că în raportul lor vor cere să se treacă imediat la fabricarea în cantităţi industriale a noului metal.

Şi astfel, în bucuria înfăptuirii, toate greutăţile fură uitate.

— S-au sfîrşit toate cu bine, mamino dragă. Ia ghici cine este băiatul cel mai fericit din lume?

— Tu, Mihuţ!

— Eu, şi de ce? Fiindcă Ana Păun, mama sus-numitului, este o mare inventatoare.

— O mare inventatoare care fără prezenţa ta dădea greş. Mihuţ, neo-siderul îţi datorează foarte mult. Vino să te sărut.

UN ORAȘ CUM N-A MAI FOST ALTUL

Au trecut ani...

Au adus fire de argint în părul Anei, fără să-i știrbească întru nimic tinerețea sufletească.

Mihuț a crescut mult; a ajuns un lungan deșirat, cu mîini prea mari pe care le ascunde în buzunare, parcă i-ar fi rușine cu ele. Privirea lui isteață și zîmbetul mucalit au rămas însă aceleași și promit ca metamorfoza să fie trecătoare.

Șerban este azi arhitectul Șerban Păun. De nouă luni de zile se află împreună cu Matei Albu, undeva în Ardeal, unde s-a construit în cel mai mare secret un oraș nou. Nimeni nu știe nimic despre acele lucrări misterioase și în jurul lor se țes tot felul de legende.

Iată că a sosit în sfîrșit ziua cînd avea să se cunoască adevărul. Orașul era terminat. Și pentru inaugurarea lui s-au lansat nenumărate invitații. Din toate părțile lumii soseau delegați.

Trenuri încărcate se îndreptau de pretutindeni spre misteriosul oraș din munți.

Gerul era năprasnic, în iarna aceea de pomină. Profesorul Razu, care tînjea după iernile viscolite din copilăria lui, putea fi mulţumit. Călătorii se înghesuiau totuşi pe peroane, ca să prindă un loc. Încotoşmănaţi în blănuri şi căciuli uriaşe, încărcaţi cu pături şi termose, te duceau cu gîndul la o expediţie polară.

La fereastra vagonului, Mihuţ suflă într-un colţişor, încercînd să topească florile şi stelele de gheaţă care împiedică vederea. Ţumbri, alături de el, a izbutit să facă o lucarnă, şi priveşte lacom afară: cît vezi cu ochii, un giulgiu alb de zăpadă... Fără să-i pese de nămeţi, locomotiva înghite spaţiul, ca un balaur, trăgînd după ea şirul nesfîrşit de vagoane, albastre şi lucitoare, care parcă zboară pe şine.

— Cred că am atins 150 km pe oră, se bucură Ţumbri.

Mihuţ pufneşte dispreţuitor.

— Asta nu e mare lucru pentru un tren electric. Putem lua şi două sute, dacă vrem.

Între timp, în compartiment, călătorii stau la taifas, ca să-şi treacă vremea. După obiceiul lui, Aburel conduce dezbaterile:

— ...Numai nouă luni de zile, dintre care două de iarnă. Aţi mai auzit vreodată să se fi construit undeva un oraş în nouă luni? Se naşte un copil, dar nu un oraş!

— Evident că nu, recunoaşte un tînăr cu ochelari. Se lucrează acum într-un ritm uluitor. Totul pare cu putinţă unor oameni conştienţi, care luptă pentru o cauză mare. Oricum, în nouă luni, e un miracol. Eu am făcut tot posibilul să-l văd pe Matei Albu, şeful colectivului, la trecerea lui prin Bucureşti: voiam să-i iau un interviu.

A fost o luptă crîncenă...

Mihuţ zîmbeşte. Îl cunoaşte el bine pe Matei: ştie cum să se apere de nepoftiţi...

— L-am prins odată pe stradă, continuă ziaristul. Dar n-am putut afla decît prea puțin. Mi-a declarat că toți cei ce lucrează acolo, ingineri, tehnicieni, muncitori au consemnul tăcerii. Dar că în curînd curiozitatea publicului va fi satisfăcută. Eu am insistat totuși să aflu dacă este vorba de un oraș industrial sau turistic. „Atîta perseverență se cade răsplătită — a zîmbit Matei Albu. Construim un oraș experimental. Vom face din el orașul viitorului. Restul îl vei afla la inaugurare. Adică, foarte curînd". Și, schițînd un salut, s-a suit în mașină. Vorbele lui n-au făcut altceva decît să-mi stîrnească și mai tare curiozitatea. Cum poate fi orașul ăsta care rupe cu tradițiile? Urbanismul modern a realizat demult cvartalele de blocuri cu spații verzi între ele, bulevardele largi, piețele armonioase. Care o fi noutatea?

Aburel zîmbi.

— Cine știe? Case pe piloți, ca la Veneția, sau grădini suspendate...

— Dar dacă ar fi case cilindrice sau piramidale? se amestecă în vorbă Mihuț.

— S-o fi construit orașul din sid, își dădu cu părerea un voinic, îmbrăcat într-o scurtă de piele, care pînă atunci se mulțumise să asculte. Sidul ăsta a revoluționat tehnica. Eu îs prieten bun cu el, că am lucrat la Șantierul podului de peste Dunăre... Ce mai cabluri se fac din el!? Alea de erau cît mîna mea de groase, acum sînt subțiri ca niște funigei.

Mihuț roși... Îl sîcîia roșeața asta, la cea mai mică emoție. Cînd îi era lumea mai dragă, sîngele îi dogorea în obraji și colegii îl necăjeau:

„Demoazela! Uite-o cum roșește."

Acum pricina era sidul: metalul acela miraculos, despre care vorbea muncitorul, nu era altceva decît neo-siderul Anei Păun, pe care lumea industrială îl mîngîia acum cu un

diminutiv, ca pe orice odraslă răsfățată... Orice laudă adusă „sidului" îi mergea lui Mihuț drept la inimă.

— D-apoi podul — spunea mai departe muncitorul... Ați văzut podul făcut de noi?

Ziaristul îi tăie vorba.

— Se putea să nu-l văd? E o lucrare de o îndrăzneală nemaipomenită. Un pod suspendat peste Dunăre, de la un mal la altul... Mîinile lui schițau în aer liniile podului. E ceva cu totul fantastic. Vă dați seama? Parcă-i făcut din fire de beteală, care sclipesc în soare. Mi-a amintit basmul din copilărie, în care Făt-Frumos aruncă brîul de argint peste apă; și brîul se preface în pod.

Țumbrı îl ascultă fermecat.

— Ce frumos vorbește!

— Să știi că fraza asta a scos-o din reportajul lui, îi șoptește Mihuț la ureche, și cu ea crede că ne-a dat gata.

Aburel este însă de altă părere:

— Sidul e mai prețios decît argintul și beteala și dacă-mi dați voie...

De la o vreme trenul își încetinise mersul. Locomotiva părea că luptă din greu. Șinele se înșurubau în inima muntelui și urcușul era din ce în ce mai anevoios.

Începuse iar să viscolească. Crivățul ridica vîrtejuri de zăpadă și le repezea în geamuri.

Deodată trenul se opri. De ce s-o fi oprit? Aburel rămase cu fraza neisprăvită. Toți călătorii se repeziră la uși, la ferestre. Erau într-o haltă.

Controlorii de bilete, îngrijitorii de vagoane nu mai pridideau să dea explicații.

— Viscolul a înzăpezit linia. O degajăm imediat. Avem pluguri în fața noastră și echipe care lucrează. Pasagerii sînt rugați să poftească în vagoane.

Sunau liniștitor aceste asigurări. Călătorii se așezară la locurile lor, și se resemnară să aștepte.

Un călător între două vîrste, care șezuse pînă atunci tăcut în colțul lui și îi ascultase pe ceilalți vorbind, scoase o cutiuță cu bomboane de tuse și le oferi tuturor. Luă și el una.

— Îmi dați voie să mă prezint: Ovidiu Muscan, solist la Operă. Își înfășură gîtul mai strîns în șalul de lînă și urmă cu năduf: Eu nu înțeleg un lucru. S-o fi construit orașul ăsta miraculos în nouă luni, dar ce grabă era să-l inaugureze acum, în toiul iernii? Nu era mai bine să amîne pentru la primăvară? Orașul s-ar fi prezentat mai frumos înverzit și noi nu riscam să ne înzăpezim aici.

— Asta n-o putem ști, își dădu cu părerea Aburel. Poate că au fost temeiuri puternice ca să-l dea în folosință publicului de îndată.

— Și lumea nu s-a lăsat de loc speriată de viscol, rîse Arghir, muncitorul de la șantier.

— Ce luptă s-a dat la înscrieri la Oficiul de Turism! suspină ziaristul. S-au spart toate geamurile.

— Da, știu! se posomorî tenorul. Vă mărturisesc că dacă n-aș fi fost invitat special, ca să iau parte la festivități, amînam plăcerea asta pentru mai tîrziu. O răceală îmi poate fi fatală.

Își pipăi iar șalul de la gît, mai luă o bomboană și oftă adînc, privind dezolat urgia de afară. Spre norocul lui însă, linia s-a degajat repede și locomotiva a pornit iar, înfruntînd vitejește nămeții...

Mihuț se uită la ceas, prilej să se bucure de cronometrul nou-nouț, dăruit de Ana. Zece și un sfert... De mult trebuiau să fi ajuns... Nerăbdarea lui era de neîndurat. Se așeză iar la locul lui. Afară nu se vedea nimic decît zăpadă viscolită. Țumbri s-a adîncit în citirea unei povestiri științifico-fantastice. Aburel s-a avîntat într-o perorație aprigă.

Mihuț se uită iar la ceas... zece și un sfert... Minutarele parcă nu mișcă de loc. Poate că a stat. Îl pune la ureche și ascultă fericit tic-tacul lui mărunt. În graba plecării azi-dimineață a și uitat să-l întoarcă... Învîrtește de cîteva ori și se oprește... Să nu rupă arcul. Nici o grijă! Arcul nu se rupe. E un arc făcut din sid. Dar dacă timpul întreg o ia în răspăr? Dacă munții se topesc, ca niște bucăți de gheață la soare și viața oamenilor se prăbușește deodată în haos, mai înainte ca el să ajungă la capătul drumului? Nu! Așa ceva nu se poate! Tic-tacul mărunt îl liniștește. Ce spune? „Iu-te... iu-te... iu-te"... Parcă se grăbește să ajungă într-un loc unde e așteptat.

Mihuț închide ochii; vrea să fie singur. În curînd va fi lîngă mamina. Ana conduce acum laboratorul marei uzine siderurgice de lîngă oraș, și va veni desigur la gară. Șerban... Matei ...Îi va regăsi pe toți. Fantezia lui Mihuț, neobosită, se pornește iar să clădească în fel și chip orașul misterios.

Cu o viteză sporită locomotiva se afundă tot mai adînc în inima muntelui, străbate tunelurile, se cațără spre culmi, căutînd să recîștige timpul pierdut.

Brazii înveșmîntați în hermină le ies în cale, ca o solie de bun venit.

Trenul intră într-o gară măreață, ca un palat de cleștar.

Mihuț coboară geamul și se apleacă pe fereastră, căutînd cu ochii nerăbdător.

Pe peron un grup de oameni în alb.

— Te uiți la ei, Țumbri? Cămăși cu mîneci scurte și tricouri colorate. Așa sportivi zic și eu!

— Pe frigul ăsta? Au înnebunit de-a binelea.

Tenorul e indignat și-și înfășoară mai strîns fularul în jurul gîtului.

Aburel privește la rîndul lui:

— Trebuie să fie delegații care primesc și găzduiesc oaspeții...

Pare că au peroanele încălzite. Ce lux!

— Șerban! Șerban!

În grup, Mihuț și-a recunoscut fratele... Blond, înalt, frumos, în haine ușoare de vară, Șerban parcă s-a desprins dintr-un prospect care invită lumea la băi de mare pe litoral.

Călătorii coboară, înfășurați în blănuri și tartane.

Șerban trece din brațe în brațe: Mihuț, Aburel, apoi Țumbri.

Cei doi frați rămîn mai în urmă.

— Unde e mamina? Cum de n-a venit? Nu îi este dor de mine?

— N-a putut lipsi în dimineața asta. Este în comitetul de organizare al festivităților. Ne întîlnim la prînz.

— Ia spune-mi! Ce atîta mister în jurul orașului vostru?

Șerban zîmbește enigmatic.

— Las-că ai să vezi tu singur.

Valul de lume se tălăzuiește spre ieșiri. Se aud tot felul de formule de politețe: *„Proșu vas... Prego, signora... Bitte schön ...Après vous, monsieur... I am sorry... Kerem sepen"!*

S-au amestecat aci toate limbile, ca la turnul lui Babel.

Trecură prin cîteva săli luminoase și vesele, care dădeau într-o hală vastă.

De cum au păsit dincolo de porțile de bronz, glasurile le-au amuțit.

Cei din frunte au rămas încremeniți pe loc: parcă nu le venea să-și creadă ochilor, iar cei din spatele lor, neînțelegînd nimic, se ridicau pe vîrfuri, se îmbulzeau să vadă ce se întîmplă.

Apoi, ca la semnalul unui șef de orchestră, glasurile au izbucnit din nou în același amestec pestriț de graiuri.

— *Stupendo!... Prachtvoll!... Unglaublich!... Wonderful!... C'est renversant!... Udivitelno!...*

Mihuț izbutise să se strecoare împreună cu Șerban în primele rînduri. Privea în jurul lui, neștiind ce să creadă.

Ceea ce vedeau ochii, depășea cu mult ceea ce visase zile și nopți întregi despre orașul misterios.

Trecuseră parcă pe alt tărîm.

În fața lor o grădină cu pomi în floare. Magnolii și cireși. Pămîntul era alb de ninsoarea petalelor scuturate. Dincolo domnea gerul și viscolul. Aici se apropia sărbătoarea verii. Aerul era molcom. Cerul de peruzea. O adiere ușoară aducea mireasmă de liliac. Două havuzuri își desfăceau evantaiele de apă în toate culorile curcubeului. Păsările ciripeau pe întrecute.

Pe rînd, călătorii își lepădau cele șapte cojoace, ca baba Dochia. Pășeau ca lunaticii din surpriză în surpriză, renunțînd să înțeleagă.

Străbătură aleile, printre covoare de iarbă pe care rîdeau bujori și lalele. Și se opriră iar și mai uimiți.

Două șiruri de palmieri subțiratici, străjuind o aleie largă, își înălțau spre soare buchetul lor de frunze verzi și lucioase.

Mihuț se repezi să pipăie scoarța unui palmier.

— Nu sînt de carton?

Șerban rîse cu hohot.

— De carton? Nu! Sînt palmieri adevărați.

Aburel interveni:

— Mihuț are dreptate să se îndoiască. Nici mie nu-mi vine a crede... Parc-ar fi un decor de teatru.

— Uite și un fluture, se miră Țumbri.

— Dacă sînt flori, trebuie să fie și fluturi.

Aburel rămăsese cu ochii ațintiți la o rîndunică, trecînd ca o săgeată pe deasupra capetelor.

— Bine, măi Șerbane, voi sînteți vrăjitori? Astea-s păsări călătoare. Cum de le-ați convins să stea pe loc? Cum de ați izbutit să creați oaza asta verde în mijlocul ninsorii? Cum de ați încălzit și străzile și bulevardele și văzduhul întreg? Parc-ați

pus pe roți Crimeea sau Coasta de Azur și le-ați transportat aici. Nu! Nu! Așa ceva nu e cu putință! Cred că sîntem victimele unei iluzii, unui miraj.

Șerban petrecea de minune, ascultîndu-l.

— Nu e nici iluzie, nici miraj, te asigur!

— Atunci explică-ne, te rog!

— Deocamdată priviți înfăptuirile, unchiule Costi. Bucurați-vă de ele: explicațiile vor veni mai tîrziu.

Mergeau așa cum mergi în vis, fără a se mai mira de decorul neașteptat care se schimba repede în jurul lor, așa cum se schimbă secvențele într-un film: se aflau într-o grădină minunată, apoi pe un bulevard atît de larg că oboseai traversîndu-l, pardosit cu un asfalt lucitor și mărginit de măreațe palate în armături de argint. Nu semănau cu blocurile de pretutindeni, atît de bine cunoscute și banale. Construite din plăci transparente de masă plastică, păreau uriașe cuburi de cristal strălucitor, vopsit în culori dulci de acadele.

Dacă ridicai capul sus, sus de tot, la înălțimi ametitoare, te aștepta altă surpriză.

Prin văzduh se încrucișau grăbite cutiuțe viu colorate, care parcă zburau singure.

Mihuț a rămas cu ochii țintă la ele.

— Ce mai sînt și astea?

— E funicularul nostru. Ține loc de tramvai, de autobuz, de taxiuri. Nu ne place zgomotul, nici mirosul de benzină. Pietonii se plimbă netulburați pe bulevardele noastre.

Între blocuri se întrețeseau poduri aeriene, care îngăduiau trecerea fără a mai coborî pe trotuar.

Călătorii se răzlețiseră, conduși la hoteluri de către călăuzele lor.

Aburel se oprea în loc, gesticulînd, discutînd la fiecare nouă surpriză. Apoi pornea mai departe. Un bloc se înălța în fața lor, ca un stup, cu numeroasele alveole ale balcoanelor încărcate cu petunii și mușcate.

Șerban se opri în fața ușii înalte de cristal și fier ciocănit.

— Aici locuiește Matei. Pe tot timpul ședерii, sînteți oaspeții lui. Așa a hotărît.

Mihuț se întristă.

— Și mamina?

— La mamina nu avem loc. Are o singură cameră, în apropiere de uzină. Dar vine aici cum se termină ședința.

Ascensorul îi urcă într-o clipă la etajul al treilea. Două încăperi largi, luminoase, cu pereții dintr-un material albăstrui, compuneau locuința lui Matei. O ciudățenie o constituiau golurile ferestrelor fără de geamuri.

— N-aveți geamuri? se mira Mihuț.

— La ce bun? Nouă căldura ne vine de afară. Într-adevăr în cameră nu se zăreau nici sobe, nici instalații de calorifer.

Șerban se învîrtea peste tot ca la el acasă.

— Totul vă stă la dispoziție. Matei vine și el curînd. Aburel se repezi spre camera de baie.

— Uf! Întîi să-mi scot flanelele; simt că mă topesc.

Își luă în primire geamantanele, care sosiseră înaintea lui cu funicularul.

Țumbri și Mihuț nu-și istoviseră însă curiozitatea.

O deschidere largă dădea pe un balcon care părea mai de grabă un uriaș coș cu flori.

— Mihu...u...u...ț!

Din prag, Ana îl striga lung, cîntat, ca în copilărie.

Pentru colegi, pentru prieteni era Mihai Păun, dar dezmierdarea asta tot îl înduioșa, ca pe vremuri.

Ana îi luă capul în mîini, aplecîndu-l spre ea, ca să-l sărute pe frunte.

— Flăcăul meu a mai crescut.

— Și tu, mamino, ai întinerit, o laudă Mihuț. Într-adevăr rochia ușoară, înflorată, o prindea de minune.

Tinerii strînseră mîna lui Matei Albu cu putere.

— Nene Matei, orașul dumitale eu l-am poreclit orașul primăverii veșnice.

Aburel dădu din cap.

— Așa este, fără îndoială. Dar prin ce magie a obținut el primăvara veșnică? Nu vrea să ne spună cu nici un chip.

— Aveți răbdare! Duminică vom da în vileag toate secretele noastre, făgădui Matei.

— Încă două zile! oftă Mihuț.

Șerban și Ana aduceau pe masă farfurii încărcate, care dezlănțuiră entuziasmul celor de față.

— Roșii!

— Castraveți!

— Salată de vinete, mîncarea mea preferată!

Desertul însă întrecu toate așteptările: căpșuni cu frișcă!

— Proaspete! Nu din cele înghețate! asigură Mihuț.

În fața cafelei sorbite pe îndelete, Aburel își dezlănțui entuziasmul:

— Crede-mă, Mihai, nu mai am nici puterea să mă minunez. Ceea ce s-a înfăptuit aici e un miracol. Drept să-ți spun, nu credeam să trăiesc să văd așa ceva. În trecut uram aspectul haotic al urbelor noastre, înghesuite, clădite la întîmplare, pas cu pas, după toanele arhitectonice ale proprietarilor de case care se întreceau în a fi cît mai originali. În anii puterii populare, orașele au luat altă înfățișare: se vede că la construirea lor a prezidat o gîndire, gîndirea de ansamblu: ordine, unitate, armonie. Dar aici la voi e cu totul altceva. Ceva care mă farmecă, mă uluiește. *Mirabile visu*[1] Sînt mai curios ca o femeie. N-am să mă pot liniști pînă nu-mi dați cheia misterului.

Matei se ridică să plece.

— Duminică o vei avea. Vă rog să mă iertați. Programul festivităților nu-mi lasă nici un răgaz. Șerbane, tu mergi cu mine.

Îi îngăduise cîteva ceasuri de libertate ca să-și poată vedea fratele. Dar acum îl chemau îndatoririle lui.

---

[1] Minunat de privit, în latinește. (n.a.)

După plecarea celor doi, Ana le povesti despre uzina gigantică de sid unde lucra, continuîndu-şi cercetările. Deodată se întrerupse:

— Acum aş fi de părere să vă odihniţi puţin, şi pe urmă voi face eu pe călăuza, ca să vă mai arăt ce este de văzut.

Tustrei protestară... N-aveau nevoie de odihnă. Puteau să plece îndată la plimbare.

— Atunci să ne grăbim! Nu uitaţi că e iarnă şi se întunecă devreme. Şi deseară avem o serbare.

Conduşi de Ana, pătrunseră în parcul oraşului... Dar spre surprinderea lor, nu era un parc sclivisit, cu alei pietruite, cu dădace şi cărucioare de copii, ci o adevărată pădure tropicală în miniatură.

Păşeau fermecaţi printre ferige uriaşe. Coroanele arborilor abia lăsau să treacă o lumină nereală, verzuie, ca în fundul oceanului. Perdele de liane verzi le tăiau drumul.

Ca iluzia să fie desăvîşită, printre ramuri se fugăreau maimuţe şi pădurea toată vuia de croncănitul papagalilor, cu pene atît de pestriţe încît parcă şi-ar fi şters un pictor pensulele pe ele. Fluturi mari la fel cu florile şi flori semănînd a fluturi...

Ana îl luă de braţ pe Mihuţ şi-l opri în loc.

— Orhidee!

Au stat să admire mai de-aproape corolele delicat nuanţate cu forme bizare şi învoalte.

— Şi iată o floare de ibiscus.

Aburel îşi puse şi ochelarii.

— Ce minunat! Parcă sînt balerine în repaus.

În pădure năvăliseră turiştii, şi vocile lor răsunau în toate idiomele, acoperind pe ale papagalilor.

Grupul Anei înainta cu greutate. În faţa lor un om mărunt de stat, cu părul alb coliliu, privea cu lupa muşchiul de pe scoarţa unui copac.

— Profesorul Iakovlev! strigă Mihuț în culmea bucuriei. Stepan Stepanovici! Ce cauți aici?

— Mihuț! Haraşo! Se îmbrățişară şi porniră alături; profesorul era bucuros să le numească fiecare plantă.

La ieşirea din parc, îi aştepta o altă surpriză. Cît vedeai cu ochii o mare cu valuri de lalele şi trandafiri, straturi de bujori şi garoafe. Străbătură potecile înguste, tăiate în mozaicul de culori, care mîngîia privirea.

— Să nu credeți că florile sînt singura noastră pasiune, spuse Ana; nu lipsesc nici grădinile de zarzavat.

— Cîteva mostre le-am gustat azi la prînz, îşi aminti Aburel. Se perindară printre brazdele cu dovlecei în floare, cu fasole agățată pe araci, ardei graşi cît pumnul de mari şi salate în jupoane înfoiate şi crețe; toate luminate de razele roşietice ale asfințitului. Dar soarele se duse la culcare.

Umbrele se făceau tot mai dese. Miresmele singurele mai aminteau de prezența florilor. Ana dădu semnalul întoarcerii.

— Pentru astăzi cred că este destul. La noapte, oraşul întreg va fi în sărbătoare. Nu se poate să lipsiți. Aburel îşi trecu mîna pe frunte.

— Sînt încă amețit, parcă trăiesc un vis din care n-aş vrea să mă trezesc niciodată. O zi ca asta îți dăruie mai multe învățăminte decît ani întregi de viață. Se întoarse spre Iakovlev.

— Dumneata ce zici?

Profesorul zîmbi.

— Eu sînt obişnuit cu asta...

— Cum „obişnuit"?

Ana îi veni în ajutor. Cu un gest larg cuprinse tot înconjurul.

— Tot ce vedeți aci e opera lui.

Iakovlev surîse cu modestie.

— Oh!

— Da! Da! De opt luni de zile e în mijlocul nostru. A studiat natura solului, clima realizată în oraşul cel nou şi, după cum vedeţi, a reuşit să împământenească o sumedenie de specii rare, tropicale, aduse din Crimeea şi Caucaz.

Mihuţ se apropie de el cu dragoste.

— Oh! Stepan Stepanovici! Am ştiut eu că eşti cel mai mare învăţat din lume!

Se despărţiră în faţa uşii hotelului unde locuia Iakovlev, dîndu-şi întîlnire seara la serbare.

În boschetele de azalee şi rododendron erau ascunse lumini: roze, galbene, viorii, frunzele şi florile păreau că prind viaţă, că zîmbesc, fremătînd şi şoptind între ele.

Mihuţ mergea cu paşi mari pe lîngă Ţumbri. Muzica îl ameţea, parfumul i se urca la cap.

— Tu nu simţi? îl certa el. E prea mult, prea frumos! Îmi vine să rîd, să plîng, să cînt o baladă...

— Cîntă! spunea placid Ţumbri.

Mihuţ se mulţumi să fluiere melodia care se auzea slab.

— Ce păcat că nu e cu noi şi Cireşica!

Descoperi că îi era dor de ea. Sora lui Ţumbri nu mai era copilița zglobie, care semăna cu o veveriţă, ci o fată 'nălţuţă şi mlădioasă, care-l învăţa să danseze.

Ana cu Matei şi Aburel erau cu „oficialii". Iar ei doi aveau întîlnire cu Şerban pe bulevard. Dar Şerban nu era nicăieri. Se îndreptară spre locul de unde se auzea muzica.

Dar orchestra rămînea nevăzută. Sunetele veneau de sus, parcă se pogorau din cer.

La intrarea unui bloc uriaş cu douăzeci de etaje, se loviră piept în piept cu Şerban, îmbrăcat într-un smoching alb.

— Phii! se minună Mihuţ. Parcă eşti un amorez din film.

Şerban se făcu că n-aude.

— Haideţi cu mine.

Pe acoperişul blocului, descoperiră o grădină, cu boschete şi pergole, luminate de lampioane chinezeşti.

Pe o estradă cînta orchestra, în haine albe, la fel cu ale lui Şerban.

Pe un podium lunecos, tineretul dansa.

— Pe toate blocurile, avem grădini la fel cu asta. Peste tot, lumea petrece, spuse Şerban.

O fată subţirică şi vioaie îl luă de braţ.

— Ai întîrziat! spuse, făcînd un botişor supărat.

Şerban o invită la dans.

Rămaşi singuri, Ţumbri şi Mihuţ dădură ocol pajiştilor cu flori incandescente, răcorite de mişcarea neostenită a furtunelor automate, şi se îndreptară spre marginea terasei.

Mihuţ admiră în tăcere.

Ţumbri, care de la un timp avea mare slăbiciune pentru istoria antică, se avîntă într-o comparaţie.

— Nici chiar Semiramida n-a putut avea ce avem noi azi. Oraşul ăsta e a opta minune a lumii.

— În orice caz, Semiramida ta nu s-a putut bucura de o astfel de privelişte. Pe vremea ei nu existau lămpi cu neon.

Sus, cerul cu stelele. Iar jos, ca un alt cer răsturnat, miile de lumini ale oraşului, care urcau verticale, sau se desfăşurau punctînd în linii subţiri, sclipitoare, bulevardele largi.

Deodată, sus de tot, în lumea stelelor, s-au aprins inimi de foc, roşii, albe, verzui, comete de o clipă, tîrînd după ele o trenă lungă, strălucitoare: focurile de artificii.

Cascade de lumini în toate nuanţele curcubeului, scînteind în întuneric, pierind şi reînviind neîncetat...

Sipeturi cu bijuterii din care se revarsă bogat colanele bătute în nestemate...

Mihuţ şi Ţumbri aleargă de la un capăt la altul al terasei, ca să nu piardă nimic din feeria ce se desfăşoară deasupra lor.

Deodată o lumină albă țîșnește brusc, gonind întunericul. O lumină de soare. Un soare adevărat, sau numai o părere? Discul de foc strălucește orbitor, crește, se rostogolește pe bolta cerească, făcînd din noapte zi. Și apoi se stinge. Și cu el se încheie povestea acelei zile unice în felul ei.

Dimineața următoare era consacrată sporturilor de iarnă.

Din mijlocul parcurilor înverzite, vizitatorii orașului se îndreptau în grupuri, cu treninguri și tricouri de lînă, cu patine și schiuri, spre poiana unde aveau loc concursuri de schi.

Aburel cu Mihuț și Țumbri porniră și ei devreme, conduși de Șerban. Ieșiră din oraș pe o poartă de piatră, măreață și boltită ca un arc de triumf.

De cum i-au păsit pragul, i-a cuprins în brațe gerul care rămăsese neputincios, afară. Viscolul încetase.

Într-o clipă, decorul se schimbase.

Munții înzăpeziți, ca niște uriași înfășurați în blănuri albe. Și întinderile imaculate de zăpadă pufoasă și strălucitoare, peste care trec în goană măruntele siluete negre ale schiorilor...

Într-o vale adăpostită e împărăția copiilor. O căsuță din bîrne e plină cu cofeturi și jucării; în fața ei pîrtia pe care zboară săniuțele e străjuită de oameni de zăpadă. În cete gălăgioase, cu chiote de bucurie, copiii și-au luat în stăpînire cetățile.

Mihuț ia zăpada în pumni și o frămîntă încet, într-un bulgăre mare. Îl ochește pe Țumbri, care se apropie.

— Iuhuuu! strigă, plin de entuziasm. Așa iarnă zic și eu. Să te vînzolești nițel prin zăpadă și pe urmă să-i zici salutare și să te muți în orașul primăverii veșnice.

— Buff! Un bulgăre zvîrlit de Țumbri l-a lovit în umăr și nu mai are vreme să filozofeze. Se încinge o bătălie după toate regulile tacticii și strategiei. Apoi, obosiți, gîfîind, pornesc vijelios cu săniuța.

— Băgați de seamă, năucilor! îi dojenește Aburel. Dar e prea tîrziu. S-au rostogolit tustrei în zăpadă. Băieții se ridică îndată și-l ajută și pe el.

— Bate-v-ar norocul! Se scutură de zăpadă, rîzînd.

— Să nu fii supărat, unchiule Costi, se scuză Mihuț.

— Ia lasă! Că n-oi fi de porțelan.

— Să v-arăt și vouă ce știam eu pe vremuri. Haidem la patinoar!

Aburel, întinerit cu douăzeci de ani, are obrajii rumeni și ochii îi sticlesc. Închiriază cu toții patine și zboară cu ele pe luciul lacului înghețat. Băieții abia se pot ține după el. Deodată se avîntă într-o olandeză complicată, pe care o privesc mirați și cunoscătorii care se adună în jurul lui.

— Bravo, tată! Ești un as! declară Țumbri cu mîndrie. Învață-mă și pe mine!

Fete și băieți se alungă într-o goană veselă.

— Iată-l și pe Iakovlev! Mihuț se repede spre el și pornesc să lunece alături, ca doi vechi prieteni.

Șerban și-a regăsit tovarășa încîntătoare de aseară, care e abia la primii pași pe gheață. Șovăie, rîde, face mătănii grațioase, se agață de el cu deznădejde.

Ziua a trecut pe nesimțite.

Osteniți și înghețați, sînt cu toții bucuroși să-și regăsească pe înserat raiul lor primăvăratic.

A doua zi, cînd se trezi Mihuț, soarele era sus pe cer. Îl scutură pe Țumbri, care dormea lîngă el.

— Sîntem niște leneși! Am pierdut vremea dormind. Uite, unchiul Costi ne-a luat-o înainte.

Odăile erau pustii, Matei și Șerban plecaseră și ei de mult pe la treburile lor.

Băieții sorbiră în grabă cafeaua cu lapte care se răcise pe o măsuță și coborîră în stradă.

Programul zilei era destul de încărcat. Se înțeleseseră cu Ana să treacă pe la ea ca să-i ducă să vadă noua uzină și, după ce vor lua masa, să meargă împreună la conferință.

Pînă atunci aveau cîteva ceasuri înaintea lor, să hoinărească fără grijă.

— Ar fi bine să luăm funicularul, își dădu cu părerea Mihuț.

Zis și făcut. Iată-i instalați într-o cutie drăguță de metal și sticlă, susținută de sîrme aproape invizibile, care-i plimbă prin văzduh... Tramvaiul aerian e gol la ceasul ăsta. E duminică, zi de odihnă și de plimbare. Lumea preferă să meargă pe jos. Ei se bucură în voie de priveliște.

Orașul se desfășoară ca o machetă fără cusur la o expoziție. Joc de cuburi, spațiu clar ordonat, apoi grădini fermecate, lacuri, cascade ce sclipesc în soare.

— Unde coborîți? întrebă taxatorul.

— Știu eu? Unde ne înveți dumneata.

— Atunci coborîți la capătul liniei.

Cînd au coborît din stație, au luat-o la întîmplare pe străzi. Descopereau cartiere noi, necunoscute.

Dădură peste o vastă și bizară pădure în care copacii plantați într-o rînduială geometrică aveau fructe de porțelan alb. Într-o tăcere vibrantă de prezența și de pînda unor forțe misterioase, țîșnesc la răstimpuri peste vîrfurile acestor sfeșnice tăcute niște fulgere albastre, niște harapnice de văpaie.

— Trecerea interzisă. Circulați, vă rog, strigă la ei un paznic.

Băieții se depărtează, uitîndu-se înapoi.

— Ce poate fi?

Mai departe ajung la o zveltă și măreață construcție în armătură de argint, cu impresionante conducte metalice verticale, care-i dau aspectul unei titanice orge, înălțate între pămînt și cer pentru cine știe ce suprafirești concerte în plin văzduh.

— Ce-o mai fi şi asta? întreabă Ţumbri, cu capul dat pe spate, ca s-o măsoare mai bine cu privirea.

Mihuţ renunţă să înţeleagă.

— Tu nu vezi că toate lucrurile aici sînt într-altfel decît le ştim noi? Trebuie să-l întrebăm pe Şerban.

Tot hoinărind au ajuns pe malul unui lac ce-şi sticleşte apele albastre în soare. Aici sînt la largul lor.

Nici un mister nu-i pîndeşte. Pe oglinda lucie se încrucişează iole, caiacuri, bărci cu pînze care alunecă uşurel şi hidroglisoare care trec ca o vijelie, stîrnind valuri mari. O astfel de maşină năzdrăvană îi duse şi pe ei într-o clipă pe malul celălalt, unde se zărea o plajă cu nisip auriu: ştrandul.

Coborîră la ponton şi se amestecară în mulţimea veselă şi pestriţă, în costume sumare.

— N-aş fi zis niciodată că am să fac baie de soare în decembrie. Nisipul e fierbinte!

Ţumbri s-a întins pe plajă cît e de lung.

Mihuţ nu-i răspunde. Se lasă mîngîiat de razele soarelui, înmulţite de cîteva oglinzi gigantice.

Ţumbri suspină.

— Grozav îmi face cu ochiul lacul ăsta. Cum să nu mă gîndesc să iau costumul de baie!

— Nimic mai simplu. Cumpărăm costume, hotărî Mihuţ.

La un chioşc, o vînzătoare drăguţă le oferi costume şi bonete.

Ce poate fi mai plăcut decît să spinteci apa limpede cu viteză, să te crezi un rechin sau o torpilă, să faci valuri, să te afunzi şi cu ochii deschişi să priveşti pietrele sclipitoare de pe fund şi peştii roşii care săgetează undele?

Mihuţ scoase capul din apă şi răsuflă adînc.

— Oricum, e altceva decît bazinul încălzit de la Bucureşti!

— Te cred! Facem o cursă de viteză?

Porniră într-o „voinicească" vijelioasă, Ţumbri trecu înainte, Mihuţ înotă pe sub apă ca un ţipar şi recîştigă distanţa. Ajunseră odată la malul celălalt şi se opriră la ponton să răsufle.

Două fetişcane se uscau la soare. Se uitau la ei, curioase.

— O fi tîrziu? întrebă una din ele.

— Trei şi jumătate, răspunse cealaltă.

Mihuţ înlemni. Şi Ana care îi aştepta acasă... Uitaseră cu totul. Ce-o să spună?

— Şi conferinţa?

— Cum ajungem acolo?

Înotau grăbiţi, gîfîind. S-au îmbrăcat într-o clipă şi au pornit să caute locuinţa Anei. Acolo portarul le-a spus că este plecată. Mihuţ se posomorî.

— Sigur că s-a supărat mamina.

— Şi are dreptate! Sîntem nişte caraghioşi!

— Şi am rămas şi nemîncaţi!

Ţumbri era mai pozitiv. Cumpără chifle şi cornuri cu care-şi astîmpără foamea.

Întrebînd în dreapta şi în stînga, se îndreptară în sfîrşit spre teatrul în aer liber, unde urma să aibă loc festivitatea.

Soarele scăpătase. Pe cer lucea prima stea. Umbrele serii înfăşurau lumea într-un zăbranic cernit. Dar corolele ciudate ale lămpilor cu neon îşi revărsau lumina lor polară, care prefăcea totul în feerie.

Teatrul gemea de lume. Festivitatea începuse. Ţumbri era deznădăjduit.

— Ce ne facem, Mihuţ?

— Mergem acolo sus.

Urcînd pe aleea cu panta uşor înclinată, ajunseră pe un tăpşan care domina teatrul şi unde se adunase mulţimea celor ce nu încăpuseră înăuntru.

Cele două zile petrecute în orașul primăverii le priiseră tuturor. Numai zîmbete și voie bună pe toate chipurile. Băieții își făcură loc în față. Pe scenă, în prezidiu, o zăriră pe Ana în dreapta președintelui sfatului popular și îl descoperiră și pe Iakovlev printre alți delegați.

Conferința începuse. Vorbea Matei. Lînă el ședea ziaristul cu care călătoriseră.

În sfîrșit, curiozitatea lui era să fie satisfăcută: i se răspundea la întrebări. Ca prelegerea lui să fie mai ușor urmărită, arhitectul închipuise un dialog, în care răspundea la toate obiecțiile ce i s-ar fi putut aduce. Și ziaristul avusese norocul să fie ales pentru a pune întrebările.

Glasurile amplificate ajungeau foarte deslușit pînă la înălțimea unde se aflau cei doi tineri.

— ... Ce ne-a îndemnat să clădim un asemenea oraș? Ne-a îndemnat legea progresului, mersul omenirii spre o viață fericită. Ca să cuprindem cu mintea acest progres și să-l putem măsura trebuie să aruncăm o privire înapoi.

Cu multe mii de ani în urmă, cînd omul nu era încă stăpînul de azi al Universului, ci era o biată făptură înzestrată cu inteligență în lupta cu elementele naturii și cu fiarele sălbatice, el s-a străduit să-și găsească adăpost împotriva frigului, a zăpezii, a ploii.

De la peșteră și coliba de crengi pînă la clădirile gigantice de azi e lung drumul parcurs.

Dar una era să găsești un adăpost, și alta este să-l încălzești. Omul a descoperit focul — acțiunea omenească cea mai minunată, care stă la baza tuturor progreselor lui viitoare.

Mihuț se încruntă, lungește gîtul, ca să audă mai bine. Îi place cum vorbește Matei!

Nu construcția frazelor, simplă și fără înfloriturі, ci rostirea lor. Cuvintele lui Matei sînt rotunde sau ascuțite, cu aripi

sau cu plumb, așa după cum este nevoie. Dar au culoare și contur. Fiecare e un întreg. O minge zvîrlită cu putere, după care trebuie să alergi.

— Timp de milenii, focul din vatră rămîne neschimbat, înconjurat de un adevărat cult. Căldării de cărbuni a evului mediu și vetrei deschise pline de fum îi urmează invenția coșului, care la început nu este decît o gaură în perete.

Au trecut veacuri pînă să ajungă să semene cu coșul cunoscut de noi. Și au trecut alte veacuri ca de la încălzirea unei camere să se treacă la încălzirea locuinței întregi, a mai multor locuințe deodată, a unui bloc.

Dacă s-a ajuns aici, de ce n-am fi mers cu gîndul mai departe, la încălzirea unui întreg oraș?

— O asemenea idee apare cu totul împotriva logicii, spuse ziaristul. Cum v-ați gîndit s-o realizați?

— Și mie mi s-a părut așa la început. Dar după ce am examinat-o mai atent mi-am dat seama că dimpotrivă se împacă foarte bine cu logica... Mai întîi, omul se încălzea cu o blană de animal pusă în spinare. Frigul rămînea în afara lui. Apoi a izbutit să încălzească o încăpere. Frigul rămînea afară. Apoi a încălzit un șir de încăperi, o construcție întreagă. Și frigul rămînea tot în afara construcției. Problema care se punea era să izgonești frigul din oraș, să reușești să-l izolezi.

— Și cum ați izbutit să izolați orașul? Iată întrebarea pe care ne-o punem cu toții.

O pauză, Matei își calculează efectul.

— Aveți deasupra capetelor dumneavoastră, la o mare înălțime, un luminator, care îl apără de intemperii.

Toți ochii se înălțară spre cer. Un freamăt surd străbătu mulțimea.

— Luminator? Cum? Unde?

Nu se vedea nimic decît bolta întunecată, pe care scînteiau stelele.

— Fantastic! exclamă ziaristul. Să acoperi un oraş cu un clopot de sticlă!

— Nu este un clopot de sticlă, protestă arhitectul. Nu urmărim să prefacem omul într-o floare de seră. Este vorba, cum am mai spus, de un luminator realizat din plăci de material plastic perfect transparent, legate şi susţinute de un păienjeniş aerian şi subtil de cabluri, invizibile de jos, cu ochiul liber. Numai mulţumită rezistenţelor excepţional de ridicate ale oţelului special sid, care sînt de cîteva mii de ori mai mari decît ale oţelurilor cunoscute, a fost posibilă realizarea unui astfel de luminator invizibil. Cercetătoarei Ana Păun, care a realizat metalul acesta nou şi prin el a adus o adevărată revoluţie în tehnică şi în construcţie, toată recunoştinţa! Ea se află aci, în mijlocul nostru.

Matei se întoarse puţin, arătînd spre Ana. De emoţie, Mihuţ simţi că îi dogoresc obrajii, deşi i se scurgea un fior de gheaţă pe spinare. Bătu şi el din palme, din răsputeri.

Cînd încetară aplauzele, Matei continuă:

— Reţeaua de cabluri este susţinută pe suporţi metalici montaţi pe scheletul blocurilor foarte înalte care înconjoară oraşul şi pe cîteva dintre cele centrale, care sînt construite în chip de turnuri.

Vara, vîntul se zbenguie în voie prin oraşul nostru, ca prin oricare alt oraş, aducînd cu el mireasmă de fîn cosit şi de brad.

Cînd însă suflarea lui se înăspreşte, cînd vine năprasnic, cu viscol şi ninsoare, ca ieri, de pildă, noi ne închidem ca melcul în casa lui: tragem obloanele laterale, la fel de transparente ca şi luminatorul şi viforul nu ne poate ajunge. Ne îngăduim în schimb să stîrnim cu mijloace artificiale o adiere călduţă şi primăvăratică, pe care desigur că ai simţit-o şi dumneata.

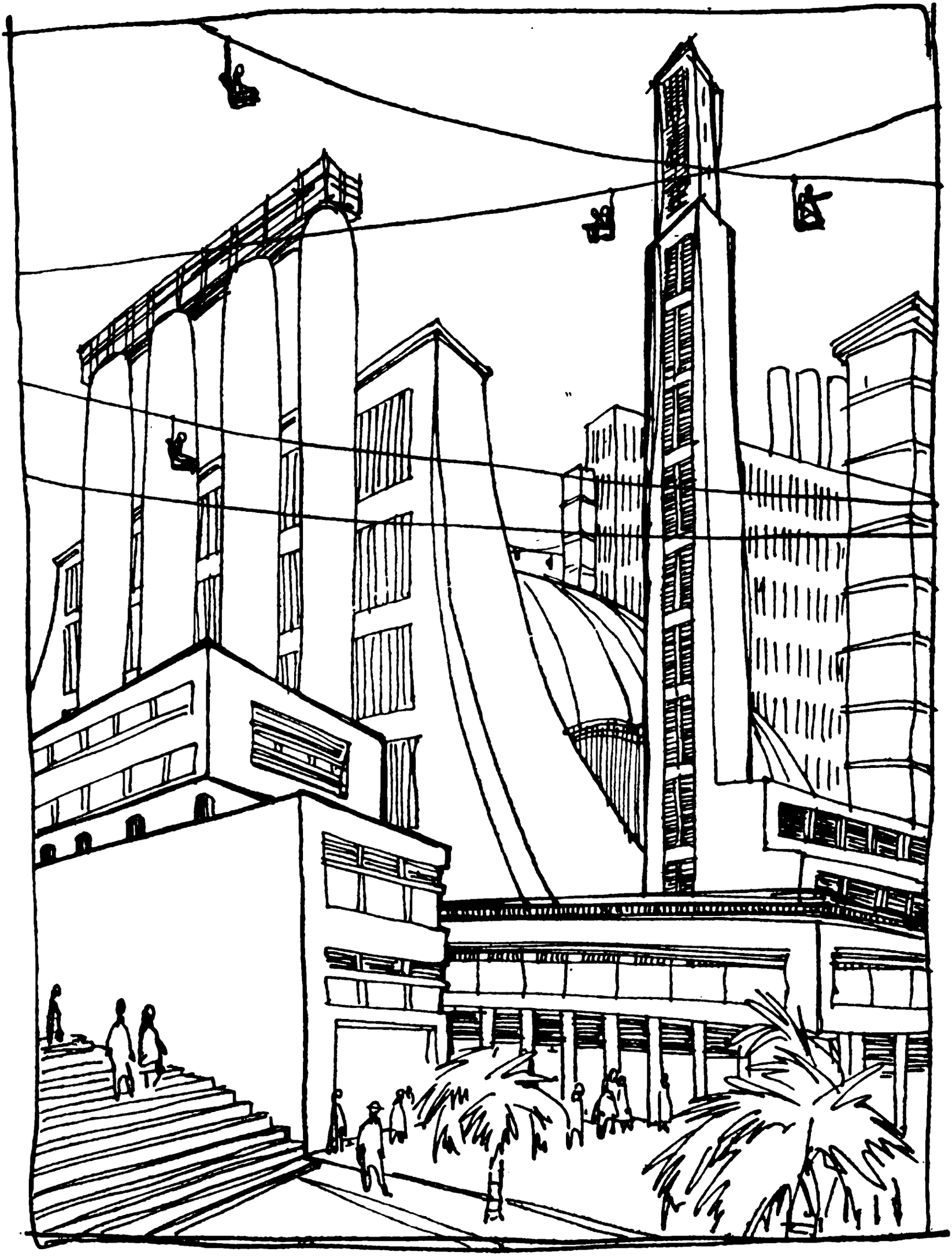

— Într-adevăr, confirmă ziaristul. Era zefirul în persoană!

— Acum abia m-am lămurit, şopti Ţumbri. Noi am văzut adineaori instalaţia de încălzire.

— Aşadar, oraşul acesta este o vastă instalaţie cu aer condiţionat. Ceea ce a fost posibil pînă acum într-un imobil cu numeroase apartamente a devenit posibil în proporţii mult mai mari. Dar ce faceţi cu zăpada? Cum de nu vă acoperă luminatorul?

— Aici e altă inovaţie. Aţi observat desigur culoarea azurie, neschimbată, a cerului nostru. Să nu vă închipuiţi că am încheiat contract cu vreo divinitate milostivă, stipulînd ca să nu ne strice seninul cu nişte nori buclucaşi. Avem însă două feluri de mijloace de apărare.

În primul rînd, am căutat să înlăturăm această sursă permanentă de ploi şi zăpezi, care în oraşul nostru n-ar fi adus decît neajunsuri.

Ziaristul înălţă sprîncenele, nespus de mirat:

— Să suprimi norii! Şi nu v-a pedepsit Jupiter cu fulgerele lui, pentru atîta îndrăzneală?

— Nicidecum! Iată cum am procedat: aţi observat că în jurul oraşului sînt cîteva vîrfuri de munţi care ajung aproape la înălţimea norilor; pe ele am construit instalaţii aerodinamice de puteri mari, care produc curenţi de aer dirijaţi tangenţial faţă de oraş.

Cînd buletinul meteorologic ne anunţă schimbarea vîntului şi norii au tendinţa să se apropie de oraş, aparatele intră în funcţiune şi provoacă un fel de turbioane (vîrtejuri), care, datorită forţelor centrifugale ce se nasc, împiedică norii să ajungă deasupra oraşului.

Totuşi, uneori, cînd presiunea e prea coborîtă, se întîmplă ca norii să nu poată fi izgoniţi; ei se precipită sub formă de ploaie; pentru cazul acesta, luminatorul nostru a fost prevăzut cu suprafeţe uşor înclinate, care permit scurgerea apelor spre blocurile

de la periferie, unde sînt instalate tuburi mari de scurgere din materialul plastic transparent. Pentru cazul că cerul ne-ar trimite şi o ninsoare, am prevăzut o circulaţie intensă de aer cald printre cele două suprafeţe de material plastic ale luminatorului, care determină topirea imediată a fulgilor de zăpadă, astfel încît apa care rezultă se scurge pe pantele luminatorului, la fel ca şi ploaia.

— Fără îndoială că lucrurile de care-mi vorbiţi sînt adevărate miracole. Mă întreb însă dacă toate aceste instalaţii care desigur au costat sume colosale nu constituie un lux, o risipă, care va apăsa în chip supărător bugetul oraşului?

— Întrebarea dumitale este foarte judicioasă şi o aşteptam. Răspunsul însă are să vă surprindă: oraşul nostru a fost realizat aşa cum îl vdeţi în primul rînd din motive de economie, şi numai în al doilea rînd din consideraţii de confort şi agrement. Aş putea să vă dovedesc această afirmaţie cu cifre dacă este nevoie, dar sper să vă conving prin argumente logice.

Matei deschise un catastif.

Ziaristul se apără cu un gest.

— Mă mulţumesc cu argumente logice.

— Orice procedeu de încălzire prezintă două aspecte economice. Cantitatea de combustibil consumat, care depinde de suprafaţa prin care se pierde căldura şi valoarea totală a investiţiilor în instalaţiile de încălzire. În cazul nostru, suprafaţa prin care se pierde căldura este suprafaţa luminatorului. Deşi pare de necrezut, oraşul dezvoltîndu-se foarte mult în înălţime, suprafaţa aceasta nu e mai mare decît suprafaţa exterioară a tuturor blocurilor, prin care s-ar fi pierdut căldura, dacă oraşul nostru ar fi fost construit după metodele cunoscute. În ceea ce priveşte costul instalaţiilor, avantajul este mult mai mare. Instalaţia de încălzire a aerului din oraş, care cuprinde cîteva schimbătoare de căldură de capacitate mare, plasate în diferite puncte ale

orașului este incomparabil mai ieftină decît totalitatea instalațiilor de calorifer din toate blocurile, cuprinzînd sute de mii de radiatoare, kilometri de țevărie instalată și un mare număr de cazane de calorifer.

— Dar costul luminatorului nu l-ați pus la socoteală. Și doar el vă servește de strat izolator.

— E adevărat. Dar dacă el nu ar fi existat, ar fi trebuit ca pereții blocurilor care sînt construite din plăci subțiri izolante numai acustic să aibă grosimi mult mai mari pentru a fi și un adăpost împotriva frigului. Astfel încît, privind chestiunea în ansamblu, ne dăm seama că valoarea investițiilor este simțitor redusă, prin metoda folosită de noi.

Cît privește transportul zăpezii, prin topirea ei, el este în orice caz mai ieftin decît oricare altul, fie el chiar mecanizat. Ieri, v-ați putut convinge însă că, dacă noi am înlăturat toate neplăcerile zăpezii, nu înțelegem să ne lipsim de plăcerile ei.

— Într-adevăr, ceea ce ne-ați spus dumneavoastră depășește închipuirea. Nu e de mirare. Veacul nostru a adus înfăptuirea visurilor celor mai temerare.

— Nu e numai meritul veacului. Pentru a clădi un asemenea oraș, pe principii cu totul noi, e nevoie ca totul să fie construit dintr-o dată și toate construcțiile să aparțină statului. Numai socialismul, prin uriașa descătușare de energii pe care o provoacă, a putut permite o experiență atît de îndrăzneață.

— Și alte țări vor încerca în curînd s-o imite.

— Mai ales cînd se va ști că este și prodigios de rentabilă. Orașul nostru realizează venituri însemnate din vînzarea legumelor, fructelor și florilor; în timpul iernii, zilnic avioanele decolează de pe aeroportul nostru, ducînd la mari depărtări roadele verii. Apoi, clima lui îngăduind practicarea sporturilor de iarnă și de vară fără întrerupere, va fi foarte căutat de turiști, în tot timpul anului.

Luna se înălțase solemnă, dar în belșugul de lumini, Mihuț o socoti un inutil și demodat lampion agățat pe catifeaua cerului.

Ca să-și manifeste entuziasmul, îi dădu lui Țumbri un pumn între coaste.

— E teribil nenea Matei! Orașul lui a făcut praf toată știința arhitecților. Dar eu am să-i dau o idee... O idee genială...

— Ssst! făcu Țumbri, care voia să asculte.

Mihuț nu se dădu bătut.

— Țumbri, nu mă întrerupe! Un asemenea oraș, protejat de pereți de sticlă, ar putea fi transportat în Lună ,unde nu există atmosferă. Acolo savanții pot sta liniștiți sub un clopot de cristal și să-și vadă de cercetările lor. Acolo am să mă duc eu... Și dacă nu vrei să mergi cu mine, n-ai decît.

— Taci odată! se răsti Țumbri.

Vorbea acum președintele sfatului popular.

— ...Numele orașului nou e Audacia[1]...

Numele acesta face legătura între viitor și trecut. Te duce cu gîndul la strămoșii noștri, la *Dacia felix*, și e totodată un simbol: Fie ca numeroase alte „Audacii“ să răsară și să înflorească pretutindeni, pentru fericirea omenirii...

Aplauzele acoperiră ultimele lui cuvinte.

— Audacia! Ura! Ura! strigă Mihuț în culmea entuziasmului. Noi vom construi Audacia II...

---

[1] Îndrăzneală, în limba latină. (n.a.)

CUPRINS

O dimineață de mai	5
Vînătorii de taine	20
„Poveștile" Anei Păun	35
Șoimul își arată ghearele	54
Cum se pierde un examen și se cîștigă o prietenie	66
Zile de vacanță	77
Visele se împlinesc uneori	94
Balul fluturilor de nea	99
În atelierul lui Vulcan	104
Un oraș cum n-a mai fost altul	131

Redactor responsabil : I. HOBANA
Tehnoredactor : G. TĂNASE

Dat la cules 18.03.1963. Bun de tipar 14.05.1963. Apărut 1963. Comanda nr. 5466. Tiraj 25.140. Hîrtie semivelină de 65 g/m², 700×920/16. Coli editoriale 7,91. Coli de tipar 10. A. T. 2074. C.Z. pentru bibliotecile mici 8(R).

Tiparul executat sub comanda nr. 30.280 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

2025